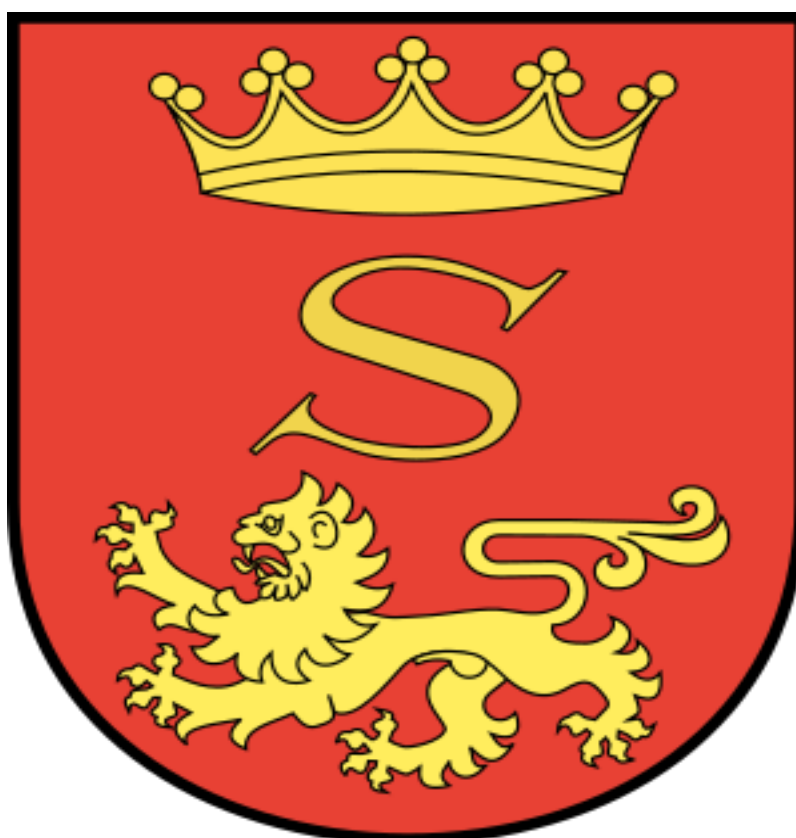

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SIERPC NA LATA 2026 - 2030

PROJEKT

Sierpc, 2025

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli	2
Podstawowe informacje o opracowaniu.....	3
CZĘŚĆ ANALITYCZNA	4
1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Sierpc.....	5
1.1 Sytuacja społeczna.....	6
1.2 Sytuacja gospodarcza	24
1.3 Sytuacja przestrzenna.....	31
1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa.....	44
1.5 Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego	55
1.6 Wnioski z diagnozy	68
2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej	71
2.1 Analiza SWOT /TOTS.....	71
2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy	74
CZĘŚĆ STRATEGICZNA	75
3 Wizja, misja i cele Strategii	76
3.1 Wizja i misja	76
3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań	79
3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym	83
3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny	96
4 Założenia wdrożeniowe	105
4.1 Planowane przedsięwzięcia.....	105
4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania	109
4.3 System realizacji Strategii oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	109
PPodsumowanie	115

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli

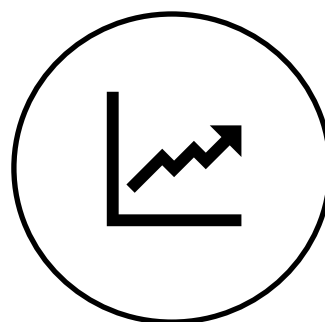
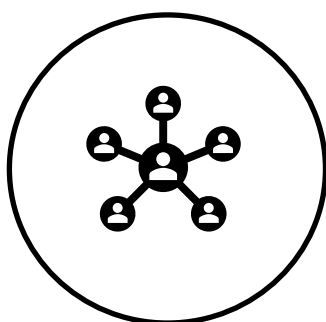
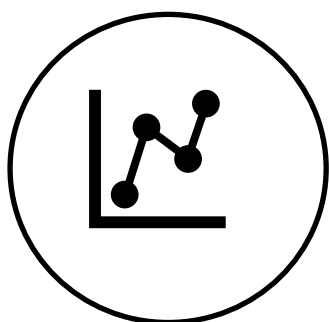
1.	Dz.U.	– Dziennik Ustaw
2.	EBI	– Europejski Bank Inwestycyjny
3.	EBOR	– Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
4.	EOG	– Europejski Obszar Gospodarczy
5.	e-PUAP	– Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
6.	Gmina	– Gmina Sierpc
7.	GPSZOK	– Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
8.	GPZ	– Główny Punkt Zasilający, stacja elektroenergetyczna zasilająca sieć SN
9.	JCWP	– Jednolita Część Wód Podziemnych
10.	JCWPD	– Jednolita Część Wód Powierzchniowych
11.	Mg	– megagram
12.	GOPS	– Gminna Biblioteka Publiczna
13.	GOPS	– Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierpcach
14.	OSI	– Obszar Strategicznej Interwencji
15.	OSP	– Ochotnicza Straż Pożarna
16.	PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
17.	REGON	– Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
18.	S.A.	– spółka akcyjna
19.	SMS	– z ang. Short Message Service, krótka wiadomość tekstowa w cyfrowych sieciach telefonii
20.	SN	– linia elektroenergetyczna o średnim napięciu
21.	Sp. z o.o.	– spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
22.	SWOT/TOTS	– analiza SWOT, metoda porządkowania i weryfikowania informacji
23.	UE	– Unia Europejska
24.	zł	– złoty, podstawowa jednostka monetarna w Polsce

Podstawowe informacje o opracowaniu

Jedną z podstawowych metod zarządzania gminną jednostką samorządu terytorialnego jest planowanie strategiczne rozwoju gminy w dłuższym horyzoncie czasowym. Głównym narzędziem wykorzystywanym w planowaniu strategicznym jest natomiast dokument planistyczny w postaci strategii rozwoju gminy, która stanowi wyznacznik kierunków rozwoju gminy w przyjętej perspektywie czasowej. Horyzont czasowy przedmiotowej Strategii wyznaczono do 2030 r., wskazując tym samym na długofalowy charakter tego dokumentu pozwalający na osiągnięcie zakładanych celów oraz realizację wyznaczonych przedsięwzięć. Przyjęty okres obowiązywania nowego dokumentu strategicznego wynikał także w dużej mierze z uwarunkowań zewnętrznych wynikających z horyzontów czasowych stosowanych w planowaniu strategicznym w skali regionalnej, krajowej czy w skali całej UE. Strategia obejmuje wszystkie sfery działalności gminy i została podzielona na 4 obszary działania: sferę społeczną, sferę gospodarczą, sferę przestrzenną i sferę klimatyczno-środowiskową. W tym zakresie cele i przedsięwzięcia wyznaczone w ramach Strategii odnoszą się jednak nie tylko do zadań i obszarów działania gminy jako samorządu terytorialnego realizowanych przez władze gminy, ale mają swoje odniesienie także do sposobów i kierunków działania wszystkich innych instytucji/podmiotów działających na terenie gminy. Strategia Rozwoju Gminy Sierpc. na lata 2026 – 2030 to jeden z najważniejszych dokumentów, który jedynie określa wizję rozwoju gminy na najbliższe lata. Gmina Sierpc. będzie pełniła rolę instytucji wdrażającej w życie założenia Strategii oraz odpowiedzialnej za jej prawidłową realizację i osiągnięcie założonych celów Strategii. Metodologię opracowania Strategii oparto o powszechnie stosowane metody planowania strategicznego. W pracach nad Strategią kierowano się jednocześnie potrzebą zapewnienia jak najpełniejszego społecznego charakteru Strategii i umożliwienia wpływu na jej kształt na każdym etapie jej przygotowywania i wdrażania społecznością lokalną. W pracach nad Strategią uczestniczyli eksperci, radni, urzędnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy i mieszkańcy. W tym zakresie w trakcie opracowywania Strategii przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami dotyczące najważniejszych potrzeb i kierunków rozwoju w gminie. W końcowym etapie Strategii opracowano system jej wdrażania, monitoringu oraz oceny stopnia realizacji jej założeń. Jak wynika z powyższego opisu przedmiotowa Strategia – co jest charakterystyczne dla tego typu dokumentów – ma charakter ogólny, wyznaczając kierunki rozwoju gminy na poziomie celów (strategicznym i operacyjnym) oraz typów przedsięwzięć zmierzających do realizacji tych celów. Nie określano natomiast zamkniętego katalogu konkretnych i szczegółowych projektów do realizacji, które zostaną określone w szczegółowych dokumentach planistycznych gminy. Opracowany w ten sposób dokument będzie stanowił swoistą mapę drogową wytyczającą priorytety rozwoju gminy w perspektywie do 2030 r. Jednocześnie Strategia ma charakter otwarty a metodologia jej wdrażania zakłada możliwość dokonywania zmian i aktualizacji jej zapisów w reakcji na zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, wyniki okresowych analiz efektów realizacji Strategii czy inne czynniki mogące mieć wpływ na przyjęte założenia. Wszystkie zmiany w tym zakresie będą jednak odbywały się przy udziale i konsultacji ze społecznością lokalną zachowując społeczny charakter tego dokumentu.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA

1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Sierpc

Poniżej przedstawiono podstawowe uregulowania funkcjonowania Gminy Sierpc (województwo mazowieckie, powiat sierpecki; siedziba: Urząd Gminy w Sierpcu, ul. Biskupa Floriana 4, 09-200 Sierpc).

Wójt jest organem wykonawczym. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności:

- opracowywanie strategii i programów rozwoju,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu.

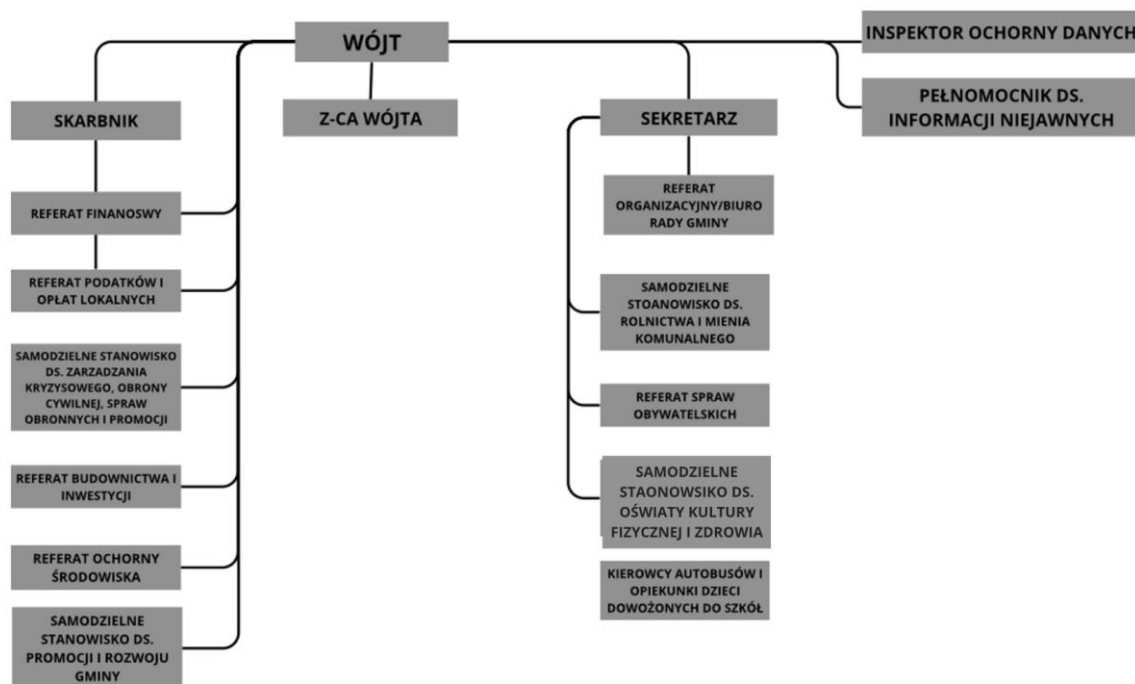
Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Radni gminy wybierani są w głosowaniu powszechnym przez mieszkańców. Tworzą Radę Gminy. Ich obowiązkiem jest kierowanie się dobrem wspólnoty samorządowej, utrzymywanie stałej więzi z mieszkańcami oraz ich organizacjami, przyjmowanie zgłaszanych przez nich postulatów i przedstawianie ich organom gminy do rozpatrzenia. Radni mają obowiązek brać udział w pracach Rady Gminy i jej komisji oraz innych instytucji samorządowych, do których zostali wybrani lub desygnowani. Nadzór nad działalnością gminną (m.in. działalnością Rady Gminy) sprawuje Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa (art. 86 ustawy o samorządzie gminnym).

Gmina wykonuje swoje zadania głównie przy pomocy Urzędu Gminy Sierpc. Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (także wykonywanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej), a także zadań publicznych powierzonych gminie w drodze zawartych porozumień. Ponadto Gmina wykonuje swoje zadania przy pomocy gminnych jednostek organizacyjnych, takich jak:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierpcu
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu z/s w Susku
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sierpcu z siedzibą w Borkowie Kościelnym
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Borkowie Kościelnym
- Szkoła Podstawowa im. Zygmunta Padlewskiego w Bledzewie
- Szkoła Podstawowa im. Polskich Noblistów w Goleszynie
- Szkoła Podstawowa w Sudragach
- Publiczne Przedszkole w Studzieńcu

Poniżej przedstawiono schemat organizacyjny Gminy Sierpc.

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Gminy Sierpc

Źródło: Załącznik Nr 1 do Regulaminu Organizacyjnego Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Sierpc

1.1 Sytuacja społeczna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji społecznej gminy Sierpc. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące demografii i rynku pracy. W dalszej części opisano infrastrukturę społeczną gminy w kontekście oświaty i wychowania, kultury i sportu, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz działalności organizacji pozarządowych. Opisano kwestię bezpieczeństwa publicznego, występujących problemów społecznych oraz cyfryzacji usług publicznych.

Demografia

Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców gminy Sierpc w latach 2019-2024.

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Sierpc w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców	7042	6720	6675	6623	6583	6536

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 liczba mieszkańców zmniejszała się w sposób ciągły, co oznacza utrzymującą się tendencję spadkową. Najbardziej wyraźny ubytek odnotowano pomiędzy rokiem 2019 a 2020, a w kolejnych latach spadek miał już bardziej równomierny charakter. W całym analizowanym okresie populacja zmniejszyła się o około 7%, co wskazuje na istotne obniżenie liczby ludności w stosunkowo krótkim czasie.

Tabela 2 Saldo migracji w gminie Sierpc w latach 2019-2024.

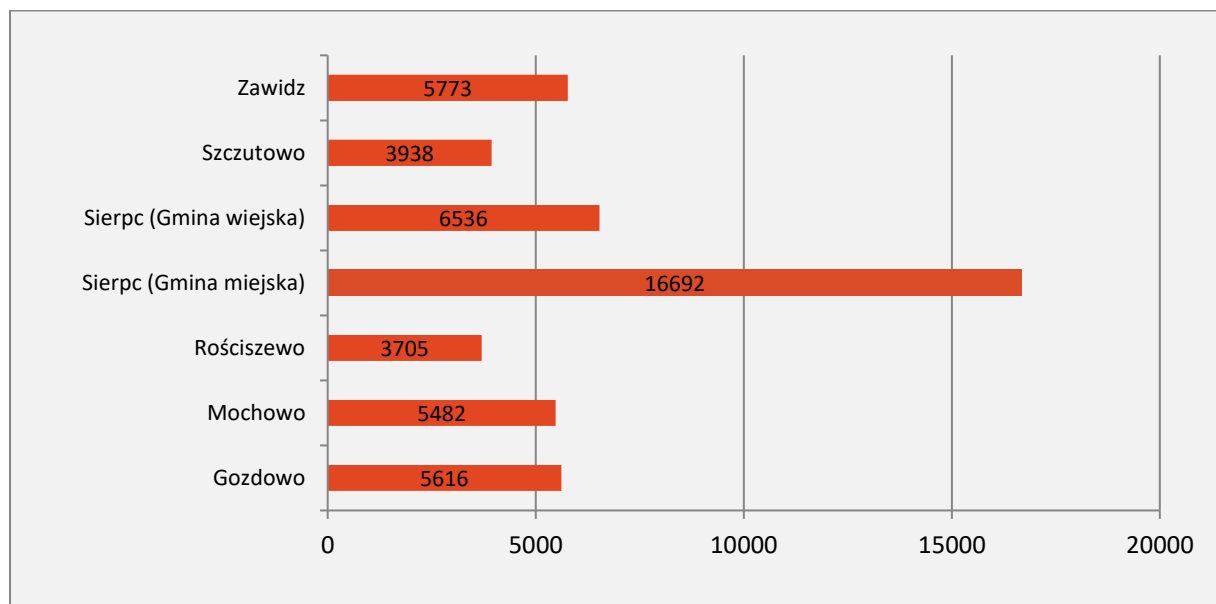
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo migracji ogółem	-9	-14	-24	-10	6	-19
Saldo migracji wewnętrznych	-9	-14	-14	0	6	-18
Saldo migracji zagranicznych	0	0	-10	-10	0	-1

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 saldo migracji było na ogół ujemne, co oznacza, że liczba osób opuszczających gminę przeważała nad liczbą nowych mieszkańców. Największe odpływy odnotowano w latach 2021 i 2024, przy czym w 2021 roku wyraźnie zaznaczył się również spadek związany z migracjami zagranicznymi. Jedynym rokiem, w którym wystąpiło dodatnie saldo, był 2023, jednak miało ono charakter krótkotrwały i nie odwróciło ogólnego trendu. W całym analizowanym okresie dominowały ujemne wartości salda migracji wewnętrznych, podczas gdy saldo migracji zagranicznych pozostawało z reguły niewielkie, lecz także niekorzystne.

Poniżej przedstawiono porównanie gminy Sierpc z innymi gminami powiatu sierpeckiego.

Wykres 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (stan na 2024 r.)

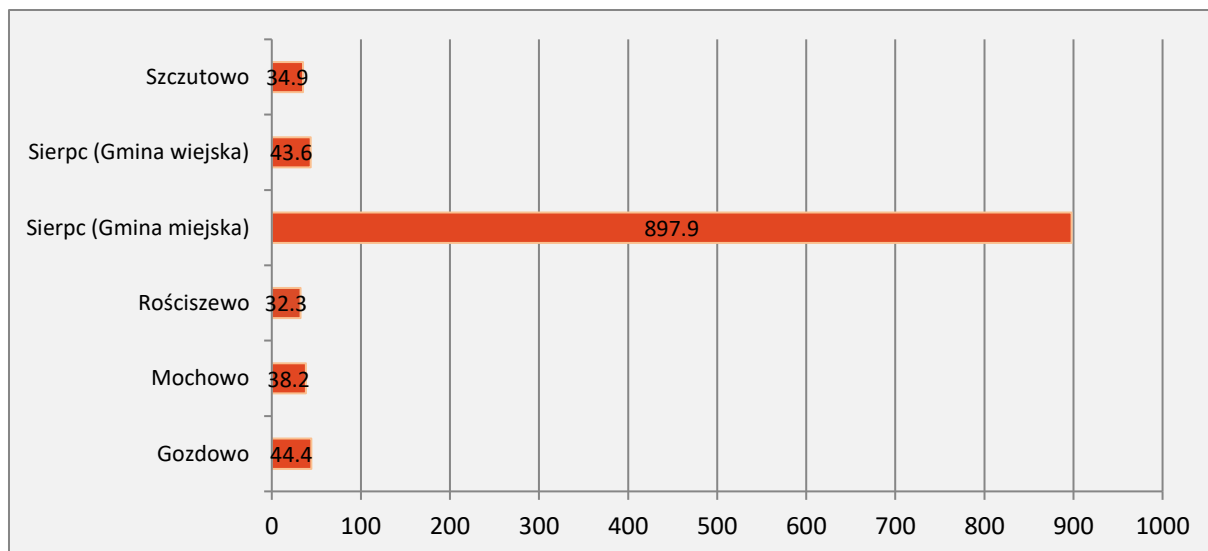
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Na tle pozostałych gmin powiatu sierpeckiego gmina Sierpc (wiejska) należy do jednostek o ponadprzeciętnej liczbie mieszkańców – jest większa od gmin takich jak Rościszewo, Szczutowo, Mochowo, Gozdowo czy Zawidz. Wyraźnie dominuje natomiast miasto Sierpc, którego populacja (16,7 tys. mieszkańców) ponad dwukrotnie przewyższa liczbę ludności gminy wiejskiej. Zestawienie to wskazuje, że gmina Sierpc jest jedną z bardziej zaludnionych gmin powiatu, pełniąc funkcję demograficznego zaplecza miejskiego dla Sierpca.

Poniżej przedstawiono porównanie gęstości zaludnienia gminy Sierpc z innymi gminami powiatu sierpeckiego.

Wykres 2 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (osoby na km²)

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

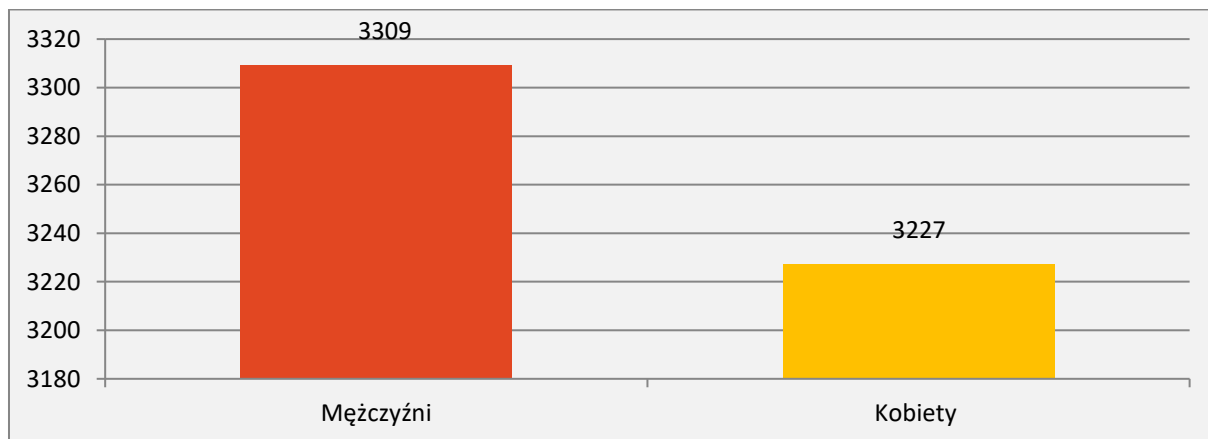

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Gmina Sierpc (wiejska) charakteryzuje się gęstością zaludnienia zbliżoną do Gozdowa i wyraźnie wyższą niż w Rościszewie, Szczutowie czy Zawidzu, co plasuje ją w grupie gmin o relatywnie korzystniejszym zagęszczeniu ludności wśród jednostek wiejskich powiatu. Jednocześnie różnica między gminą wiejską a miastem Sierpc jest bardzo duża, gdyż gęstość zaludnienia w mieście przewyższa ją wielokrotnie. Zestawienie to wskazuje, że gmina Sierpc zajmuje pozycję pośrednią – nie należy do gmin o najniższym zagęszczeniu ludności, ale jednocześnie pozostaje w wyraźnym kontraście do miejskiego centrum powiatu.

Poniżej przedstawiono strukturę ludności gminy Sierpc w podziale na płeć.

Wykres 3 Ludność gminy Sierpc w podziale na płeć na koniec 2024 r.

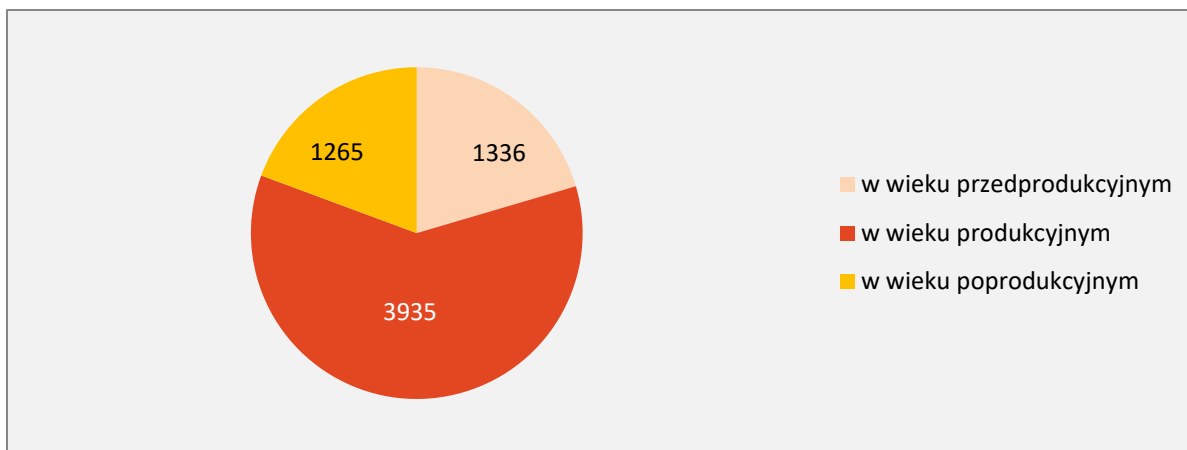

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc na koniec 2024 roku liczba mężczyzn była nieznacznie wyższa niż liczba kobiet. Różnica ta jest jednak niewielka, co wskazuje na stosunkowo zrównoważoną strukturę płci w populacji gminy.

Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców gminy Sierpc w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 2024 r.).

Wykres 4 Liczba mieszkańców gminy Sierpc w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny

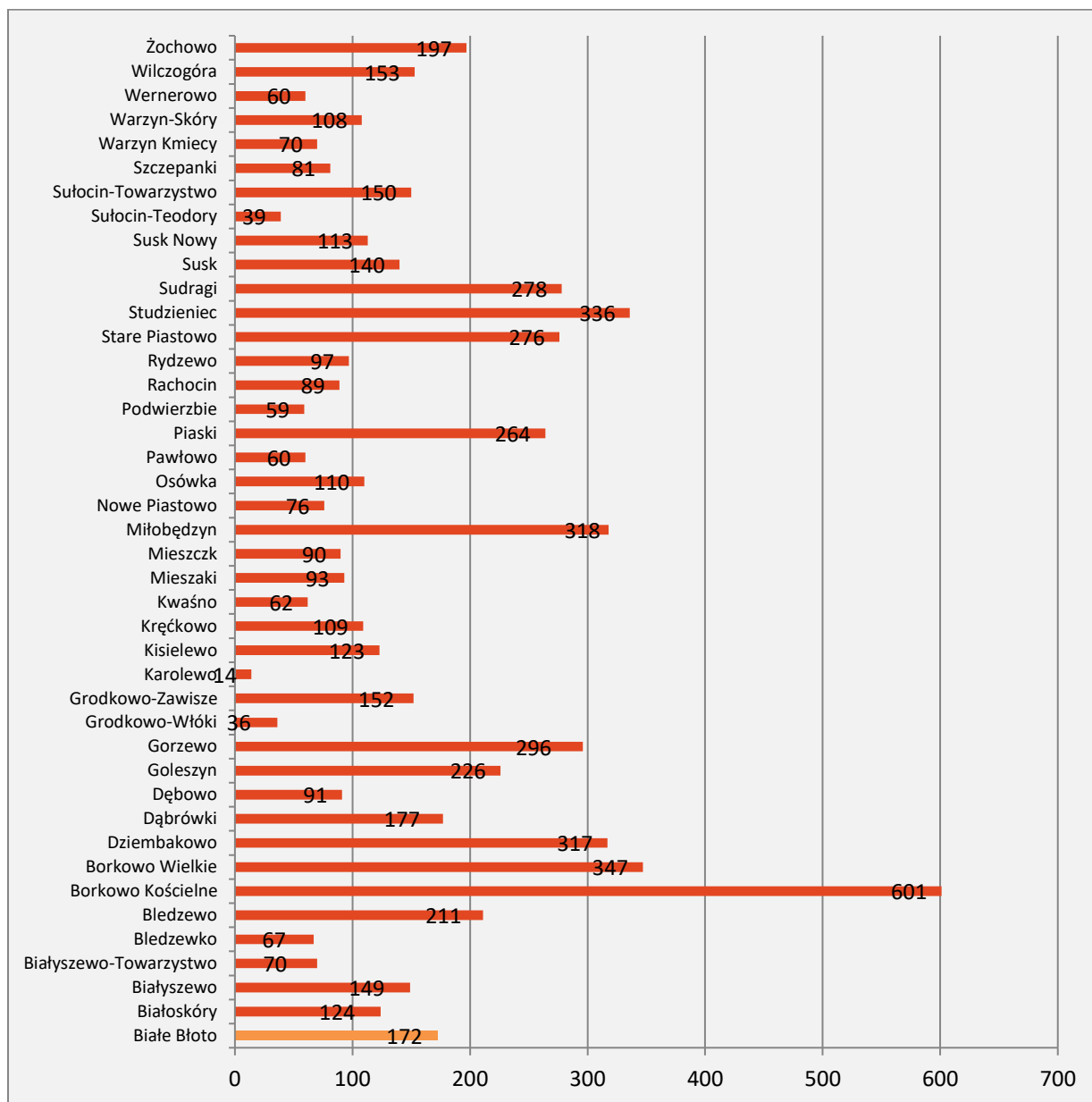

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Struktura wieku mieszkańców gminy Sierpc w 2024 roku kształtuje się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 20,4%, w wieku produkcyjnym 60,2%, a w wieku poprodukcyjnym 19,4%. Współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym wynosi 32,2%, co oznacza, że na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypada nieco ponad 32 osoby starsze. Z kolei wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli relacja osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, wynosi 66,1%. Dane te wskazują, że gmina Sierpc jest społecznością o stosunkowo zrównoważonej strukturze wieku, jednak widoczny jest udział osób starszych, co potwierdza postępujący proces starzenia się ludności.

Pod względem administracyjnym gmina Sierpc składa się z 40 sołectw. Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział liczby mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Sierpc.

Wykres 5 Liczba mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych gminy Sierpc (stan na 2024.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

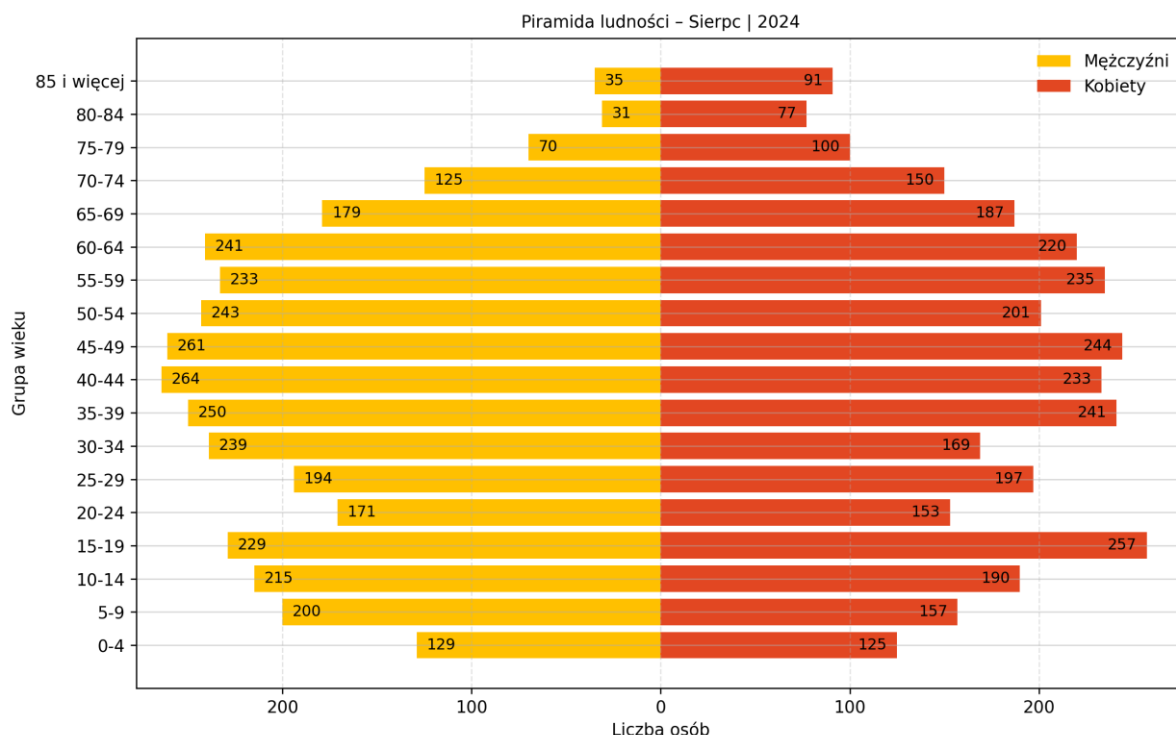
W gminie Sierpc w 2024 roku największymi jednostkami osadniczymi pod względem liczby mieszkańców są Borkowo Kościelne, Borkowo Wielkie, Studzieniec, Miłobędzyn, Gorzewo oraz Sudragi, które razem skupiają znaczną część ludności gminy. Wiele miejscowości liczy natomiast poniżej 100 mieszkańców, co świadczy o rozdrobnionej strukturze osadniczej i dużym zróżnicowaniu wielkości poszczególnych wsi. Układ ten wskazuje, że obok kilku większych miejscowości pełniących lokalne funkcje centralne występuje liczna grupa niewielkich osad, które mają marginalny udział w ogólnej populacji gminy.

Rozkład ludności w gminie Sierpc (wg podanego zestawienia za 2024 r.) ma charakter rozproszony z wyraźnymi ogniskami koncentracji w zapleczu miasta Sierpc. Dziesięć największych sołectw skupia

49,4% mieszkańców, a dwanaście – ponad połowę (55,6%). Najliczniejsze jednostki to: Borkowo Kościelne (601; 9,1%), Borkowo Wielkie (347; 5,3%), Studzieniec (336; 5,1%), Miłobędzyn (318; 4,8%), Dziembakowo (317; 4,8%) i Gorzewo (296; 4,5%). Układ przestrzenny największych wsi porządkuje korytarz transportowy północnego obrzeża Sierpca: oś DK10 (z nową obwodnicą łączącą ją z DW560 przez Gorzewo i Borkowo Kościelne) oraz odcinek DW560 w kierunku Gorzewa. To sprzyja koncentracji zabudowy i funkcjom dojazdowym w pasie Sierpc–Gorzewo–Borkowo–Kisielew. Dodatkowym węzłem powiązań jest stacja kolejowa Sierpc, łącząca linie nr 27 (Nasielsk–Toruń Wsch.) i 33 (Kutno–Brodnica), co wzmacnia rolę zaplecza miejskiego po północnej i wschodniej stronie miasta (m.in. Studzieniec, Rydzewo, Mieszczyk). Południowo-zachodni i zachodni sektor gminy (Bledzewo, Bledzewko, Golezszyn, Piaski) wiąże się z pasmem jeziorno-leśnym i Obszarem Chronionego Krajobrazu „Przysieczce Skrzy Pławej” – z Jeziorem Bledzewskim w granicach gminy – co sprzyja funkcjom rekreacyjnym i rozproszeniu zabudowy. Strukturę osadniczą domykają liczne małe sołectwa, co widać po medianie 118 osób (średnio 157 osób/sołectwo). Najmniejsze jednostki (≤ 70 mieszkańców) to m.in. Karolewo (14), Grodkowo-Włoki (36), Sułocin-Teodory (39), Podwierzbie (59), Wernerowo (60), Pawłowo (60), Kwaśno (62), Bledzewko (67), Warzyn Kmiecy (70) i Białyszewo-Towarzystwo (70). Korytarz doliny Sierpienicy – lokalnej osi osadniczej z historycznym węzłem w Borkowie Kościelnym – dodatkowo porządkuje ciąg zabudowy w kierunku wschodnim.

Poniżej przedstawiono strukturę wiekową gminy Sierpc w 2024 r. zaprezentowaną w formie piramidy wieku. Piramida wieku to stosowane w demografii graficzne przedstawienie struktury płci i wieku ludności danego obszaru, polegające na zestawieniu diagramów słupkowych utworzonych dla poszczególnych roczników lub pięcioletnich grup wiekowych dla każdej płci oddzielnie.

Wykres 6 Piramida wieku gminy Sierpc (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Piramida ludności gminy Sierpc (2024) ma kształt regresywny: wąska podstawa w kategoriach wieku 0–4 i 5–9 na tle wyraźnie szerszych roczników 35–64 wskazuje na niską dzietność i przewagę starszej części populacji w wieku produkcyjnym nad młodszą. Zauważalny „dotek” w grupach 20–24 i 25–29 lat sugeruje odpływ młodych dorosłych do większych ośrodków (edukacja, praca). Po 60. roku życia udział

ludności ponownie rośnie, a wraz z wiekiem nasila się przewaga kobiet nad mężczyznami, szczególnie w 70+, 80+ i 85+, co jest typowym efektem różnic w umieralności. Taki profil oznacza starzenie populacji i słabą zastępowalność pokoleń, co wprost przełoży się na spadek naboru do szkół w najbliższych latach oraz rosnące obciążenie systemu ochrony zdrowia i usług opiekuńczych, gdy dzisiejsze roczniki 45–59 lat będą wchodzić w wiek poprodukcyjny.

Poniżej przedstawiono jak w latach 2019-2024 kształtował się przyrost naturalny w gminie Sierpc.

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Sierpc w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Urodzenia	61	62	66	36	47	47
Zgony	75	94	107	97	77	76
Przyrost naturalny	-14	-32	-41	-61	-30	-29

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 przyrost naturalny pozostawał ujemny, co oznacza, że liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń w każdym z analizowanych lat. Największy spadek wystąpił w 2022 roku, natomiast w kolejnych latach skala ujemnego przyrostu była mniejsza, choć nadal wyraźna. Dane wskazują na utrzymującą się niekorzystną tendencję demograficzną, której charakterystyczną cechą jest stała przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń.

Oświata i wychowanie

Infrastruktura

Gmina Sierpc jest organem prowadzącym dla:

- Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Borkowie Kościelnym
- Szkoły Podstawowej im. Zygmunta Padlewskiego w Bledzewie
- Szkoły Podstawowej im. Polskich Noblistów w GoleSZynie
- Szkoły Podstawowej w Sudragach
- Publicznego Przedszkola w Studzieńcu

W strukturze oświaty gminy funkcjonują także oddziały przedszkolne przy szkołach (m.in. Susk 35 dla SP w GoleSZynie), co zapewnia lokalny dostęp do wychowania przedszkolnego na obszarze wiejskim. Szkoły i przedszkole dysponują salami dydaktycznymi oraz pracowniami komputerowymi z dostępem do Internetu; funkcjonują biblioteki i świetlice, prowadzone są zajęcia opiekuńczo-wychowawcze. Placówki posiadają infrastrukturę sportową (sale gimnastyczne i boiska szkolne), a wyposażenie jest sukcesywnie rozwijane w ramach programów rządowych.

Placówki oświatowe gminy są sukcesywnie doposażane i modernizowane – przykładowo realizowane są:

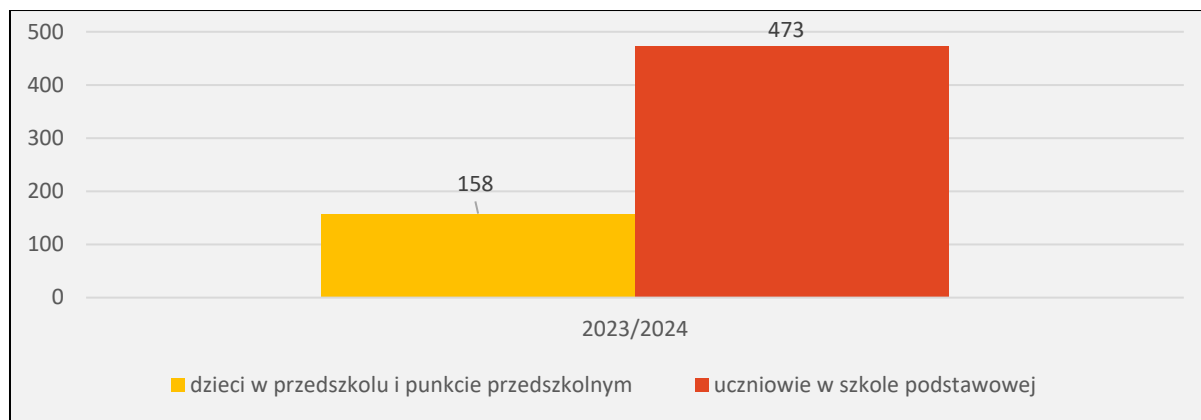
- program „Laboratoria Przyszłości” (doposażenie w sprzęt edukacyjny w szkołach, m.in. SP Sudragi, SP Bledzewo),
- przedsięwzięcia i wyjazdy edukacyjne (np. dofinansowanie „Podróże z klasą” dla uczniów SP w Borkowie Kościelnym),
- inwestycje infrastrukturalne (np. remont budynku SP w Borkowie Kościelnym z dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Polski Ład).

Ponadto gmina – zgodnie z przepisami – udziela dotacji ewentualnym niepublicznym placówkom wychowania przedszkolnego działającym na jej terenie; wysokość podstawowej kwoty dotacji ogłaszana jest w Biuletynie Informacji Publicznej, a zasady określa ustawa o finansowaniu zadań oświatowych.

Organizacja

Poniżej przedstawiono liczbę dzieci w przedszkolu i punktach przedszkolnych, uczniów w szkołach podstawowych oraz liczbę oddziałów w szkołach i oddziałach przedszkolnych).

Wykres 7 Liczba dzieci w przedszkolu, uczniów w szkołach podstawowych oraz oddziałów w szkołach podstawowych i oddziałach przedszkolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy Sierpc za 2024 r.

W roku szkolnym 2023/2024 w gminie Sierpc liczba uczniów szkół podstawowych była kilkakrotnie wyższa niż liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i punktu przedszkolnego. Dane te wskazują, że największą część populacji dzieci i młodzieży w wieku edukacyjnym stanowią uczniowie szkół podstawowych, podczas gdy udział najmłodszych dzieci w systemie wychowania przedszkolnego jest zdecydowanie mniejszy.

Finansowanie

Poniżej zaprezentowano wydatki z budżetu gminy Sierpc na oświatę i wychowanie w latach 2019-2024.

Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Sierpc na oświatę i wychowanie w latach 2019-2024 (zł)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wydatki na oświatę (zł)	10 577 071,21	10 800 830,97	11 734 298,79	12 659 198,57	14 619 152,86	19 017 337,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 wydatki na oświatę i wychowanie systematycznie rosły, przy czym tempo wzrostu szczególnie przyspieszyło w ostatnich dwóch latach. W całym analizowanym okresie nakłady zwiększyły się niemal dwukrotnie, co świadczy o rosnącym obciążeniu budżetu gminy w tym obszarze oraz o konsekwentnym zwiększaniu środków przeznaczanych na edukację.

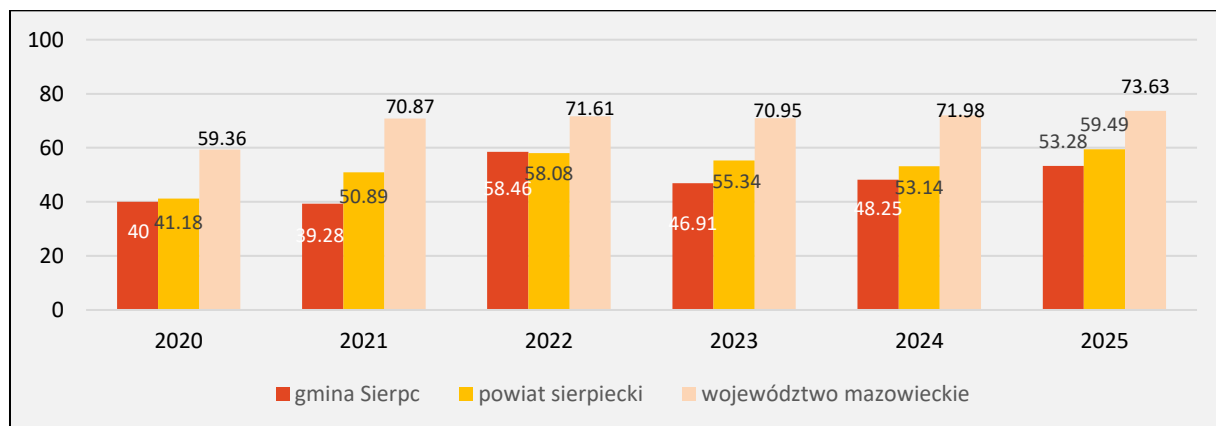
Poziom nauczania

Poziom nauczania w jednostkach prowadzonych przez Gminę przeanalizowano poprzez porównanie zdawalności egzaminu ośmioklasisty z wynikami dla powiatu i województwa.

Egzamin ósmoklasisty

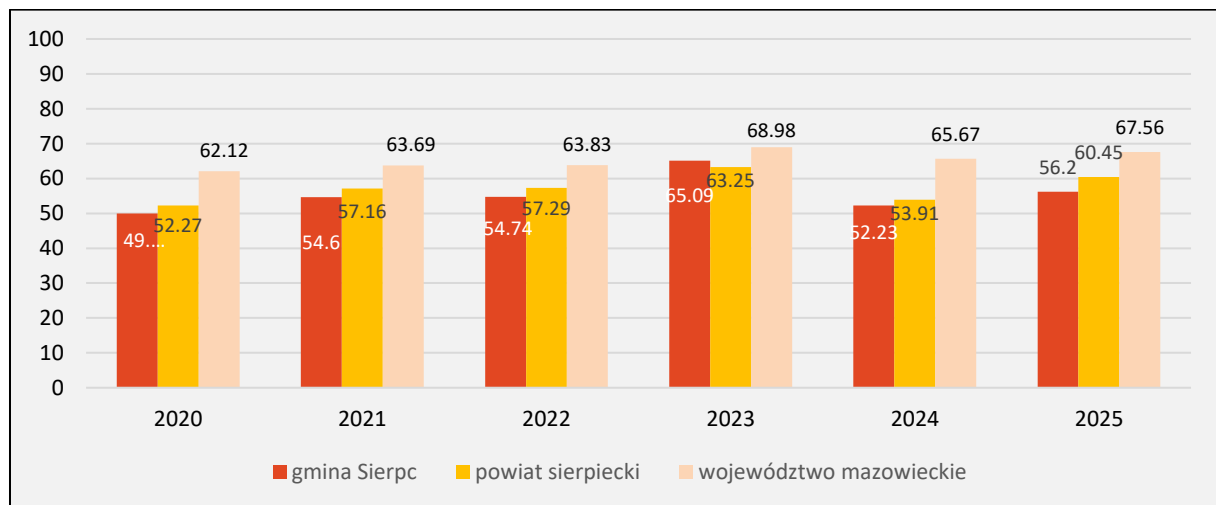
Poniżej przedstawiono porównania wyników egzaminu ósmoklasisty w gminie Sierpc, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim 2020-2025 w podziale na język polski, język angielski i matematykę.

Wykres 8 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Sierpc, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2020-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

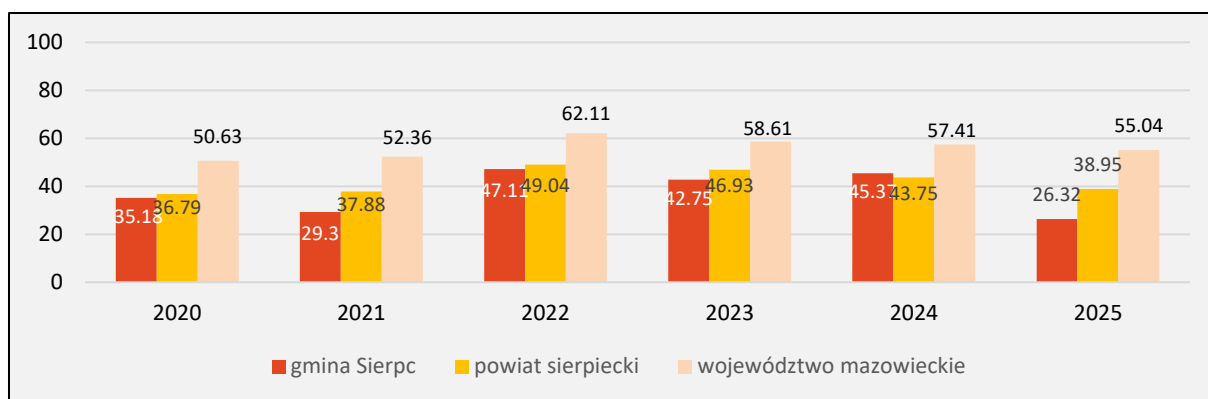
Wykres 9 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Sierpc, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

Wykres 10 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Sierpc, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2020-2025

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapa.wyniki.edu.pl>

Język angielski – W latach 2020–2025 wyniki gminy Sierpc w większości przypadków pozostawały poniżej średniej powiatowej i wojewódzkiej. Największe dysproporcje były widoczne w pierwszych latach analizowanego okresu (2020–2021). W 2022 r. odnotowano wyraźny wzrost wyników, jednak w kolejnych latach nie został on w pełni utrzymany. Różnica względem otoczenia zmniejszyła się, ale gmina nadal plasuje się na niższym poziomie, co wskazuje na utrwalony deficyt kompetencji językowych pomimo okresowych popraw.

Język polski – Wyniki gminy były zbliżone do średniej powiatowej, z niewielkimi wahaniami, obejmującymi zarówno krótkie okresy przewagi, jak i spadków. Na tle województwa gmina konsekwentnie osiągała rezultaty nieco niższe, co pozwala uznać poziom nauczania języka polskiego za stabilny, ale przeciętny.

Matematyka – W badanym okresie wystąpiła największa zmienność rezultatów. W 2022 r. wyniki gminy przewyższyły poziom powiatowy, jednak w kolejnych latach nastąpiło obniżenie i ponowne pogłębienie różnicy względem powiatu i województwa. Ogólny trend wskazuje na utrzymywanie się gorszych efektów kształcenia matematycznego w porównaniu z szerszym otoczeniem edukacyjnym.

Profil edukacyjny gminy przedstawia się następująco: język polski utrzymuje się na poziomie średniej powiatowej, ale poniżej województwa; język angielski charakteryzuje się wyraźnym deficytem pomimo okresowych popraw; matematyka – przy dużej zmienności – pozostaje generalnie na niższym poziomie niż w powiecie i województwie. Taki obraz wyznacza kierunki do ewentualnych działań wspierających efektywność kształcenia, zwłaszcza w obszarze języków obcych oraz kompetencji matematycznych.

Ochrona zdrowia

Infrastruktura

Na terenie gminy Sierpc podstawową opiekę zdrowotną zapewnia Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Sierpcu, w tym poradnie POZ w Sierpcu oraz filia POZ w Białyszewie (Goleszyn). Usługi dostępne są także u niepublicznych świadczeniodawców działających w Sierpcu, m.in. „Profil-Med”, „Medicar”, „Med-Lux”, „medi-Q” oraz „Fiz-Med”. Dzięki temu mieszkańcy gminy mają bieżący dostęp do lekarza rodzinnego, pielęgniarki i położnej POZ. Apteki ogólnodostępne działają w Sierpcu i pełnią dyżury według harmonogramów ogłaszanych przez władze samorządowe; są one najbliższym punktem zaopatrzenia w leki dla mieszkańców gminy. Wszystkie dzieci i młodzież szkolna objęte są podstawową opieką zdrowotną oraz profilaktyką: realizowane są badania przesiewowe i edukacja zdrowotna przez pielęgniarkę/higienistkę szkolną, a szczepienia ochronne prowadzi się zgodnie z aktualnym Programem Szczepień Ochronnych. Zakres świadczeń gwarantowanych w POZ określają

przepisy Ministra Zdrowia. Mieszkańcy wymagający leczenia specjalistycznego korzystają przede wszystkim ze świadczeń udzielanych w Sierpcu (SPZZOZ), a w razie potrzeby także w ośrodkach wojewódzkich – w szczególności w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Płocku oraz w placówkach w Warszawie.

Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Sierpc w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zgonów	10.68	13.99	15.97	14.62	11.7	11.6

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców wykazywał wyraźne wahania. Najwyższe wartości odnotowano w latach 2020–2021, po czym nastąpił spadek i stabilizacja na niższym poziomie w latach 2023–2024. Dane te wskazują na przejściowy wzrost umieralności, po którym sytuacja demograficzna uległa częściowej poprawie.

Opieka i pomoc społeczna

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w gminie odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierpcu.

Zadania własne gminy obejmują m.in.:

- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych oraz zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń z powszechnego ubezpieczenia;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby, które rezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad członkiem rodziny;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach wsparcia dziennego oraz w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych;
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywianie dzieci (w tym z wykorzystaniem programu „Posiłek w szkole i w domu”);
- sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- sporządzanie corocznej oceny zasobów pomocy społecznej (OZPS).

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Sierpc w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2019-2023.

Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Sierpc w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
--	------	------	------	------	------

Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	63.9	64.5	58.4	57.7	53
--	------	------	------	------	----

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2023 liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wykazywała tendencję spadkową. Po niewielkim wzroście na początku okresu obserwuje się systematyczne zmniejszanie się wskaźnika, co może świadczyć o ograniczaniu skali korzystania z systemu pomocy społecznej wśród mieszkańców gminy.

Tabela 7 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Sierpc w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	449	433	391	383	349

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2023 liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej systematycznie malała. Spadek ten miał charakter stopniowy i objął cały analizowany okres, co wskazuje na wyraźne zmniejszanie się liczby mieszkańców wymagających tego rodzaju wsparcia.

Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Sierpc w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	387	338	284	239	192

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2023 liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci systematycznie malała. Z roku na rok obserwowano wyraźny spadek wartości tego wskaźnika, co oznacza, że w analizowanym okresie znacznie zmniejszyła się grupa rodzin korzystających z tego rodzaju świadczeń.

Kultura i sport

Kultura

Na terenie gminy Sierpc działalność kulturalną prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Sierpcu (siedziba w Borkowie Kościelnym) wraz z filiami w Bledzewie, Goleszynie i Studzieńcu. Jednostką kultury prowadzoną przez gminę jest właśnie biblioteka; ponadto aktywność kulturalna i integracyjna toczy się w świetlicach wiejskich działających w wielu sołectwach (m.in. Borkowo Kościelne, Osówka, Krętkowo, Miłobędzyn, Studzieniec).

Biblioteka prowadzi udostępnianie zbiorów, działania animujące czytelnictwo i współpracę ze szkołami oraz OSP; korzysta z programów rządowych (m.in. NPRCz 2.0 – „Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych”). W 2025 r. priorytetowe obszary współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi obejmują m.in.:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej (zawody, turnieje, wydarzenia rodzinne promujące aktywność),
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym (zajęcia wychowawcze, profilaktyka, wyjazdy terapeutyczne),
- ochronę i promocję zdrowia (edukacja zdrowotna, aktywizacja osób 50+),
- edukację i wychowanie (rozwijanie kompetencji i postaw badawczych uczniów),
- podtrzymywanie tradycji narodowej i lokalnej oraz ochronę dziedzictwa,
- kulturę, sztukę i promocję czytelnictwa,
- ratownictwo i ochronę ludności,
- integrację społeczną i wolontariat,
- edukację ekologiczną,
- turystykę i krajoznawstwo,
- wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych.

Gmina dysponuje podstawową infrastrukturą sportowo-rekreacyjną: halami/salami sportowymi przy szkołach (Białyszewo – siedziba SP Golešzyn, Borkowo Kościelne, ZS CKR Studzieniec), boiskami wielofunkcyjnymi przy szkołach (Borkowo Kościelne, Susk, Białyszewo, Sudragi) oraz ogólnodostępnymi boiskami w sołectwach (Borkowo Wielkie, Studzieniec, przy Wiejskim Ośrodku Kultury i Sportu w Piaskach). W Białyszewie funkcjonuje również boisko z bieżnią lekkoatletyczną. Siłownie zewnętrzne dostępne są m.in. w Borkowie Wielkim, Studzieńcu, Piaskach, Żochowie, Sudragach, Dziembakowie i Gorzewie; w 2024 r. zrealizowano dodatkową siłownię plenerową w Miłobędzynie.

Gminna Biblioteka Publiczna i Gminy Sierpc

Gminna Biblioteka Publiczna w Sierpcu (siedziba w Borkowie Kościelnym) prowadzi działalność kulturalną i edukacyjną na terenie gminy, współpracując ze szkołami, przedszkolem, jednostkami OSP oraz instytucjami kultury w powiecie sierpeckim. W strukturze funkcjonują filie w Bledzewie, Golešzynie i Studzieńcu. W ofercie są m.in.:

- warsztaty i zajęcia edukacyjne (lekcje biblioteczne, działania czytelnicze, zajęcia prozdrowotne w ramach projektów),
- spotkania i akcje dla dzieci i młodzieży,
- działania dla dorosłych i seniorów (edukacja, aktywizacja, współpraca z lokalnymi partnerami),
- wykłady i spotkania tematyczne,
- konkursy czytelnicze i inicjatywy lokalne,

– spotkania autorskie.

Biblioteka rozwija księgozbiór oraz promuje czytelnictwo: pozyskuje nowości wydawnicze (m.in. ze środków własnych i dofinansowań NPRCh 2.0), prowadzi udostępnianie zbiorów w siedzibie i filiach, a także realizuje działania animujące czytanie. Placówka zapewnia dostęp do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych ACADEMICA – terminal dostępowy działa od czerwca 2021 r. Usługa jest bezpłatna. Biblioteka pracuje w zintegrowanym systemie bibliotecznym „Mateusz” (opracowanie i ewidencja zbiorów zgodnie z UDK); wszystkie placówki mają dostęp do Internetu. Filie i godziny udostępniania są dostosowane do potrzeb mieszkańców (harmonogramy publikowane przez Gminę Sierpc).

Tabela 9 Czytelnicy w Bibliotece Publicznej Gminy Sierpc w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Czytelnicy w ciągu roku	126	129	125	118	125	125
Czytelnicy na 1000 mieszkańców	887	867	837	783	820	822

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 liczba czytelników Biblioteki Publicznej utrzymywała się na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami między poszczególnymi latami. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców widoczny jest jednak stopniowy spadek wartości wskaźnika, szczególnie do 2022 roku, a następnie jego częściowe ustabilizowanie. Dane te wskazują, że choć ogólna liczba osób korzystających z biblioteki pozostaje względnie stała, to w relacji do liczby mieszkańców odsetek czytelników jest obecnie niższy niż na początku analizowanego okresu.

Gminny Ośrodek Kultury w gminie Sierpc

Podstawowym podmiotem prowadzącym działalność kulturalną Gminy Sierpc jest Gminna Biblioteka Publiczna w Sierpcu – samorządowa instytucja kultury Gminy, działająca wraz z filiami w Bledzewie, Studzieńcu i Goleszynie. Statut biblioteki określa jej cele jako upowszechnianie dorobku kultury oraz rozwijanie potrzeb czytelniczych mieszkańców.

Aktywność animacyjna i integracyjna toczy się także w sieci świetlic wiejskich, w tym w Wiejskim Ośrodku Kultury i Sportu w Piaskach – obiekcie gminnym wykorzystywanym do spotkań i wydarzeń lokalnych. Ośrodki te – we współpracy z sołectwami, kołami gospodyń, OSP i szkołami – realizują całoroczny program działań:

- wydarzenia plenerowe i integracyjne o zasięgu gminnym (m.in. coroczne Dożynki Gminy Sierpc),
- pikniki tematyczne oraz inicjatywy edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
- cykliczne zajęcia i warsztaty rozwijające kompetencje kulturalne i obywatelskie.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi jest realizowana na podstawie rocznych programów i otwartych konkursów ofert; w 2025 r. gmina finansuje m.in. zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, integracji społecznej oraz innych działań pożytku publicznego.

Sport, turystyka i rekreacja

Gmina Sierpc ma charakter wiejski z krajobrazem rolniczym urozmaiconym zadrzewieniami i niewielkimi kompleksami leśnymi (lasy ok. 15% powierzchni). Do codziennej aktywności sprzyjają spokojne, lokalne drogi oraz dostępne w powiecie oznaczenia tras pieszych i rowerowych. Wśród walorów turystycznych na terenie gminy znajdują się obiekty zabytkowe o potwierdzonej wartości historycznej: park dworski w Borkowie Wielkim; zespół kościoła parafialnego św. Mateusza w GoleSZynie (kościół drewniany z lat 1762–1765 z cmentarzem); zespoły dworskie w Dziembakowie, Miłobędzynie i Piastowie; dwór (obecnie szkoła) w Studzieńcu; a także młyny i cmentarze historyczne (m.in. Borkowo Kościelne, Kwaśno, Osówka). Obiekty te są wyszczególnione w gminnym wykazie zabytków oraz w raporcie o stanie gminy. Gmina wykorzystuje infrastrukturę szkolną i gminną, zapewniając mieszkańcom dostęp do obiektów sportowych i plenerowych:

- hale/sale sportowe: Szkoła Podstawowa w GoleSZynie (siedziba w Białyszewie), Szkoła Podstawowa w Borkowie Kościelnym, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Studzieńcu;
- boiska wielofunkcyjne przy szkołach: Borkowo Kościelne, Susk, Białyszewo, Sudragi;
- ogólnodostępne boiska wielofunkcyjne: Borkowo Wielkie, Studzieniec, Piaski (Wiejskie Ośrodek Kultury i Sportu);
- boisko z bieżnią lekkoatletyczną: Białyszewo;
- siłownie zewnętrzne ogólnodostępne: Borkowo Wielkie, Studzieniec, Piaski (przy WOKiS), Żochowo, Sudragi, Dziembakowo, Gorzewo; w 2024 r. zrealizowano dodatkową siłownię plenerową w Miłobędzynie.

Na terenie gminy regularnie organizowane są inicjatywy rekreacyjne i integracyjne, m.in. pikniki sportowo-ekologiczne z udziałem mieszkańców i szkół, a także działania sołeckie przy świetlicach i obiektach plenerowych. Przykładem jest XI Piknik Ekologiczno-Sportowy w Borkowie Kościelnym (2025). Publikowane są również propozycje tras i wycieczek rowerowych w okolicy Sierpca, co ułatwia planowanie aktywności.

Organizacje pozarządowe

Spółeczność gminny wykazuje zainteresowanie działalnością w organizacjach pozarządowych. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Sierpc w latach 2019-2024.

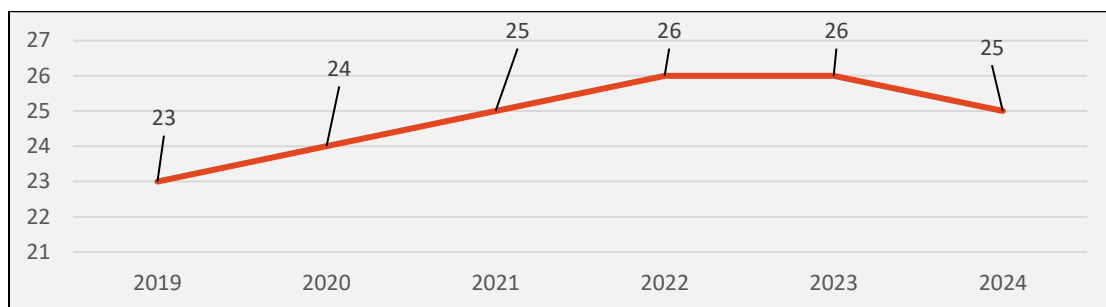
Tabela 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Sierpc w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	3.27	3.57	3.75	3.93	3.95	3.82

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2023 liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców systematycznie rosła, osiągając najwyższy poziom w 2023 roku. W 2024 roku nastąpił niewielki spadek, jednak wskaźnik pozostał wyższy niż na początku analizowanego okresu, co świadczy o ogólnym wzroście aktywności organizacji społecznych w gminie.

Wykres 11 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Sierpc w latach 2019-2024

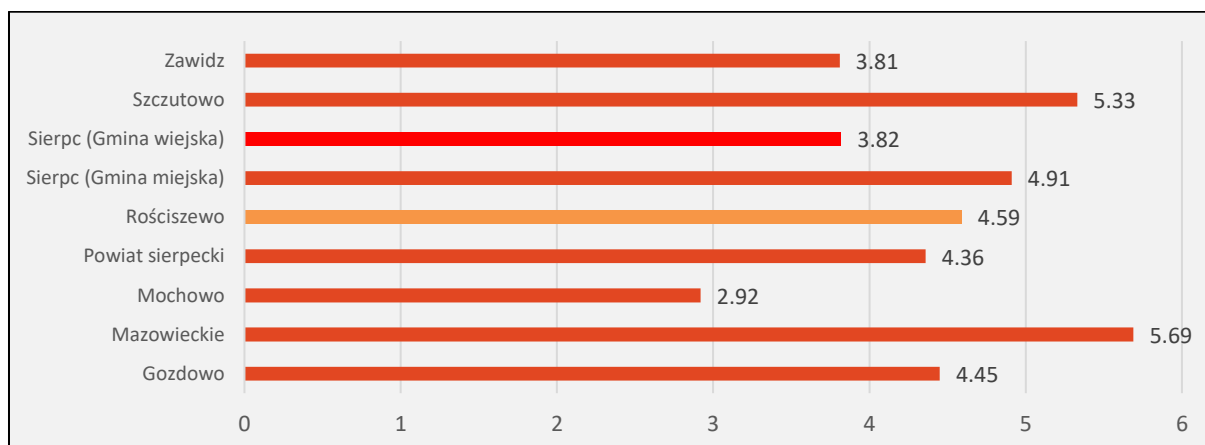

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych stopniowo rosła, osiągając najwyższy poziom w latach 2022–2023. W 2024 roku odnotowano niewielki spadek, jednak liczba organizacji pozostała wyższa niż na początku analizowanego okresu, co wskazuje na ogólny wzrost aktywności społecznej w gminie.

Poniżej przedstawiono porównanie analizowanego wskaźnika dla gminy Sierpc z innymi gminami powiatu sierpeckiego i województwem mazowieckim.

Wykres 12 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa mazowieckiego i gmin powiatu sierpeckiego (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku gmina Sierpc (wiejska) charakteryzowała się niższym wskaźnikiem liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców niż większość gmin powiatu sierpeckiego oraz średnia dla powiatu. Wyższe wartości odnotowano m.in. w Rościszewie, Szczutowie czy mieście Sierpc, natomiast wskaźnik gminy wiejskiej był zbliżony do Zawidza i nieco wyższy niż w Mochowie. Dane te wskazują, że aktywność społeczna w gminie Sierpc jest relatywnie mniejsza w porównaniu z otoczeniem, choć nie należy do najniższych w regionie.

Problemy społeczne

W gminie Sierpc występują typowe dla gmin wiejskich wyzwania społeczne – w szczególności ubóstwo i zagrożenie nim, bezrobocie i bierność zawodowa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, uzależnienia oraz ryzyko wykluczenia społecznego; są one identyfikowane i monitorowane w ramach corocznej Oceny Zasobów

Pomocy Społecznej (OZPS) przygotowywanej zgodnie z art. 16a ustawy o pomocy społecznej oraz w dokumentach powiatowych obejmujących teren gminy. Gmina realizuje zadania w tym obszarze poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sierpcu, który udziela świadczeń i wsparcia zgodnie z ustawą (m.in. pomoc finansowa i rzeczowa, usługi opiekuńcze, kierowanie do DPS, programy żywieniowe). Co roku przyjmowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii; w 2024 r. Wójt powołał Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która realizuje zadania z tego zakresu. Istotnym elementem działań prospołecznych jest aktywizacja i integracja osób starszych – w latach 2021–2023 na obszarze gminy wiejskiej Sierpc realizowano projekt „Klub Seniora w Sierpcu”, a ofertę dla seniorów rozwijają również inicjatywy lokalnych organizacji.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Sierpc odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Sierpcu (ul. Jana Kilińskiego 24C) wraz z podległymi posterunkami w Gozdowie, Rościszewie i Zawidzu. Ochronę przeciwpożarową zapewnia Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Sierpcu (ul. Przemysłowa 2) oraz sieć jednostek OSP działających w gminie: Bledzewo, Borkowo Kościelne, Borkowo Wielkie, Dąbrówki, Dziembakowo, Goleszyn, Gorzewo, Grodkowo-Zawisze, Piastowo, Studzieniec, Sudragi, Susk, Warzyn-Skóry i Żochowo.

W ujęciu statystycznym (dane powiatowe) w 2022 r. stwierdzono 1 312 przestępstw, co odpowiada 26,88 przestępstwom na 1 000 mieszkańców. Wykrywalność sprawców przestępstw ogółem wyniosła 92,20% (kryminalnych 84%), przy najwyższej częstotliwości przestępstw o charakterze gospodarczym. To aktualne, oficjalne zestawienie publikowane przez powiat (ostatni pełny rok z danymi szczegółowymi). Dla kontekstu regionalnego: w garnizonie mazowieckim Policji (poza m.st. Warszawą) wykrywalność przestępstw kryminalnych w 2024 r. wyniosła 71,1% (roczna odprawa KWP w Radomiu).

Dostęp do usług publicznych

Celem ustawy z dnia 19.07.2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1062; obecnie obowiązująca w wersji z Dz.U. 2019 poz. 1696 i nast. zmianami) jest poprawa warunków funkcjonowania osób narażonych na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność, wiek czy chorobę. Podmioty publiczne są zobowiązane do zapewnienia co najmniej minimalnej dostępności przez uniwersalne projektowanie nowych rozwiązań lub racjonalne usprawnienia istniejących. Minimalne wymagania obejmują dostępność:

- architektoniczną (usuwanie barier w budynkach i na ciągach komunikacyjnych),
- cyfrową (ustawa z 4.04.2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych),
- informacyjno-komunikacyjną (zapewnienie alternatywnych form informacji i kanałów komunikacji).

W gminie Sierpc publikowana i aktualizowana jest „Deklaracja dostępności” serwisu gminy; ostatni przegląd dokumentu: 28 marca 2025 r. Ponadto w BIP udostępniono „Raport o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego” za 2025 r. Urząd Gminy w Sierpcu umożliwia załatwianie spraw drogą elektroniczną przez Elektroniczną Skrzynkę Podawczą na platformie ePUAP; adres skrytki ESP: /3f4ih06ymt/skrytka. Korespondencję elektroniczną można podpisywać profilem zaufanym lub

kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Urząd posiada także adres do doręczeń elektronicznych (e-Doręczenia): AE:PL-56390-98177-JFDWT-23 – zgodnie z informacją opublikowaną w serwisie gminy oraz w BIP. W instytucjach publicznych gminy konsekwentnie rozwijana jest dostępność architektoniczna, informacyjno-komunikacyjna i cyfrowa – od publikacji deklaracji dostępności i raportów w BIP po wskazanie kanałów elektronicznej komunikacji z urzędem (ESP ePUAP oraz e-Doręczenia).

Zarządzanie kryzysowe

Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy Sierpc jest Wójt. Do zadań Wójta należy kierowanie działaniami w zakresie monitorowania, planowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń, realizacja zadań planowania cywilnego (w tym gminnego planu zarządzania kryzysowego), zapewnianie całodobowego alarmowania członków GZZK oraz – w sytuacjach kryzysowych – organizacja całodobowego dyżuru dla przepływu informacji i dokumentowania czynności. Wójt może utworzyć gminne centrum zarządzania kryzysowego (GCZK) dla całodobowej koordynacji zadań. W realizacji zadań Wójt posługuje się właściwą komórką organizacyjną Urzędu Gminy Sierpc – stanowiskiem ds. zarządzania kryzysowego/obrony cywilnej – odpowiedzialną m.in. za przygotowanie dokumentów planistycznych, obieg informacji i współdziałanie z innymi podmiotami systemu. Organem pomocniczym Wójta jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego (GZZK) w Sierpcu, który dokonuje oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa publicznego, prognozuje ich rozwój, przygotowuje propozycje działań oraz przedstawia Wójtowi wnioski dotyczące wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w gminnym planie zarządzania kryzysowego. Do kompetencji Wójta w ramach zarządzania kryzysowego należy także przeciwdziałanie skutkom zdarzeń o charakterze terrorystycznym oraz zadania z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej, realizowane we współpracy z właściwymi służbami i organami administracji publicznej. Na poziomie ponadgminnym wsparcie zapewnia Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Sierpcu, które prowadzi dyżury i koordynuje przepływ informacji w systemie (PCZK–GZZK–służby/inspekcje), zgodnie z Powiatowym Planem Zarządzania Kryzysowego.

Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

Gmina Sierpc aktywnie współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego w formie partnerstw i porozumień:

- Partnerstwo Ponadlokalne „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka (OFMP)” – Gmina Sierpc jest sygnatariuszem porozumienia z 31.01.2023 r., którego celem jest przygotowanie i realizacja Strategii Rozwoju Ponadlokalnego oraz wspólne projekty rozwojowe w latach 2021–2027. W partnerstwie uczestniczą m.in. Płock (lider), Powiat Sierpecki oraz gminy powiatu sierpeckiego: Gozdowo, Mochowo, Rościszewo, Sierpc, Zawidz.
- Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo” – Gmina Sierpc jest członkiem LGD realizującej Lokalną Strategię Rozwoju na obszarze powiatu sierpeckiego (m.in. gminy: Gozdowo, Mochowo, Rościszewo, Sierpc, Szczutowo, Zawidz oraz Miasto Sierpc). Partnerstwo wspiera projekty społeczne, kulturalne i gospodarcze finansowane z funduszy UE.
- Porozumienia międzygminne w zakresie usług publicznych – Gmina Sierpc zawarła m.in.:
 - porozumienie z Miastem Sierpc (27.04.2021 r.) w sprawie powierzenia temu miastu zadania oczyszczania ścieków komunalnych odprowadzanych z części obszaru gminy (sołectwo Studzieniec);

- porozumienie z Gminą Gozdowo (29.02.2024 r.) w sprawie powierzenia wykonywania zadania opieki nad dziećmi do lat 3.

– Współpraca z Powiatem Sierpeckim – Gmina Sierpc udziela pomocy finansowej powiatowi na wspólne zadania drogowe.

DIAGNOZA

Gmina Sierpc charakteryzuje się typowym dla obszarów wiejskich profilem społecznym – z jednej strony dysponuje rozwiniętą siecią szkół i punktów przedszkolnych, stopniowo modernizowanych i doposażanych, zapewniając dzieciom edukację blisko miejsca zamieszkania, a także podstawową opieką zdrowotną dostępną w ramach lokalnych poradni i filii POZ oraz wsparciem GOPS, biblioteką i świetlicami wiejskimi. Oferta kulturalna i sportowo-rekreacyjna, oparta na działalności biblioteki, świetlic, boisk i siłowni plenerowych, wspiera integrację społeczną i aktywizację mieszkańców, przy czym rośnie znaczenie inicjatyw senioralnych oraz lokalnych organizacji pozarządowych. Wyróżnikiem jest również rozwój cyfryzacji usług publicznych i wdrażanie zasad dostępności, co poprawia jakość obsługi mieszkańców. Jednocześnie gmina mierzy się z istotnymi problemami demograficznymi – ubytkiem ludności w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego i przewagi zgonów nad urodzeniami, odpływem młodych osób do większych ośrodków oraz postępującym starzeniem się populacji. Wskaźniki migracji są w większości ujemne, a struktura osadnicza rozproszona, co osłabia potencjał koncentracji usług. W obszarze edukacji utrzymuje się stabilny, ale przeciętny poziom wyników egzaminów ósmoklasisty – poniżej średniej wojewódzkiej, zwłaszcza w języku angielskim i matematyce. Wyzwaniem pozostaje zapewnienie dostępu do szerszej opieki specjalistycznej, ograniczanie skali korzystania z pomocy społecznej przy równoczesnym wsparciu rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem oraz utrzymanie aktywności społecznej na tle niższych wskaźników dla organizacji pozarządowych niż w części sąsiednich gmin. Całość wskazuje, że Gmina Sierpc ma stabilne fundamenty społeczne, ale ich trwałość zależeć będzie od działań na rzecz odwracania niekorzystnych trendów demograficznych i dalszej modernizacji infrastruktury oświatowej, kulturalnej i opiekuńczej.

1.2 Sytuacja gospodarcza

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji gospodarczej gminy Sierpc. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące podstawowych wskaźników obrazujących siłę gospodarczą gminy. Opisano charakter gospodarczy gminy, podejmowane działania w celu pozyskiwania inwestorów oraz scharakteryzowano główne podmioty gospodarcze z terenu gminy.

Podmioty gospodarcze i lokalny rynek

Charakter gospodarczy gminy

Gmina Sierpc składa się z 40 sołectw. Profil gospodarczy jest jednoznacznie rolniczy: użytki rolne zajmują ok. 77% powierzchni gminy, a lasy ok. 15% (łącznie ok. 92% areału), co przekłada się na dominację produkcji rolnej i usług z nią powiązanych. Gmina okala miasto Sierpc, dlatego większe zakłady produkcyjne i usługowe zlokalizowane są głównie w granicach miejskich, a na obszarze wiejskim przeważa rozproszona działalność rolnicza i drobna przedsiębiorczość. Rolnictwo jest kluczowym sektorem utrzymania mieszkańców. Skala aktywności rolniczej odzwierciedla się m.in. w liczbie wniosków o zwrot akcyzy za olej napędowy do produkcji rolnej (994 decyzje w 2024 r.). Struktura użytkowania terenu – z

przewagą gruntów ornych i znaczącym udziałem lasów – potwierdza rolniczy charakter przestrzeni i kształtuje kierunki jej wykorzystania. W 2024 r. w gminie zarejestrowanych było 352 podmiotów gospodarczych. Dominują mikrofirmy działające w usługach i handlu, szczególnie w branżach towarzyszących lokalnemu rynkowi: roboty wykończeniowe w budownictwie, stolarka budowlana, konserwacja i naprawa pojazdów, transport drogowy towarów oraz sprzedaż samochodów. Taka struktura jest typowa dla gmin wiejskich o dominacji rolnictwa i rozproszonej zabudowie. Turystyka ma znaczenie uzupełniające. Na terenie gminy znajduje się Jezioro Bledzewskie z ośrodkiem wypoczynkowym, co tworzy punktową ofertę rekreacyjną, jednak nie zmienia rolniczego profilu gospodarki.

Działalność gospodarcza w gminie

W formie tabelarycznej zaprezentowano rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów z gminy Sierpc zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2020-2024.

Tabela 11 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Sierpc w latach 2020-2024

SEKCJA PKD	2020	2021	2022	2023	2024
A: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	29	30	34	36	38
B: Górnictwo i wydobywanie	3	3	4	3	2
C: Przetwórstwo przemysłowe	59	60	62	59	61
D: Wytwarzania i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	1	1	1	1
E: Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	4	4	4	4
F: Budownictwo	103	112	118	122	125
G: Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	134	140	139	134	132
H: Transport i gospodarka magazynowa	21	20	19	24	23
I: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16	17	17	14	15
J: Informacja i komunikacja	9	9	11	13	14
K: Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12	13	12	11	10
L: Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	9	10	11	13
M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19	25	30	36	34
N: Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	11	14	16	17
O: Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14	14	14	13	13
P: Edukacja	15	18	17	17	17
Q: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13	14	16	21	20
R: Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	10	9	9	11
S i T: Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	31	29	35	32	39
U: Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0

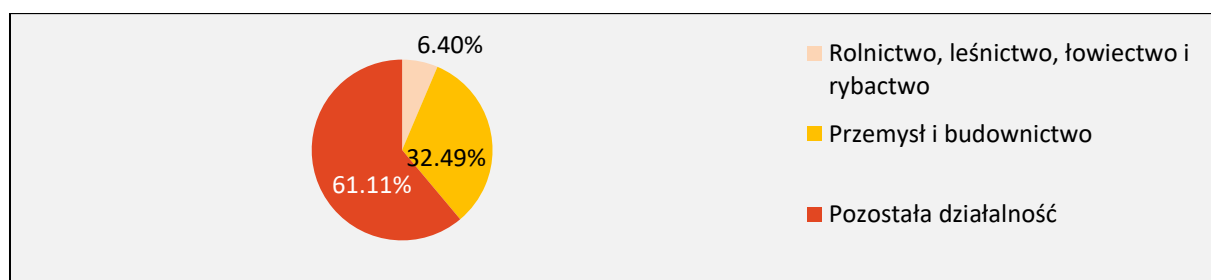
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2020–2024 struktura podmiotów REGON w gminie Sierpc była zdominowana przez handel oraz budownictwo; w tym czasie budownictwo konsekwentnie rosło, natomiast handel lekko się zmniejszył, co zawężyło dystans między tymi sekcjami. Przetwórstwo przemysłowe

pozostawało zasadniczo stabilne (z niewielkimi wahaniami), a rolnictwo systematycznie zwiększało liczbę podmiotów. Wyraźny wzrost dotyczył usług merytoryczno-edukacyjnych: działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (po szczycie w 2023 r. niewielka korekta w 2024 r.), informacji i komunikacji, obsługi rynku nieruchomości oraz usług administrowania i wspierających. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna również zwiększyły skalę, z drobną korektą w ostatnim roku. Transport i gospodarka magazynowa najpierw malały, by następnie odbić, a zakwaterowanie i gastronomia pozostawały zasadniczo stabilne. „Pozostała działalność usługowa” (wraz z gospodarstwami domowymi zatrudniającymi pracowników) wykazała wyraźny przyrost mimo przejściowych wahań. Spadki koncentrowały się głównie w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz w górnictwie; sekcje energii, wody/odpadów utrzymywały niewielką, lecz stabilną obecność, a administracja publiczna i edukacja nie zmieniały istotnie skali. Sumarycznie dane wskazują na stopniowe przesuwanie ciężaru lokalnej przedsiębiorczości w stronę budownictwa i usług rynkowych przy utrzymaniu stabilnej bazy przemysłowej.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział podmiotów gospodarczych z sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, przemysłu i budownictwa oraz pozostałej działalności w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Sierpc.

Wykres 13 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Sierpc w 2023 r. (%)

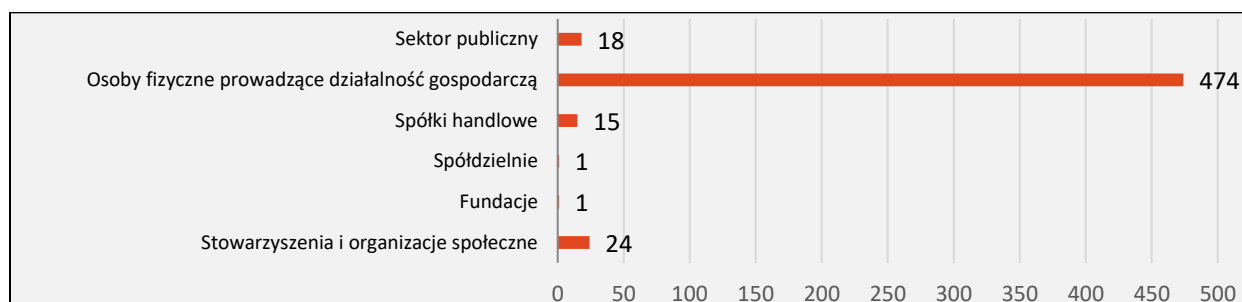

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2023 roku struktura podmiotów gospodarczych w gminie Sierpc wskazywała na dominację działalności usługowych i innych pozarolniczych, które stanowiły zdecydowaną większość wszystkich zarejestrowanych jednostek. Istotny udział miał także sektor przemysłu i budownictwa, podczas gdy rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo odgrywały marginalną rolę w ogólnej strukturze gospodarczej gminy.

Poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych w gminie Sierpc w podziale na sektory własnościowe w 2024 r.

Wykres 14 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Sierpc (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku w gminie Sierpc zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych stanowiły działalności prowadzone przez osoby fizyczne, co potwierdza dominację drobnej przedsiębiorczości w lokalnej strukturze gospodarczej. Mniejszy, lecz zauważalny udział miały stowarzyszenia i organizacje społeczne oraz podmioty sektora publicznego, natomiast spółki handlowe, fundacje i spółdzielnie występowały w ograniczonej liczbie. Dane te wskazują, że gospodarka gminy opiera się głównie na indywidualnej aktywności przedsiębiorców, przy stosunkowo niewielkim udziale form instytucjonalnych i kapitałowych.

Wskaźniki siły gospodarczej gminy

Poniżej przedstawiono podstawowe wskaźniki opisujące siłę gospodarczą gminy Sierpc.

Tabela 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Sierpc w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	67	75	82	85	89	91

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców systematycznie rosła. Dynamika tego wzrostu była szczególnie widoczna po 2020 roku, a w całym analizowanym okresie wskaźnik zwiększył się o jedną trzecią. Dane te wskazują na wyraźny rozwój przedsiębiorczości w gminie oraz rosnącą liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do populacji.

Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Sierpc w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	54	61	67	69	72	73

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców systematycznie rosła. Wzrost ten był równomierny w całym okresie, a jego łączna skala wyniosła ponad jedną trzecią, co wskazuje na coraz większą aktywność mieszkańców w zakresie indywidualnej przedsiębiorczości.

Tabela 14 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Sierpc w latach 2019-2024

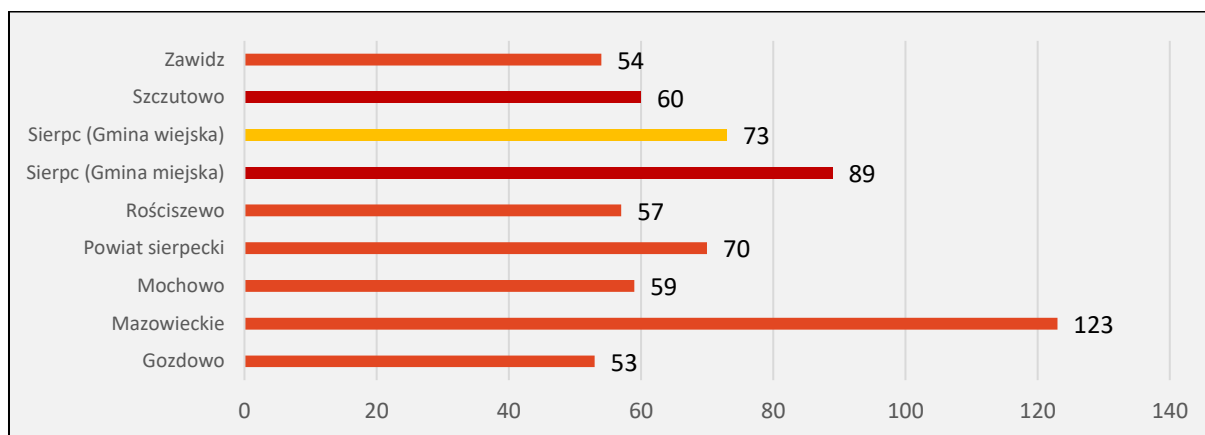
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	379	412	445	460	474	474

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2023 liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą systematycznie rosła, a w 2024 roku osiągnęła poziom stabilizacji, pozostając bez zmian w stosunku do roku poprzedniego. Dane te wskazują na wyraźny rozwój indywidualnej przedsiębiorczości w pierwszych latach analizowanego okresu oraz zahamowanie wzrostu w ostatnim roku.

Łączna analiza danych dotyczących podmiotów gospodarczych w gminie Sierpc w latach 2019–2024 wskazuje na systematyczny wzrost aktywności przedsiębiorczej, zarówno w ujęciu ogólnej liczby jednostek wpisanych do rejestru REGON, jak i w odniesieniu do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Dynamika ta była szczególnie wyraźna do 2023 roku, kiedy to notowano konsekwentne zwiększanie się wartości wskaźników, natomiast w 2024 roku nastąpiło wyhamowanie tempa wzrostu i stabilizacja. Dane potwierdzają rosnącą rolę indywidualnej przedsiębiorczości w strukturze gospodarczej gminy oraz stopniowe zwiększanie się liczby podmiotów gospodarczych w relacji do populacji.

Wykres 15 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla powiatu sierpeckiego gmin wchodzących w jego skład (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

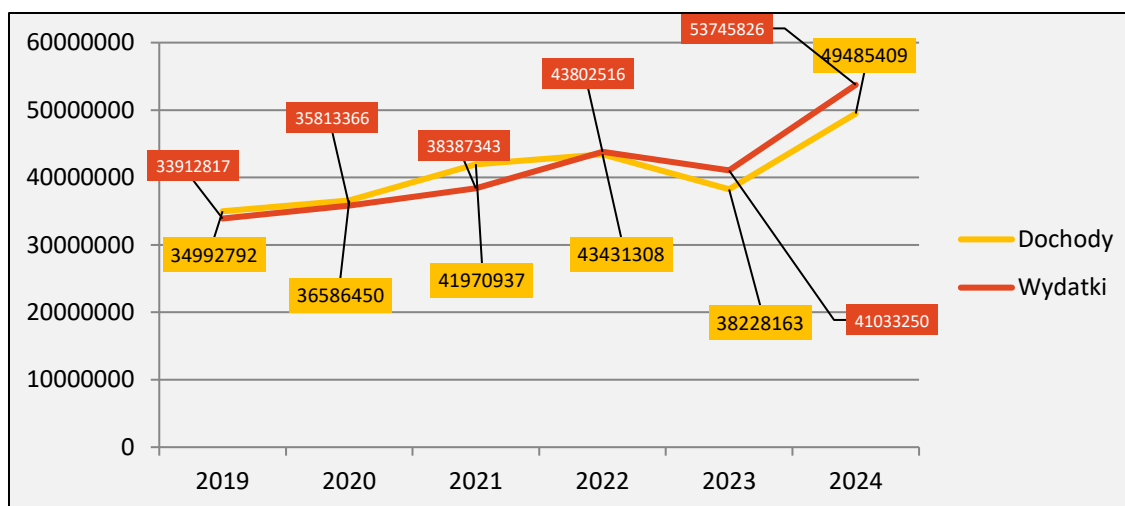
W 2024 roku gmina Sierpc (wiejska) wyróżniała się jednym z wyższych wskaźników osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wśród gmin powiatu sierpeckiego. Jej poziom był wyższy niż średnia powiatowa oraz wskaźniki większości gmin wiejskich, ustępując jedynie miastu Sierpc. Dane te wskazują, że gmina wiejska Sierpc charakteryzuje się relatywnie wysoką aktywnością przedsiębiorczą na tle otoczenia lokalnego.

Finanse publiczne

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wysokości dochodów i wydatków gminy Sierpc w latach 2019-2024.

Wykres 16 Dochody i wydatki ogółem gminy Sierpc w latach 2019-2024 (zł)

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 w gminie Sierpc zarówno dochody, jak i wydatki ogółem wykazywały tendencję wzrostową, przy czym dynamika była zmienna w poszczególnych latach. Do 2021 roku gmina utrzymywała nadwyżkę dochodów nad wydatkami, natomiast od 2022 roku wydatki przewyższały dochody, co oznacza przejście do deficytu budżetowego. Największe rozbieżności między stroną dochodową a wydatkową widoczne są w latach 2023–2024, kiedy wydatki znacząco wzrosły, przewyższając poziom dochodów. Dane te wskazują na rosnącą skalę potrzeb finansowych gminy i coraz większe obciążenie budżetu.

Poniżej przedstawiono wskaźnik dochodów gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2019–2024 oraz porównanie wartości za 2024 r. w stosunku do pozostałych gmin powiatu sierpeckiego, powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego.

Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Sierpc w latach 2019–2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody na 1 mieszkańca (zł)	4981,89	5446,03	6266,19	6545,79	5807,99	7551,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca ogólnie rosły, choć ich dynamika była zmienna. Wzrost utrzymywał się do 2022 roku, po czym w 2023 roku nastąpił spadek, a w 2024 roku wyraźny skok wartości, dzięki czemu osiągnięto najwyższy poziom w całym analizowanym okresie. Dane te wskazują na poprawę sytuacji dochodowej gminy w dłuższej perspektywie, przy czym widoczne są okresowe wahania.

Tabela 16 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Sierpc w 2024 w porównaniu do gmin powiatu sierpeckiego, powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego

GMINA	DOCHODY GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA (zł)
Gozdowo	11140,72
Mazowieckie	10864,4
Mochowo	8624,1
Powiat sierpecki	8451,8

Rościszewo	8512,99
Sierpc (Gmina miejska)	7791,51
Sierpc (Gmina wiejska)	7551,57
Szczutowo	7466,05
Zawidz	9227,37

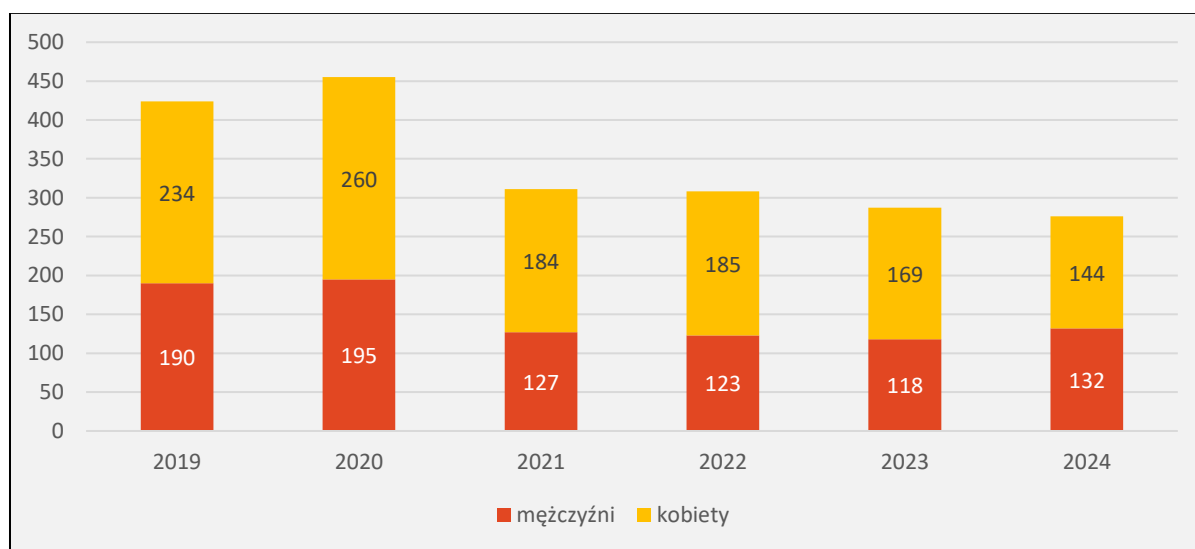
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku dochody gminy Sierpc (wiejska) w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe niż średnia dla powiatu sierpeckiego oraz większości gmin wchodzących w jego skład. Wyższe wartości odnotowano m.in. w Rościszewie, Zawidzu czy Mochowie, a szczególnie w Gozdowie, gdzie wskaźnik był najwyższy. Gmina wiejska Sierpc uzyskała wynik zbliżony do Szczutowa i wyraźnie niższy niż miasto Sierpc, co wskazuje na relatywnie słabszą pozycję dochodową na tle otoczenia.

Rynek pracy

Poniżej zaprezentowane dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Sierpc w latach 2019-2024

Wykres 17 Liczba bezrobotnych w gminie Sierpc w latach 2019-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2024 liczba bezrobotnych wykazywała tendencję spadkową, przy czym największy spadek nastąpił pomiędzy 2020 a 2021 rokiem. W kolejnych latach poziom bezrobocia utrzymywał się na niższym pułapie z niewielkimi wahaniami. Wyraźnie widoczna była przewaga liczby kobiet wśród bezrobotnych, jednak w 2024 roku różnica między płciami uległa wyraźnemu zmniejszeniu. Dane te wskazują zarówno na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy, jak i na stopniowe wyrównywanie się struktury bezrobocia według płci.

Tabela 17 Dane dotyczące bezrobocia w gminach powiatu sierpeckiego i w powiecie sierpeckim – stan na 2024 r.

GMINA/POWIAT	LICZBA BEZROBOTNYCH	UDZIAŁ LICZBY BEZROBOTNYCH W LICZBIE OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM (%)
Gozdowo	168	5
Mochowo	353	10,5

Powiat sierpecki	2010	7,2
Rościszewo	192	8,7
Sierpc (Gmina miejska)	610	6,6
Sierpc (Gmina wiejska)	276	7
Szczutowo	149	6,6
Zawidz	262	7,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku stopa bezrobocia w gminie Sierpc (wiejska) była zbliżona do średniej dla powiatu sierpeckiego i znajdowała się na poziomie pośrednim w porównaniu z innymi gminami. Wyższe wartości odnotowano m.in. w Mochowie i Rościszewie, natomiast niższe w Gozdowie, mieście Sierpc oraz w Szczutowie. Dane te wskazują, że sytuacja na rynku pracy w gminie wiejskiej Sierpc odpowiada przeciętnemu poziomowi powiatowemu, bez skrajnych odchyleń w żadną stronę.

DIAGNOZA

Gospodarka gminy Sierpc ma jednoznacznie rolniczy charakter – zdecydowaną większość powierzchni stanowią użytki rolne, a aktywność gospodarcza koncentruje się wokół indywidualnych gospodarstw i mikroprzedsiębiorstw. W strukturze REGON dominują handel i budownictwo, z rosnącym udziałem usług profesjonalnych, zdrowotnych i wspierających rynek, podczas gdy przetwórstwo przemysłowe i rolnictwo pozostają stabilne, ale o ograniczonym znaczeniu w tworzeniu miejsc pracy. Lata 2019–2023 przyniosły systematyczny wzrost liczby podmiotów i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, co potwierdza rosnącą przedsiębiorczość mieszkańców, jednak w 2024 r. widoczne było wyhamowanie dynamiki i stabilizacja liczby firm. Dochody gminy w przeliczeniu na mieszkańca w 2024 r. osiągnęły najwyższy poziom w analizowanym okresie, choć pozostają niższe niż średnia powiatowa i wojewódzka, co wskazuje na ograniczoną bazę dochodową i konieczność selekcji inwestycji. Lokalny rynek pracy jest stabilny, ze stopą bezrobocia zbliżoną do średniej powiatowej, przy nadal widocznej przewadze kobiet w rejestrach. Ogólnie gmina dysponuje umiarkowanym potencjałem gospodarczym opartym na rolnictwie i drobnej przedsiębiorczości, którego słabością jest niska dywersyfikacja i brak dużych pracodawców. Kluczowe kierunki rozwoju to wzmacnianie wartości dodanej w sektorze rolno-spożywczym, profesjonalizacja i cyfryzacja MŚP, rozwój usług opiekuńczych i edukacyjnych związanych ze starzeniem się populacji oraz dyscyplina finansowa wspierająca inwestycje o trwałej produktywności.

1.3 Sytuacja przestrzenna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji przestrzennej gminy Sierpc. Opisano lokalizację gminy pod kątem komunikacyjnym i przedstawiającym charakter rolniczo-przemysłowy gminy. Następnie przedstawiono kwestie gospodarki odpadami, infrastruktury technicznej, dóbr kulturowych i zagospodarowania przestrzennego.

Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna

Gmina Sierpc, położona w powiecie sierpeckim, znajduje się w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego.

Rysunek 2 Lokalizacja powiatu sierpeckiego na planie województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030

Gmina Sierpc zlokalizowana jest w centralnej części powiatu sierpeckiego, w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego; graniczy z miastem Sierpc oraz gminami Mochowo, Zawidz, Rościszewo, Szczutowo i Gozdowo oraz gminno-wiejską Skępe.

Rysunek 3 Lokalizacja gminy Sierpc na planie powiatu sierpeckiego

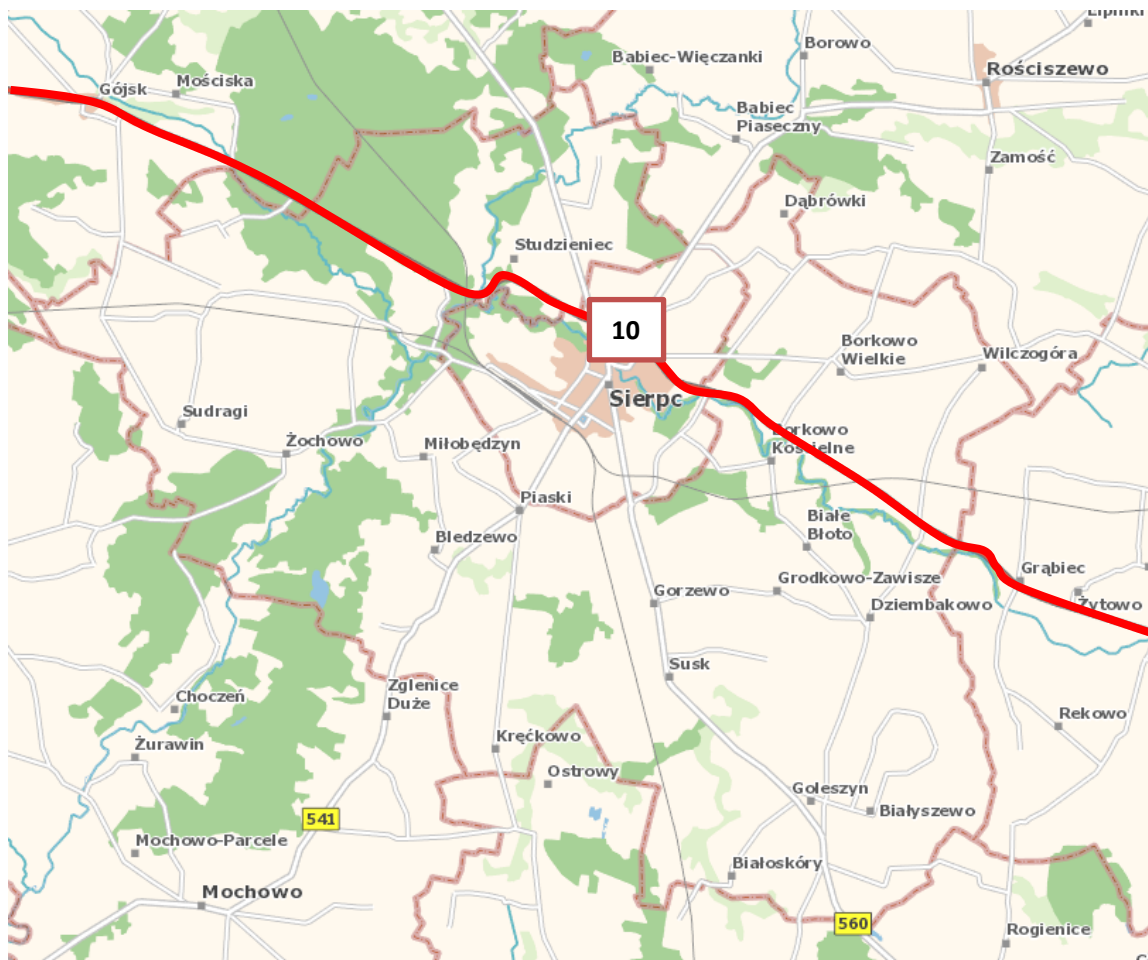

Źródło: opracowanie własne

Pod względem administracyjnym gmina Sierpc składa się z 40 sołectw, a jej powierzchnia wynosi 150,23 km²; według danych GUS (2002 r.) użytki rolne stanowią ok. 77%, a lasy ok. 16% powierzchni gminy.

Poniżej przedstawiono położenie komunikacyjne gminy Sierpc.

Rysunek 4 Położenie komunikacyjne gminy Sierpc

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Sieć dróg na terenie gminy Sierpc tworzą droga krajowa nr 10, drogi wojewódzkie nr 541 i 560, drogi powiatowe i gminne oraz wewnętrzne dojazdy gospodarcze. Układ drogowy zapewnia sprawne połączenia z ośrodkami zewnętrznymi: na wschód do Płońska (węzeł z S7), na zachód do Torunia (DK10), a przez DW560 – do Bielska i dalej DK60 w kierunku Płocka i Kutna. W 2025 r. oddano do użytku prawie 3-kilometrowy odcinek obwodnicy Sierpca w ciągu DW560, łączącą Gorzewo (DW560) z Borkowem Kościelnym (węzeł z DK10), co odciąża ruch przez miasto i poprawia dostępność północnych sołectw gminy. Modernizacja DW560 i jej wpięcie w DK10 pozostają kluczowe dla bezpieczeństwa, płynności ruchu i rozwoju funkcji dojazdowych.

Równolegle funkcjonuje układ kolejowy oparty o stację Sierpc (poza granicami gminy, w mieście), gdzie krzyżują się linie nr 27 (Nasielsk–Toruń Wschodni) i nr 33 (Kutno–Brodnica) z czynnym ruchem pasażerskim; zapewnia to codzienne relacje regionalne i ponadregionalne (m.in. do Płocka, Torunia, Warszawy przez Nasielsk oraz do Kutna). Powiązanie drogowo-kolejowe wzmacnia rolę gminy jako zaplecza transportowego miasta Sierpc i korytarza DK10. Poniżej znajdują się główne połączenia komunikacyjne gminy Sierpc:

Drogi wojewódzkie

- DW560: Gorzewo – Borkowo Kościelne (obwodnica Sierpca) – kierunek Bielsk (połączenie z DK60).
- DW541: ciąg przez powiat sierpecki łączący gminę z Żurominem/Biezuń oraz z Tłuchowem i Dobrzyniem n. Wisłą.

Droga krajowa

- DK10: odcinek północnych rubieży Sierpca – kierunek Toruń Płońsk (węzeł z S7).

Linie kolejowe

- Linia kolejowa nr 27 Nasielsk–Toruń Wschodni (przez Sierpc).
- Linia kolejowa nr 33 Kutno–Brodnica (przez Sierpc), z ruchem pasażerskim na całej długości.

Drogi powiatowe i gminne

- Lokalna sieć łącząca Sierpc z głównymi wsiami gminy (m.in. Borkowo Kościelne, Borkowo Wielkie, Gorzewo, Studzieniec, Bledzewo, Miłobędzyn, Dziembakowo) – obsługa ruchu codziennego, dojazdów do DK10/DW560/DW541 i pól uprawnych; wymagają sukcesywnej poprawy parametrów (nawierzchnie, chodniki, oświetlenie) oraz rozbudowy spójnych tras rowowych.

Dziedzictwo kulturowe

Gmina Sierpc (powiat sierpecki, woj. mazowieckie) dysponuje udokumentowanym zasobem zabytków potwierdzającym ciągłość osadniczą i przemiany własnościowe regionu. Najważniejsze obiekty ujęte w rejestrze zabytków województwa mazowieckiego to m.in.:

- Borkowo Wielkie: park dworski (nr rej. 597, wpis 29.12.1988),
- Dziembakowo: zespół dworski – park i dwór (nr rej. 473, wpis 14.11.1978),
- Goleszyn: zespół kościoła parafialnego św. Mateusza – drewniany kościół z lat 1762–1765 z cmentarzem przykościelnym (nr rej. 89/422/62, wpis 22.03.1962),
- Kwaśno: dom młynarza z ogrodem (nr rej. 244/1516/75 W, wpis 22.05.1975),
- Miłobędzyn: zespół dworski – dwór, park, obora (nr rej. 551, wpis 01.07.1987),
- Stare Piastowo: park krajobrazowy i oficyna prawa z zespołu dworskiego (nr rej. 246/1518/75 W, wpis 22.05.1975).

Lokalne dziedzictwo dopełniają obiekty ujęte w gminnej ewidencji, m.in.: młyn wodny i cmentarz parafialny w Borkowie Kościelnym, młyn i dom młynarza w Kwaśnie, cmentarz ewangelicko-augsburski w Osówce, dwór (obecnie szkoła) w Studzieńcu oraz zespół dworski w Piastowie. Ewidencję prowadzi Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, a informacje o obiektach są publikowane w dokumentach urzędowych (m.in. Raport o stanie gminy). Rejestr zabytków prowadzi Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków (delegatura w Płocku obejmuje m.in. powiat sierpecki), natomiast gmina utrzymuje własną ewidencję – układ ten porządkuje ochronę i planowanie konserwatorskie na poziomie lokalnym. Właściciele i posiadacze zabytków mogą ubiegać się o wsparcie finansowe: Gmina Sierpc przyznaje dotacje na prace przy obiektach wpisanych do rejestru lub ujętych w ewidencji (uchwała z 19.01.2024 r.), a Wójt ogłasza nabory – także przy udziale środków Rządowego Programu Odbudowy Zabytków (edycja II).

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne z terenu Gminy Sierpc odbierane są w sposób:

- selektywny – zgodnie z regulaminem selektywna zbiórka obejmuje co najmniej frakcje: papier i tektura, metale, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe oraz bioodpady; w praktyce stosuje się worki/pojemniki: niebieskie (papier), żółte (metale i tworzywa sztuczne oraz opakowania wielomateriałowe), zielone (szkło) oraz brązowe (bio). Odpady zmieszane stanowią frakcję resztkową po segregacji i są odbierane odrębnie według gminnego harmonogramu,
- nieselektywny – właściciele nieruchomości mają obowiązek prowadzenia selektywnej zbiórki; zmieszane (niesegregowane) odpady komunalne są odbierane w terminach wskazanych w harmonogramie.

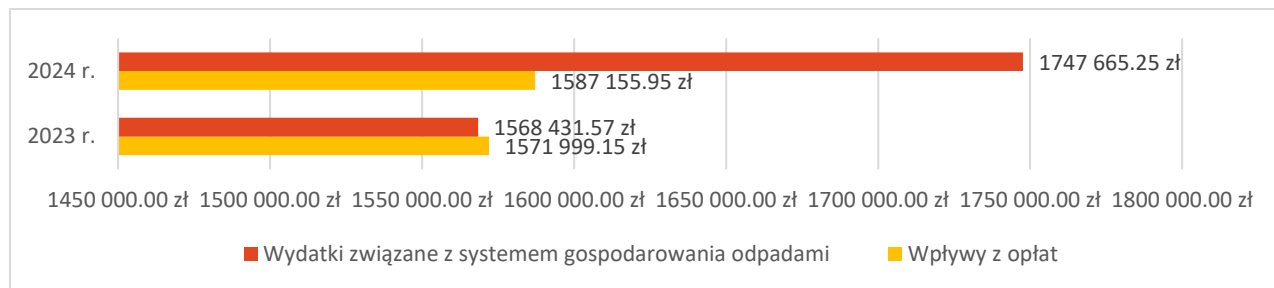
Na terenie gminy funkcjonuje stacjonarny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Miłobędzynie, na terenie Oczyszczalni Ścieków. PSZOK jest czynny w dni powszednie: pon., śr., czw. i pt w godz. 7:15–15:15 oraz wt w godz. 8:00–16:00. Raz w roku prowadzona jest mobilna zbiórka „przed nieruchomości” dla wybranych frakcji (m.in. gabaryty, elektroodpady, odpady remontowe). W PSZOK można bezpłatnie oddać:

- papier i tekturę (w tym opakowania),
- szkło (w tym opakowania),
- metale,
- tworzywa sztuczne,
- opakowania wielomateriałowe,
- bioodpady (w tym odpady zielone),
- przeterminowane leki i chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (AGD/RTV),
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne,
- zużyte opony,
- popiół.

Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów z nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Sierpc zajmuje się EKO-MAZ Sp. z o.o. w Płocku; aktualne harmonogramy (zmieszane oraz selektywne: papier / metale–tworzywa / szkło / bio) publikowane są zarówno na stronie gminy, jak i operatora.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi obejmują przede wszystkim odbiór, odzysk, recykling i unieszkodliwianie odpadów komunalnych odbieranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy.

Wykres 18 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Sierpc w latach 2023-2024 (w zł)

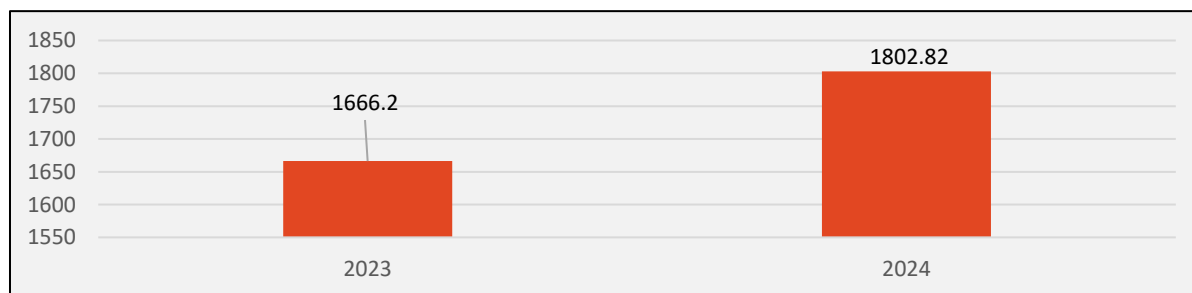

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Sierpc za 2022 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Sierpc za 2023 r.

W latach 2023–2024 w gminie Sierpc zauważalna jest zmiana relacji między wpływami z opłat a wydatkami na system gospodarowania odpadami. W 2023 r. system funkcjonował praktycznie w równowadze finansowej, gdyż przychody z opłat pokrywały koszty niemal w całości. Natomiast w 2024 r. nastąpił wyraźny wzrost wydatków, który przewyższył dochody, co oznacza, że system zaczął generować deficyt. Sytuacja ta wskazuje na rosnące koszty obsługi gospodarki odpadami, których nie rekompensuje proporcjonalny wzrost wpływów z opłat.

Poniżej zaprezentowano łączny ładunek odebranych odpadów komunalnych w gminie Sierpc w latach 2023-2024.

Wykres 19 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Sierpc w latach 2023-2024 (Mg)

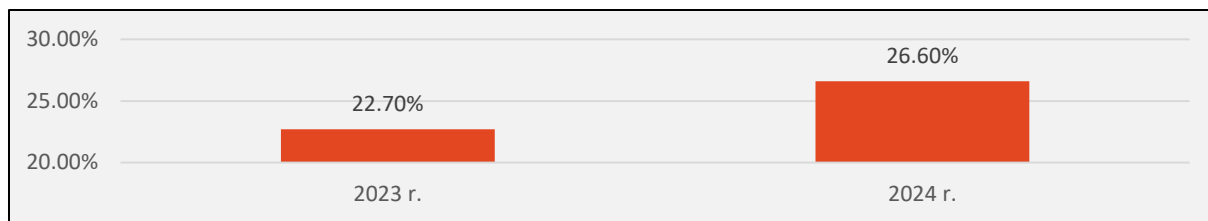
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2023–2024 odnotowano wzrost łącznej masy odebranych odpadów komunalnych. W 2024 roku ilość ta była wyraźnie większa niż rok wcześniej, co wskazuje na rosnącą skalę wytwarzania odpadów w gminie.

Masa odebranych odpadów komunalnych w 2024 r. wzrosła w stosunku do 2023 r.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące osiągniętego poziomu recyklingu w gminie Sierpc.

Wykres 20 Dane dotyczące poziomu recyklingu odpadów zebranych na terenie gminy Sierpc w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2023–2024 poziom recyklingu odpadów komunalnych wzrósł, co oznacza poprawę efektywności selektywnej zbiórki i większy udział odpadów poddawanych odzyskowi. Wzrost o kilka punktów procentowych w ciągu roku wskazuje na pozytywną zmianę w gospodarce odpadami i stopniowe zwiększanie udziału recyklingu w ogólnej masie zebranych odpadów.

Gmina sukcesywnie realizuje działania na rzecz usuwania wyrobów zawierających azbest, głównie płyt azbestowych i cementowych w pokryciach dachowych.

Infrastruktura techniczna

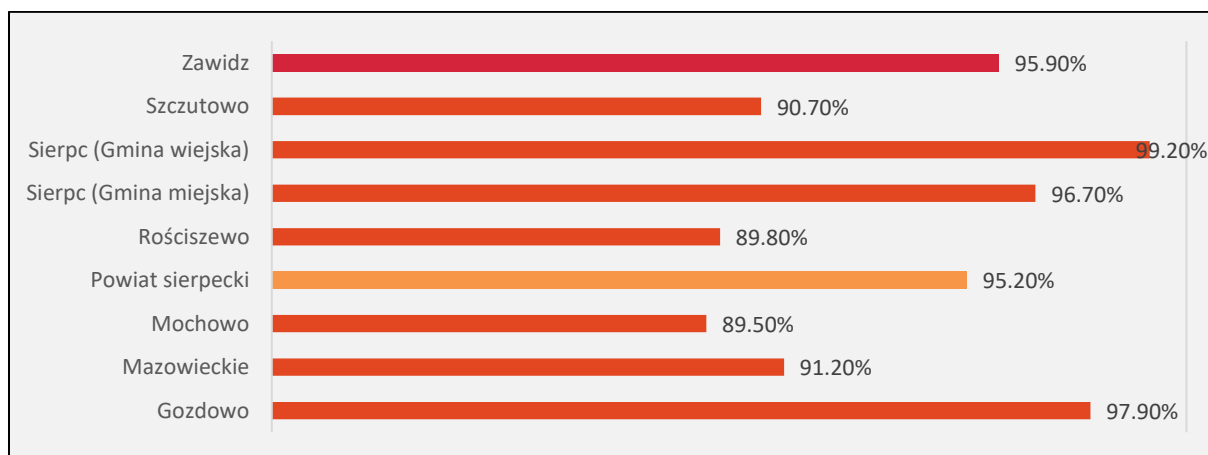
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Gmina Sierpc dysponuje czynną siecią rozdzielczą wodociągów oraz kanalizacyjną.

Sieć wodociągowa

Sieć wodociągowa gminy Sierpc jest dobrze rozwinięta; jej łączna długość przekracza 300 km, a zaopatrzenie w wodę opiera się na ujęciach podziemnych zasilających trzy stacje uzdatniania wody zlokalizowane w Białyszewie, Piastowie i Gorzewie.

Wykres 21 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2023 roku gmina Sierpc (wiejska) osiągnęła najwyższy poziom udziału mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej wśród gmin powiatu sierpeckiego, przewyższając zarówno średnią powiatową, jak i wojewódzką. Wskaźnik ten był wyższy niż w pozostałych gminach

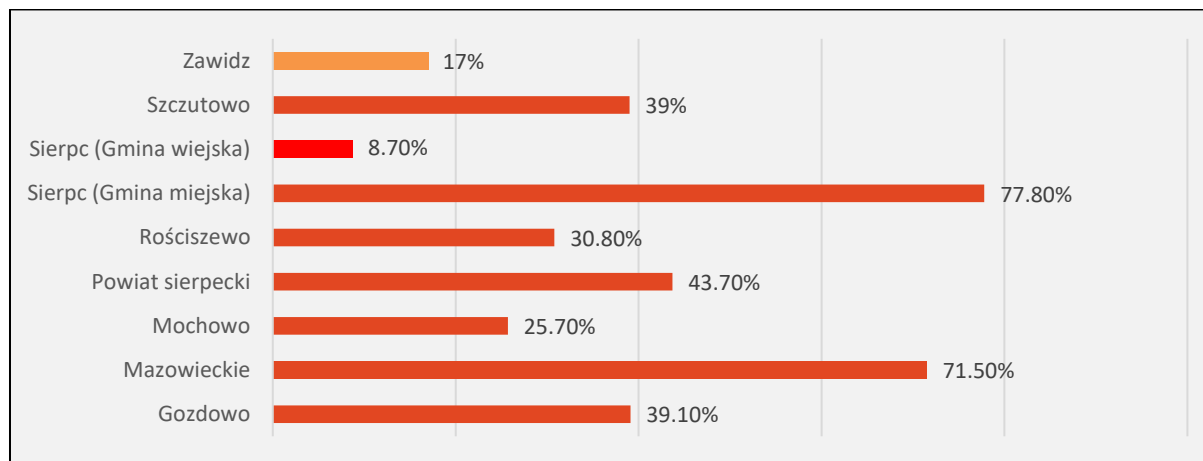
oraz w mieście Sierpc, co wskazuje na bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturę wodociągową i niemal pełne objęcie mieszkańców gminy dostępem do sieci.

Zaopatrzenie w wodę w gminie Sierpc opiera się na ujęciach wód podziemnych i Stacji Uzdatniania Wody w Białyszewie (SUW Białyszewo), eksploatowanej przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu (z/s w Susku), dla ujęć stosowane są strefy ochronne (w tym teren ochrony bezpośredniej) ustanawiane decyzjami Wód Polskich na obszarze powiatu.

Sieć kanalizacyjna

Zasięg kanalizacji sanitarnej jest ograniczony – obejmuje część miejscowości. (W praktyce większość zabudowy poza siecią korzysta z przydomowych oczyszczalni i/lub zbiorników bezodpływowych; sieć jest rozbudowywana etapami.)

Wykres 22 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie sierpeckim, województwie mazowieckim i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2023 roku gmina Sierpc (wiejska) charakteryzowała się bardzo niskim udziałem mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej, znacznie poniżej średniej powiatowej i wojewódzkiej oraz niższym niż w pozostałych gminach powiatu. Wyższy poziom dostępności odnotowano nawet w gminach o mniejszym stopniu urbanizacji, co wskazuje na słabo rozwiniętą infrastrukturę kanalizacyjną na obszarze gminy i istotną dysproporcję względem otoczenia.

Oczyszczalnie ścieków

Ścieki z sieci kanalizacyjnej z terenu Gminy Sierpc kierowane są do gminnych oczyszczalni: w Dziembakowie (rozbudowa i modernizacja wraz z budową sieci kanalizacyjnej w Dziembakowie i Białym Błocie) oraz w Miłobędzynie, gdzie na terenie zakładu zlokalizowano również stacjonarny PSZOK; gmina prowadzi zadania związane z odprowadzaniem oczyszczonych ścieków i rozbudową sieci. Na obszarach nieskanalizowanych funkcjonują przydomowe oczyszczalnie i zbiorniki bezodpływowe; w 2025 r. gmina uruchomiła dotacje na budowę przydomowych instalacji. (Jakość wody w wodociągach publicznych na terenie powiatu nadzoruje Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Sierpcu; równolegle realizowana jest modernizacja stacji uzdatniania wody w Białyszewie).

Zaopatrzenie w ciepło

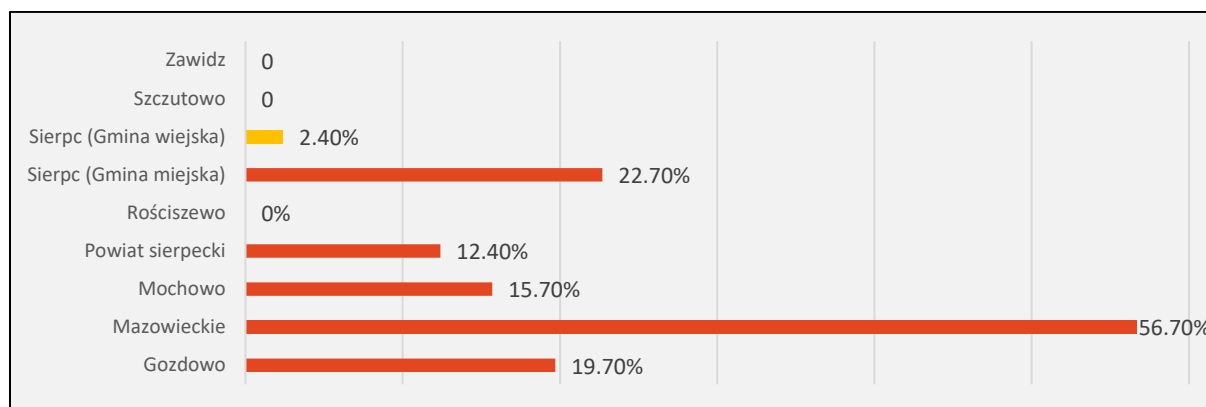
Na obszarze gminy Sierpc (gmina wiejska) nie funkcjonuje sieć ciepłownicza; ogrzewanie oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła w rozproszonej zabudowie. W powiecie utrzymuje się problem niskiej emisji z kotłów/palenisk na paliwa stałe w gospodarstwach domowych, co potwierdzają analizy środowiskowe powiatu. System ciepłowniczy działa w Mieście Sierpc (sieć i źródło ciepła miejskiej spółki), natomiast nie obejmuje terenów gminy wiejskiej – tam dominują indywidualne kotłownie. Na terenie gminy rozwój niskoemisyjnych źródeł (pompy ciepła, kotły na biomasę, kolektory słoneczne) jest wspierany poprzez Program „Czyste Powietrze”. Od 31 lipca 2025 r. gmina prowadzi własny punkt obsługi wniosków jako operator programu, co ułatwia mieszkańcom wymianę starych kotłów i termomodernizację budynków.

Sieć gazowa

System zaopatrzenia w gaz na obszarze gminy Sierpc opiera się na gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Płock–Sierpc, który zasila stację redukcyjno-pomiarową I stopnia w Borkowie Kościelnym. Ze stacji gaz rozprowadzany jest siecią średniego ciśnienia do odbiorców na terenie miasta Sierpca oraz wybranych miejscowości gminy. Przepustowość stacji wynosi obecnie ok. 9 000 Nm³/h, a docelowo 20 000 Nm³/h. Operatorem systemu dystrybucyjnego gazu jest Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.; przyłączenia i rozbudowa sieci realizowane są na podstawie warunków wydawanych przez operatora, z uwzględnieniem uwarunkowań technicznych i ekonomicznych. Historia gazyfikacji obszaru sięga lat 90. – w 1997 r. uruchomiono stację w Borkowie Kościelnym w ramach projektu realizowanego przez Związek Gmin Północnego Mazowsza, co stworzyło punkt zasilania lokalnej sieci.

Poniżej zaprezentowano porównanie gmin powiatu sierpeckiego, powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego pod kątem % mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2023 r.

Wykres 23 Osoby korzystające z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego(2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2023 roku gmina Sierpc (wiejska) charakteryzowała się bardzo niskim odsetkiem mieszkańców korzystających z sieci gazowej, znacznie poniżej średniej powiatowej i wojewódzkiej oraz wyraźnie niższym niż w mieście Sierpc czy w gminach Gozdowo i Mochowo. Podobnie niski poziom odnotowano w Rościszewie, Szczutowie i Zawidzu, gdzie dostęp do sieci gazowej praktycznie nie występuje. Dane te wskazują, że na obszarach wiejskich powiatu sieć gazowa jest słabo rozwinięta, a gmina Sierpc należy do jednostek o bardzo ograniczonym zasięgu tej infrastruktury.

Sieć elektroenergetyczna

Przez obszar gminy Sierpc przebiegają napowietrzne linie 110 kV należące do ENERGA-OPERATOR SA, w tym relacje: Płock (SES/SE) – GPZ Sierpc, GPZ Sierpc – GPZ Bojanowo oraz dalej GPZ Bojanowo – GPZ Żuromin; tworzą one regionalny układ zasilający powiatu sierpeckiego z możliwością pracy w kilku kierunkach.

Podstawowe punkty zasilania (GPZ 110/15 kV) dla gminy stanowią stacje:

- GPZ Sierpc (oznaczenie SRC),
- GPZ Bojanowo (BOJ).

Stacje te są połączone linią 110 kV, a ich modernizacje – w szczególności przebudowa GPZ Bojanowo z wymianą transformatorów mocy na jednostki 25 MVA – zwiększyły niezawodność dostaw oraz potencjał przyłączeniowy dla nowych odbiorców i OZE w rejonie. Z GPZ-tów wyprowadzone są ciągi średniego napięcia 15 kV zasilające miejscowości gminy; sieć SN w układzie pierścieniowym umożliwia rezerwowe przełączenia (m.in. wskazywane w dokumentach planistycznych gmin ościennych, gdzie jako źródła zasilania wymienia się GPZ Sierpc oraz węzły w Płocku). Operatorem systemu dystrybucyjnego na tym obszarze jest ENERGA-OPERATOR SA (Oddział w Płocku). Przyłączenia nowych odbiorców lub źródeł odbywają się na podstawie warunków wydawanych przez operatora, z uwzględnieniem uwarunkowań technicznych i potrzeb ewentualnej rozbudowy sieci.

Infrastruktura teleinformatyczna

Dostępność usług telekomunikacyjnych na terenie gminy Sierpc systematycznie rośnie. Zasięg sieci komórkowych 4G/LTE obejmuje praktycznie cały obszar gminy, a 5G jest dostępne punktowo w rejonie Sierpca i sukcesywnie rozszerzane – zgodnie z mapami zasięgu operatorów (Orange, T-Mobile, Plus, Play). Równolegle operatorzy wygaszają 3G (T-Mobile już zakończył; Orange finalizuje do końca 2025 r.), co sprzyja przenoszeniu pojemności do 4G/5G. Sieć stacjonarna rozwija się w modelu mieszanym. W części punktów adresowych dostępne są łącza szerokopasmowe NGA, w tym FTTH, natomiast na obszarach rozproszonych dominuje internet radiowy oraz FWA (LTE/5G). Gmina informuje mieszkańców o wykorzystaniu państwowego systemu SIDUSIS (internet.gov.pl) do zgłaszania zapotrzebowania na usługi i planowania rozbudowy sieci. Stały dostęp do łącz szerokopasmowych w placówkach publicznych wspiera Ogólnopolska Sieć Edukacyjna (OSE). Potwierdzeniem aktywności w gminie/powiecie są m.in. jednostki z rejestrów i projektów OSE, np. Zespół Szkół CKR w Studzieńcu. Dalszy rozwój społeczeństwa informacyjnego w gminie będzie zależał od: utrzymania wysokiego pokrycia 4G/5G (w tym FWA dla adresów rozproszonych), stopniowej rozbudowy FTTH według danych SIDUSIS oraz bieżącej informatyzacji usług publicznych i działań edukacyjnych wobec grup mniej korzystających z usług cyfrowych.

Zagospodarowanie przestrzenne

Podstawowym dokumentem kierunkowym jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sierpc”, uchwalone Uchwałą Nr 176/XVII/02 Rady Gminy Sierpc z dnia 5 października 2002 r. (BIP UG Sierpc). Zmiana studium dla sołectwa Studzieniec została przyjęta Uchwałą Nr 96/XIV/15 z dnia 30 października 2015 r., wraz z tekstem ujednoliconym i materiałami towarzyszącymi opublikowanymi w BIP. W latach 2017–2022 Wojewoda Mazowiecki, w trybie zarządzeń zastępczych, wprowadził do studium obszary udokumentowanych złóż kopalin: z dnia 20.03.2017 r. (LEX-IV.742.78.2016), z dnia 23.12.2020 r. (WNP-II.742.33.2020) oraz z dnia 15.07.2022 r. (WPN-II.742.17.2022); informacja i załączniki do tych aktów są dostępne w zasobach MUW/GOV oraz w raportach o stanie gminy. Pokrycie gminy obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego jest niewielkie; według „Raportu o stanie Gminy Sierpc 2024” plany obejmują 20,94

ha, a w 2024 r. wydano 136 decyzji o warunkach zabudowy. Wykaz obowiązujących MPZP publikowany jest w BIP (zakładka MPZP). Dane planistyczne i granice działek są udostępniane przez geoportale powiatowe. Rada Gminy przystąpiła do sporządzenia Planu ogólnego gminy Sierpc Uchwałą Nr 30/VIII/24 z dnia 22 października 2024 r.; Wójt ogłosił przyjmowanie wniosków (10.02.2025). Informacje o przebiegu prac oraz formularze wniosków są publikowane w BIP i na stronie gminy.

Mobilność

Gmina Sierpc leży przy drodze krajowej nr 10 (relacja Płońsk – Sierpc – Rypin – Toruń – Bydgoszcz). Dostęp do sieci wyższych klas zapewnia połączenie z węzłem S7 w Płońsku (przez DK10), a na poziomie regionalnym – drogi wojewódzkie nr 560 (kierunek Bielsk/Płock – Gorzewo – Sierpc) i nr 541 (kierunek Żuromin/Biezuń – Zawidz – Sierpc). W 2022–2025 zrealizowano obwodnicę Sierpca w ciągu DW560 (ok. 3 km), łączącą Gorzewo z węzłem na DK10 w Borkowie Kościelnym, co odciąża ruch przez miasto i poprawia dostępność północnych sołectw gminy. Układ ten zapewnia sprawne powiązania z Płockiem, Toruniem i Bydgoszczą oraz z korytarzem S7 w Płońsku.

Powiązania międzygminne i wewnętrzne opierają się na sieci dróg wojewódzkich (DW560, DW541) oraz drogach powiatowych i gminnych, które łączą główne miejscowości (m.in. Borkowo Kościelne, Gorzewo, Studzieniec, Bledzewo, Miłobędzyn, Dziembakowo) z wylotami na DK10 i do Sierpca. Priorytetem pozostaje podnoszenie parametrów nawierzchni oraz bezpieczeństwa (skrzyżowania, chodniki, oświetlenie) na odcinkach dojazdowych do DK10 i DW560.

W zakresie komunikacji zbiorowej funkcjonują połączenia autobusowe w relacjach powiatowych i międzygminnych, realizowane przez przewoźników rynkowych; rola węzła przesiadkowego przypada miastu Sierpc (dworzec/autobusowe zatrzymania w sąsiedztwie stacji kolejowej). (Charakter sieci wynika z położenia przy DK10 i DW560 oraz braku własnego „transportu gminnego”).

Przez obszar gminy biegną linie kolejowe o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, z obsługą pasażerską: linia nr 27 (Nasielsk – Sierpc – Toruń Wschodni) oraz linia nr 33 (Kutno – Sierpc – Brodnica). Najbliższym dużym węzłem przesiadkowym pozostaje stacja Kutno; węzłowa stacja Sierpc (w mieście) łączy obie linie. Równoległy do DK10 układ kolejowy poprawia dostępność w relacjach do Płocka, Kutna, Torunia i dalej na sieć krajową.

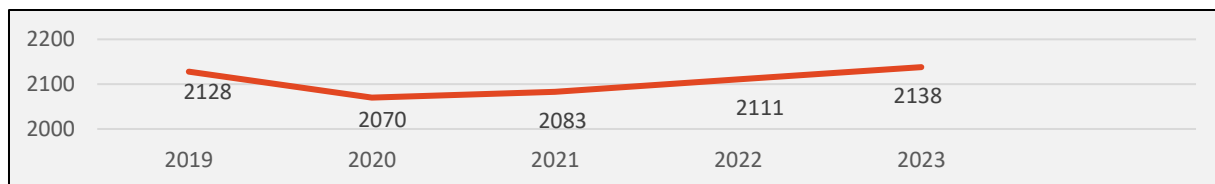
Infrastruktura rowerowa ma charakter lokalny i szlakowy; ruch rowerowy odbywa się głównie po drogach gminnych, leśnych i serwisowych (m.in. przy nowym odcinku DW560), z potrzebą dalszego porządkowania i łączenia odcinków w spójne trasy dojazdowe. Najbliższą infrastrukturą lotniczą dla transportu medycznego są całodobowe lądowiska HEMS wpisane do ewidencji ULC: „Płock – Szpital” (Wojewódzki Szpital Zespolony im. M. Kacprzaka) oraz „Kutno – Szpital Samorządowy”; oba obiekty przyjmują śmigłowce o DMT do 5 700 kg.

Mieszkalnictwo

Na zasoby mieszkaniowe występujące na terenie gminy składa się łącznie 2138 mieszkań zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2024 r. Standardy średniej powierzchni użytkowej mieszkania są przeciętne w stosunku do innych gmin powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i Polski. Poniżej przedstawiono jak zmieniała się liczba mieszkań w gminie Sierpc w latach 2019-2023.

Wykres 24 Liczba mieszkań w gminie Sierpc w latach 2019-2024

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

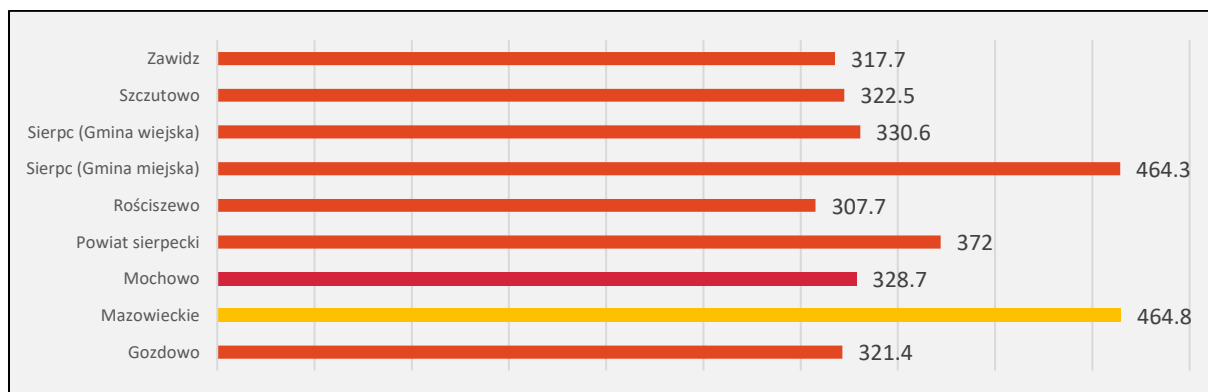

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

W gminie Sierpc w latach 2019–2023 liczba mieszkań początkowo spadła, a następnie zaczęła stopniowo rosnąć, osiągając w ostatnim roku analizowanego okresu najwyższy poziom. Dane te wskazują na przejściowy spadek zasobu mieszkaniowego, po którym nastąpił jego stopniowy wzrost, co świadczy o poprawie sytuacji w zakresie liczby dostępnych mieszkań.

Poniżej przedstawiono porównanie powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i gmin powiatu sierpeckiego pod względem liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Wykres 25 Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie sierpeckim, województwie mazowieckim i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (2024 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku gmina Sierpc (wiejska) charakteryzowała się wskaźnikiem liczby mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców zbliżonym do poziomu obserwowanego w większości gmin powiatu sierpeckiego, jednak niższym niż średnia powiatowa oraz znacząco niższym niż w mieście Sierpc i w skali województwa. Dane te wskazują, że dostępność mieszkań w gminie wiejskiej jest relatywnie ograniczona w porównaniu do bardziej zurbanizowanych obszarów regionu.

Niska podaż lokali mieszkaniowych w gminie Sierpc ogranicza potencjał osiedleńczy gminy i może stanowić barierę dla rozwoju demograficznego oraz atrakcyjności inwestycyjnej.

DIAGNOZA

Przestrzeń gminy Sierpc ma charakter rolniczy i rozproszony osadniczo, jednak korzysta z dobrej dostępności transportowej dzięki przebiegowi drogi krajowej nr 10 oraz dróg wojewódzkich nr 541 i 560. Oddana w 2025 roku obwodnica Sierpca w ciągu DW560 poprawiła komunikację wewnątrz powiatową i odciążała ruch przez miasto, co zwiększyło dostępność północnych sołectw. Kolejowe powiązania z Kutnem, Płockiem, Toruniem i Warszawą – poprzez stację w Sierpcu – podkreślają rolę gminy jako zaplecza transportowego i korytarza tranzytowego. Mimo tego układ lokalnych dróg powiatowych i gminnych wymaga modernizacji nawierzchni, chodników oraz rozbudowy tras rowerowych dla

zapewnienia bezpieczeństwa i spójności sieci. W zakresie gospodarki odpadami w 2023 r. system był zbilansowany finansowo, natomiast w 2024 r. nastąpił deficyt związany z rosnącymi kosztami obsługi i wyraźnym wzrostem masy odebranych odpadów. Pozytywnym zjawiskiem jest stopniowy wzrost poziomu recyklingu, co świadczy o poprawie selektywnej zbiórki, jednak system wymaga dalszej optymalizacji i stabilizacji finansowej. Infrastruktura techniczna charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem. Wodociągi obejmują praktycznie całą ludność i zapewniają stabilne zaopatrzenie w wodę ze stacji uzdatniania w Białyszewie, Piastowie i Gorzewie. Główną barierą jest bardzo niski poziom skanalizowania – w 2023 r. z kanalizacji korzystało mniej niż 20% mieszkańców, co stanowi poważne ograniczenie inwestycyjne i środowiskowe. Oczyszczalnie ścieków w Miłobędzynie i Dziembakowie funkcjonują, lecz nie zapewniają pełnego pokrycia potrzeb. Dostęp do sieci gazowej ma charakter punktowy (stacja w Borkowie Kościelnym), a podłączenia są ograniczone z uwagi na wysokie koszty i rozproszenie zabudowy. Sieć elektroenergetyczna jest stabilna dzięki obecności GPZ Sierpc i Bojanowo oraz przebiegającym liniom 110 kV, natomiast rozwój OZE i nowych odbiorców wymaga dalszej modernizacji. Telekomunikacja opiera się na pełnym zasięgu LTE i punktowym dostępie do 5G, przy jednoczesnym stopniowym rozwoju światłowodów FTTH. Dziedzictwo kulturowe gminy – m.in. kościół parafialny w Goleszynie, zespoły dworskie w Dziembakowie, Miłobędzynie i Piastowie, a także ślady osadnictwa olęderskiego – stanowi istotny atut tożsamościowy i potencjał turystyczny. Skuteczne wykorzystanie tego zasobu wymaga jednak systematycznych działań konserwatorskich i aktywnego korzystania z dotacji zewnętrznych. Planowanie przestrzenne w gminie pozostaje ograniczone – dominują decyzje o warunkach zabudowy, co obniża przewidywalność inwestycji i utrudnia rozwój przestrzenny. Rozpoczęte prace nad Planem Ogólnym mają szansę uporządkować kierunki zagospodarowania i poprawić transparentność lokalizacji nowych przedsięwzięć. Mieszkalnictwo rozwija się wolno. W 2024 r. gmina dysponowała 2 138 mieszkaniami, a wskaźnik liczby lokali na 1 000 mieszkańców był niższy od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Niska podaż mieszkań, przy braku kanalizacji i rozproszonej zabudowie, obniża atrakcyjność osiedleńczą i stanowi barierę dla rozwoju demograficznego.

Podsumowując, atutami gminy są korzystne położenie i dobre powiązania drogowo-kolejowe oraz niemal pełne objęcie mieszkańców siecią wodociągową. Główne bariery rozwojowe to niski poziom skanalizowania, ograniczona dostępność mieszkań i brak pełnego pokrycia planami przestrzennymi. Priorytetowe działania powinny obejmować: etapową rozbudowę kanalizacji w zwartych obszarach zabudowy, domykanie luk planistycznych poprzez Plan Ogólny i miejscowe plany, modernizację dróg lokalnych wraz z infrastrukturą pieszo-rowerową oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego do budowy lokalnej oferty rekreacyjno-edukacyjnej.

1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Sierpc.

Ukształtowanie terenu, gleby, budowa geologiczna

Rzeźba terenu gminy Sierpc jest pochodną zlodowaceń i procesów peryglacjalnych. Obszar leży na styku Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego (mezoregiony: Pojezierze Dobrzyńskie i Równina Urszulewska) oraz Niziny Północnomazowieckiej (Wysoczyzna Płońska, Równina Raciąska), co przekłada się na mozaikę wysoczyzn morenowych, poziomów sandrowych i dolin rzecznych. Wysoczyzna polodowcowa osiąga tu 90–131 m n.p.m., a system dolin Skrwy Prawej i Sierpienicy przecina krawędzie o dużych spadkach, lokalnie >20%. Na sandrze dobrzyńskim (sandrowe piaski i żwiry) występują zagłębienia po wytopieniu martwego lodu oraz rynny subglacjalne, natomiast w niższych położeniach zalegają osady torfowe i holocenyckie namuły. Gleby rozwinięte są głównie z glin i piasków pochodzenia lodowcowego

oraz z piasków i żwirów wodnolodowcowych; w dennych częściach dolin pojawiają się mady i namuły, miejscami torfy. Warunki rolnicze są zróżnicowane, z przewagą użytków o średnich i niższych klasach bonitacyjnych; użytkowanie rolnicze dominuje przestrzennie, a lasy zajmują mniejszy udział.

Budowa geologiczna odzwierciedla położenie w niecce mazowieckiej (warszawskiej/płockiej). Najstarsze rozpoznane skały to margle górnokredowe (udokumentowane wierceniami), nad którymi zalega kompleks trzeciorzędowy: paleogeńskie iły i mułki oraz neogeńskie (miocen-pliocen) iły, mułki i piaski, miejscami z wkładkami węgla brunatnego. Całość przykrywają utwory czwartorzędowe o zmiennej miąższości – od ~32 m do ~208 m na obszarze arkusza Sierpc – reprezentowane przez gliny zwałowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe, formy czołowomorenowe oraz osady eoliczne i rzeczne wieku holoceńskiego. Lokalnie udokumentowano złoża kruszyw (piaski „Miłobędzyn I”, eksploatacja zakończona). Procesy stokowe i podcinanie erozyjne w obrębie krawędzi dolin Skrwy i Sierpienicy sprzyjają rozwojowi form osuwiskowych i wymagają uwzględniania ograniczeń zagospodarowania na bardziej stromych odcinkach zboczy.

Złoża kopalne

Na obszarze gminy Sierpc udokumentowano i eksploatowano złoża kruszyw naturalnych (piaski i żwiry) oraz lokalne surowce ilaste. W ujęciu regionalnym są to surowce o znaczeniu lokalnym, wykorzystywane głównie w budownictwie i drogownictwie. W materiałach geologicznych i środowiskowych wskazano m.in. występowanie piasków w rejonie Miłobędzyna oraz surowców ilastych w miejscowości Piaski.

Udokumentowane złoża/obszary wydobywania w gminie Sierpc:

- „Borkowo Kościelne” – piaski i żwiry; koncesja Starosty Sierpeckiego (RO.751-9/2000; obszar górniczy KN 8636).
- „Szczepanki” – piaski i żwiry; koncesja (RO.751-22/01 z późn. zm. ZŚ.7510-3/05); w 2023 r. udzielono kolejnej koncesji na wydobywanie ze złoża „Szczepanki ML”.
- „Miłobędzyn I” i „Miłobędzyn II” – piaski budowlane; decyzje administracyjne potwierdzone w rejestrach wojewódzkich oraz korespondencji urzędowej gminy.
- „Karolewo” – piaski i żwiry; wykazane w gminnym Programie ochrony środowiska (zestawienie złóż na terenie gminy).

Charakterystyka surowcowa:

- piaski i żwiry czwartorzędowe (wydmy, osady rzeczne) – główny kierunek użytkowy;
- surowce ilaste do ceramiki budowlanej – rozpoznane lokalnie, bez znaczenia ponadlokalnego.

Uwagi planistyczne i środowiskowe:

- większość złóż ma niewielką ilość i zasięg; eksploatacja prowadzona jest punktowo na podstawie decyzji koncesyjnych Starosty/Marszałka;
- po zakończeniu eksploatacji wymagane jest zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych i ocena warunków podłoża przed ewentualną zmianą sposobu użytkowania (rekułtywacja, badania geotechniczne);
- w dokumentach powiatowych podkreśla się potrzebę ochrony udokumentowanych zasobów kopalin oraz kontrolę nielegalnego wydobywania.

Podsumowanie stanu rozpoznania: gmina Sierpc dysponuje udokumentowanymi złożami kruszyw naturalnych („Borkowo Kościelne”, „Szczepanki”, „Miłobędzyn I/II”, „Karolewo”). Wykazy i decyzje dla tych złóż figurują w programach środowiskowych i rejestrach administracyjnych, a ich eksploatacja ma znaczenie lokalne.

Wody

Wody powierzchniowe

Gmina Sierpc leży w dorzeczu Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły. Cały obszar należy do zlewni Skrwy Prawej i jej lewobrzeżnego dopływu – Sierpienicy. Sieć hydrograficzną uzupełniają liczne ciek i rowy melioracyjne użytkowane rolniczo; na terenie gminy występuje także naturalne Jezioro Bledzewskie (Bledzewo). Poniżej zestawiono jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) obejmujące obszar gminy Sierpc (nazwy i kody zgodne z dokumentami Wód Polskich / II aktualizacją planów gospodarowania wodami – IIaPGW):

A) RW200019275649 „Sierpienica od dopływu spod Drobina do ujścia”

- status: naturalna część wód, region wodny Środkowej Wisły;
- stan ogólny (IIaPGW 2022–2027): dobry;
- cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny; ocena ryzyka: zagrożona nieosiągnięciem celów;
- kierunki działań: porządkowanie gospodarki ściekowej (m.in. przedsięwzięcia KPOŚK w aglomeracji Sierpc) oraz ograniczanie ładunku biogenów z rolnictwa.

B) RW200020275639 „Skrwa od Chroponianki do Sierpienicy (bez Sierpienicy)”

- status: naturalna część wód, region wodny Środkowej Wisły;
- stan ogólny: zły (zgodnie z IIaPGW dla odcinka Skrwy od Chroponianki w dół rzeki);
- presje dominujące: rozproszona presja rolnicza oraz emisje komunalne;
- potrzeby: ograniczanie dopływu zanieczyszczeń obszarowych, poprawa retencji dolinowej i utrzymanie stref buforowych.

C) RW20002027569 „Skrwa od Sierpienicy do ujścia”

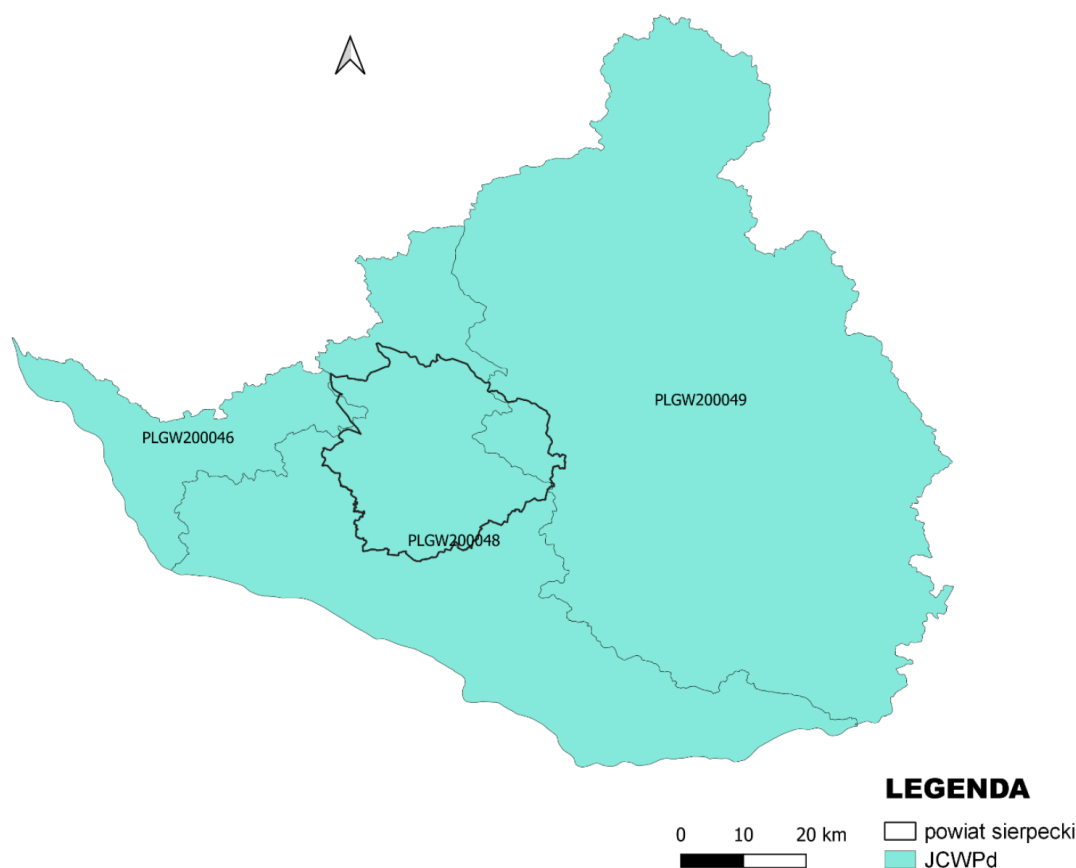
- status: naturalna część wód, region wodny Środkowej Wisły;
- stan ogólny: zły (IIaPGW); ocena ryzyka: zagrożona nieosiągnięciem celów;

– presje dominujące: rolnictwo i emisje komunalne; działania: redukcja ładunku biogenów, uporządkowanie gospodarki ściekowej, zachowanie/odtworzenie elementów sprzyjających samooczyszczaniu (strefy przybrzeżne, retencja).

Podsumowując na obszarze gminy Sierpc stan JCWP Skrwy (powyżej i poniżej ujścia Sierpienicy) oceniono jako „zły”, natomiast JCWP Sierpienicy – jako „dobry”. Osiągnięcie i utrzymanie wymaganych celów środowiskowych wymaga przede wszystkim ograniczania presji rolniczej (biogeny), dalszego porządkowania gospodarki ściekowej oraz utrzymania zielonych stref buforowych i racjonalnego utrzymania koryt.

Wody podziemne

Gmina Sierpc leży w regionie wodnym Środkowej Wisły i obejmuje dwie jednolite części wód podziemnych (JCWPd): PLGW200048 oraz PLGW200049. Obie jednostki zostały wskazane w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sierpeckiego (charakterystyka i mapa zasięgu JCWPd).

Rysunek 5. Wody podziemne w obszarze powiatu Sierpeckiego; źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sierpeckiego do 2030 roku

A) PLGW200048 (JCWPd 48)

- stan chemiczny: dobry; stan ilościowy: dobry (oceny GIOŚ – lata 2012, 2016, 2019),
- cele środowiskowe: utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego,

- kierunki działań: bieżący nadzór nad poborami (raportowanie przez użytkowników ujęć), przegląd i aktualizacja pozwoleń wodnoprawnych, ochrona stref ujęć, ograniczanie presji obszarowych (rolnictwo) oraz porządkowanie gospodarki ściekowej na terenach rozproszonych.

B) PLGW200049 (JCWPd 49)

- stan chemiczny: dobry; stan ilościowy: dobry (oceny GIOŚ – lata 2012, 2016, 2019),
- cele środowiskowe: utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego,
- kierunki działań: jak wyżej – utrzymanie monitoringu i reżimu ochronnego ujęć, przeglądy pozwoleń, ograniczanie dopływu zanieczyszczeń obszarowych i poprawa retencji krajobrazowej.

Ujęcia i ochrona ujęć

Na obszarze powiatu, w tym w gminie, funkcjonują ujęcia wód podziemnych objęte strefami ochrony (pośredniej/bezpośredniej); ich rozmieszczenie przedstawiono na mapie RZGW. Prowadzenie eksploatacji wymaga dotrzymania warunków decyzji wodnoprawnych oraz regularnego raportowania poboru.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)

Gmina znajduje się w zasięgu GZWP nr 215 „Subniecka Warszawska” (piętra paleogeńsko-neogeńskie). Zbiornik ten obejmuje cały powiat sierpecki.

Podsumowując w granicach gminy Sierpc dominują JCWPd 48 i 49 o ocenach „dobry” dla stanu chemicznego i ilościowego. Priorytetem jest utrzymanie tego stanu poprzez: ochronę stref ujęć, przeglądy i aktualizację pozwoleń wodnoprawnych, rzetelne raportowanie poborów oraz działania ograniczające presję obszarową i porządkujące gospodarkę ściekową na terenach rozproszonych.

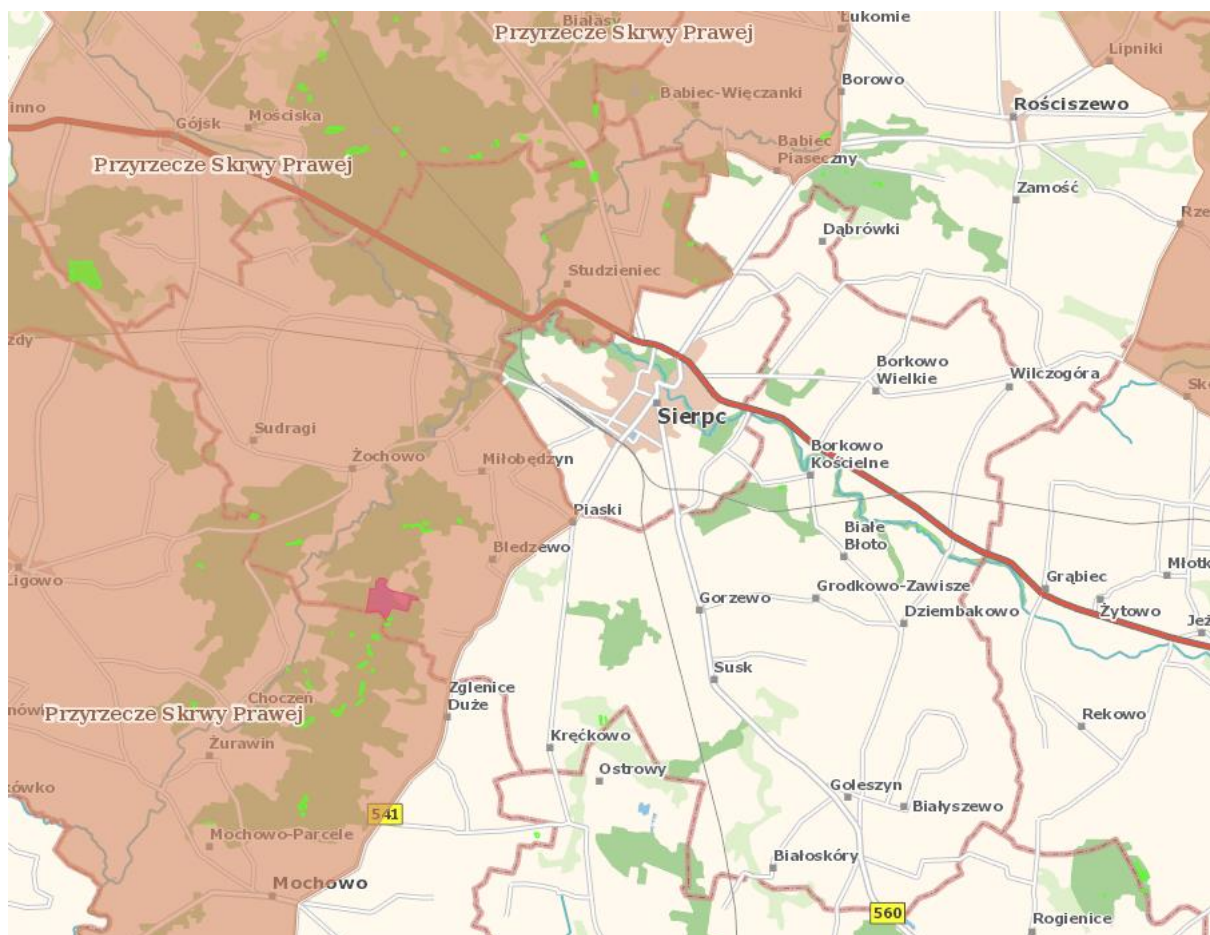
Formy ochrony

Na obszarze gminy Sierpc nie występują parki narodowe, rezerваты przyrody ani parki krajobrazowe. Główne formy ochrony to Obszar Chronionego Krajobrazu (OChK), zespół przyrodniczo-krajobrazowy, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

- Obszar chronionego krajobrazu – „Przrzecze Skrwy Prawej”. Obejmuje m.in. część gminy Sierpc; chroni wyróżniające się doliny i mozaikę siedlisk związanych z dorzeczem Skrwy. Status i zasięg obszaru potwierdzają uchwały sejmiku woj. mazowieckiego oraz zestawienie w Programie Ochrony Środowiska powiatu sierpeckiego.
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy – „Jezioro Bledzewskie”. Forma ustanowiona dla jeziora i otoczenia; leży w gminie Sierpc i pełni funkcję lokalnej ostoji przyrody oraz obszaru rekreacyjnego.
- Użytki ekologiczne. W granicach gminy zinwentaryzowano 25 użytków (łącznie ok. 12,65 ha), przeważnie niewielkie torfowiska/oczka i podmokłości dolinne.

- Pomniki przyrody. Na terenie gminy chronione są pojedyncze okazałe drzewa i gązdy narzu-towe (m.in. dęby w Miłobędzynie oraz drzewa w Borkowie, Rydzewie). Aktualne uchwały i wy-kazy potwierdzają istnienie i zabiegi pielęgnacyjne dla tych obiektów.
- Natura 2000. W granicach gminy wiejskiej Sierpc nie wyznaczono obszarów Natura 2000; najbliższy specjalny obszar ochrony siedlisk to „Dolina Skrwy Lewej” (PLH140051) położony poza gminą, w powiecie płońskim.

Poniżej przedstawiono mapę z oznaczonymi formami ochrony przyrody dla gminy Sierpc.

Na podstawie załączonej mapy form ochrony przyrody (z włączonymi warstwami: obszary chronionego krajobrazu oraz Natura 2000 – ptasie i siedliskowe) kluczowym obszarem oddziałującym na gminę wiejską Sierpc jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej”. Pas tego OChK zajmuje zachodnią i południowo-zachodnią część gminy, ciągnąc się wzdłuż doliny Skrwy Prawej i obejmując m.in. rejon Studzieńca, Sudrag, Żochowa, Miłobędzyna, Bledzewa, Choczeń- Żurawin, Zglenca Dużego, z podejściem w stronę Suska i Gorzewa; natomiast północno-wschodnia i wschodnia część gminy (m.in. Borkowo Wielkie, Borkowo Kościelne, Dąbrówki, Goleszyn, Żytowo, Rekowo) pozostaje w większości poza tym obszarem ochrony. W zaprezentowanym ujęciu nie widać parków narodowych ani wyraźnych pokryw parków krajobrazowych czy rezerwatów w granicach gminy – dominującą i planistycznie istotną formą jest więc OChK doliny Skrwy Prawej, które wyznacza główne standardy i ograniczenia środowiskowe w zachodniej części gminy, pozostawiając część wschodnią bez rozległych, ciągłych form ochrony.

Szata roślinna i bioróżnorodność

Krajobraz gminy Sierpc jest w sposób oczywisty rolniczy: użytki rolne zajmują ok. 77% powierzchni gminy, a lasy ok. 15%. Gmina leży w dorzeczu Sierpicy i Skrwy Prawej; znajduje się tu także Jezioro Bledzewskie o pow. 34,9 ha. Zadrzewienia i zakrzewienia koncentrują się głównie wzdłuż dróg, miedzi i cieków wodnych, pełniąc funkcję korytarzy ekologicznych i osłon w krajobrazie pól. Najcenniejsze płaty roślinności naturalnej zachowały się w dolinach rzecznych i obniżeniach terenu. W dnach dolin występują mady, miejscami torfy i gytie – podłoża sprzyjające zbiorowiskom łągowym i szuwarom oraz zaroślom wierzb, typowym dla wilgotnych fragmentów dolin Sierpicy i Skrwy.

W strukturze ochrony przyrody gminy (i całego powiatu) istotną rolę pełnią formy obszarowe: Obszary Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej” i „Równina Raciąska” (obejmujące m.in. część gminy Sierpc) oraz Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Jezioro Bledzewskie”. Dodatkowo w powiecie zinwentaryzowano liczne użytki ekologiczne i pomniki przyrody, co zwiększa retencję małą i różnorodność siedlisk na terenach rolnych. W praktyce oznacza to mozaikę: rozległe pola uprawne (zboża, uprawy okopowe) przeplatane pasami zadrzewień, śródpolnymi rowami i enklawami łąk w dolinach cieków. Taki układ siedlisk sprzyja typowej faunie agrocenoz i ptakom terenów otwartych oraz drapieżnym wykorzystującym miedze i aleje jako żerowiska.

Powietrze

Na terenie gminy Sierpc dominującym źródłem zanieczyszczeń jest niska emisja z indywidualnych źródeł ciepła (spalanie węgla i drewna), a uzupełniając transport drogowy; to właśnie niska emisja odpowiada w Polsce (i na Mazowszu) za podwyższone stężenia WWA, w tym benzo[a]pirenu.

Gmina należy do strefy mazowieckiej. W rocznej ocenie GIOŚ za 2023 r. na obszarze woj. mazowieckiego dotrzymano poziomów dopuszczalnych PM₁₀ i PM_{2.5}; w 2024 r. stężenia pyłów były przeciętnie nieco wyższe niż w 2023 r., ale limity PM₁₀ i PM_{2.5} nadal dotrzymano. Utrzymuje się problem benzo[a]pirenu – w 2024 r. w strefie mazowieckiej nie dotrzymano poziomu docelowego B[a]P (przekroczenie wykazano na stanowisku w Otwocku).

Najbliższe stacje PMŚ prowadzące pomiary dla obszaru gminy znajdują się w Płocku:

- Płock, ul. Reja (PL0136A) – tło miejskie, automatyczne pomiary m.in. PM₁₀, PM_{2.5}, NO₂, SO₂, O₃, C₆H₆;
- Płock, ul. Królowej Jadwigi (PL0398A) – stacja przemysłowa, pomiary m.in. PM₁₀/PM_{2.5} (manualne), SO₂ (automatyczne), benzen, B[a]P, metale.

To te punkty referencyjne służą do oceny tła regionalnego najbliższego gminie.

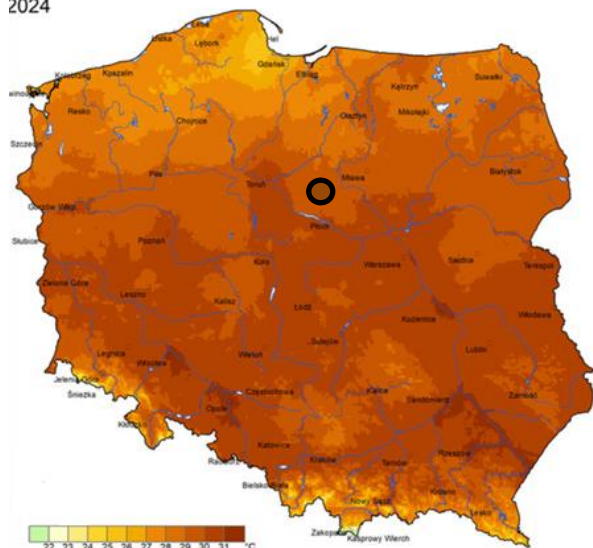
Działania naprawcze dla strefy określa Program Ochrony Powietrza przyjęty i zaktualizowany przez Sejmik Woj. Mazowieckiego (m.in. uchwała 204/23, 30.11.2023 r.; dodatkowo POP dla SO₂ – uchwała 134/23). Wnioski praktyczne pozostają niezmiennie: wymiana źródeł ciepła, termomodernizacja i ograniczanie spalania odpadów, wsparte działaniami krótkoterminowymi w sezonie grzewczym.

Warunki pogodowe

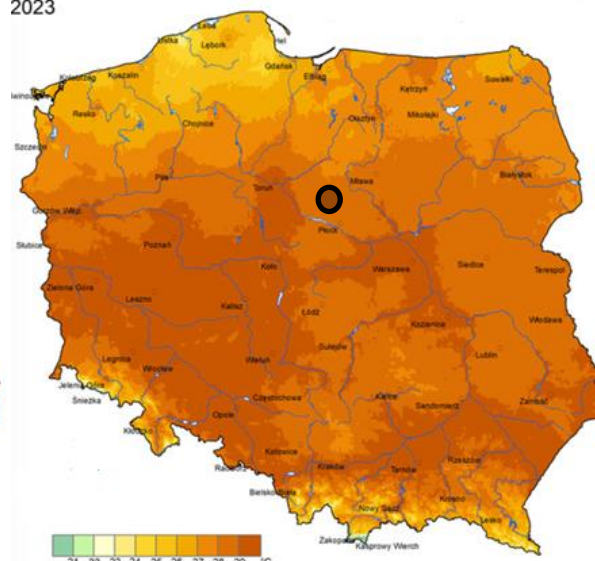
Poniżej zaprezentowano graficznie dane lat 2023-2024 r. i zaznaczono lokalizację gminy Sierpc.

Rysunek 6 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 2023-2024

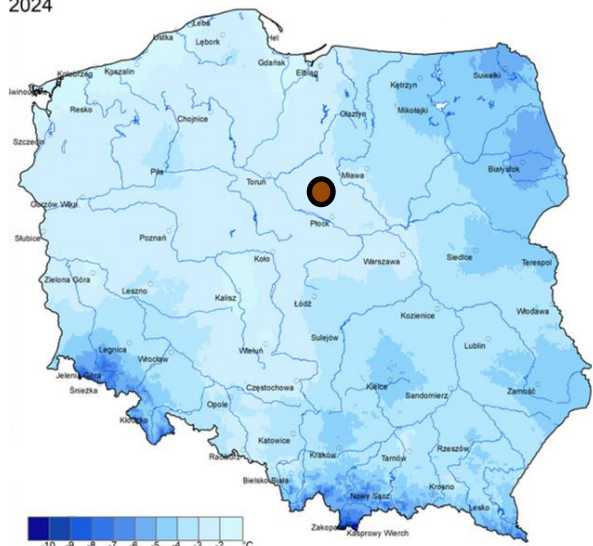
2024

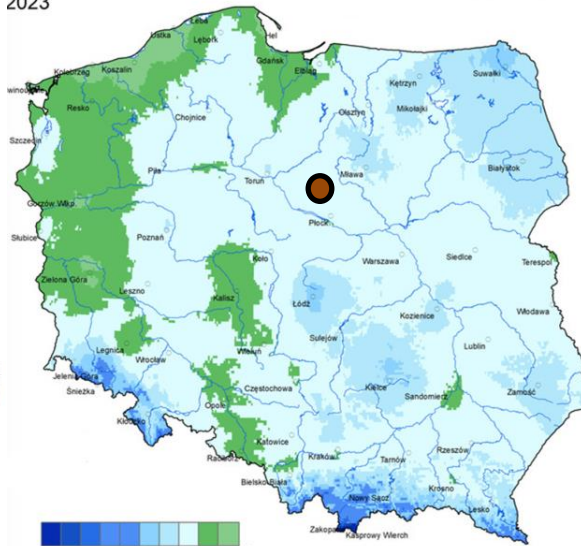
2023

2024

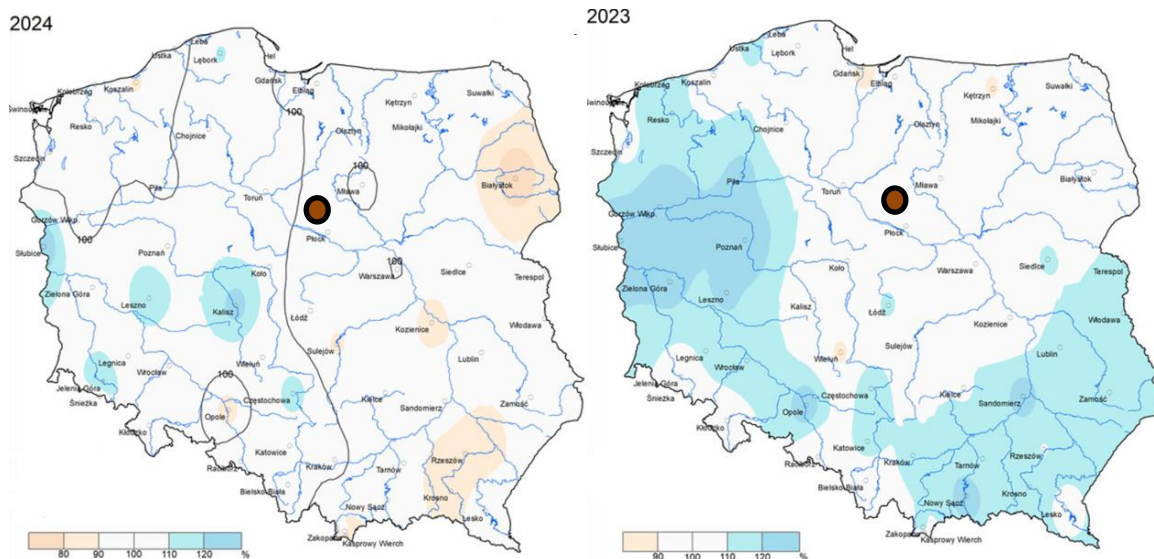
2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Sierpc w latach 2023–2024 odnotowano typowe dla środkowej Polski warunki termiczne: latem, zwłaszcza na przełomie sierpnia i września 2024 r., wystąpiła fala upałów z temperaturami maksymalnymi lokalnie sięgającymi około 33–34°C, a w sezonie zimowym notowano epizody silniejszego mrozu z temperaturami minimalnymi rzędu około –15°C w regionie Mazowsza (np. Warszawa –15,1°C w dniu 9 stycznia 2024 r.). Jednocześnie wrzesień 2024 r. był w skali kraju ekstremalnie ciepły, a rok 2024 – najcieplejszy w historii pomiarów w Polsce; rok 2023 również zaliczono do ekstremalnie ciepłych. Wnioski dla powiatu sierpeckiego i gminy Sierpc są zatem następujące: sezonowe skrajności (krótkie fale upałów i epizody mrozu) mieściły się w ramach obserwowanego w centrum kraju przebiegu temperatur, przy ogólnym ociepleniu tła klimatycznego.

Rysunek 7 Anomalie sumy opadów w Polsce w latach 2023-2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Sierpc w latach 2023–2024 przebieg opadów odpowiadał typowemu obrazowi dla środkowej Polski. W 2023 r. centralne Mazowsze należało do obszarów z niższymi rocznymi sumami opadu w skali kraju (lokalnie poniżej normy), co przekładało się na warunki bardziej suche niż przeciętne. W 2024 r. opady w ujęciu krajowym osiągnęły 99,4% normy 1991–2020 (rok przeciętny), a zmienność sezonowa w centrum kraju miała charakter naprzemienny – z epizodami zarówno suchszymi, jak i wilgotniejszymi, bez istotnego odchylenia rocznego od normy.

Rysunek 8 Anomalie usłonecznienia w Polsce w latach 2023-2024 r.

2023

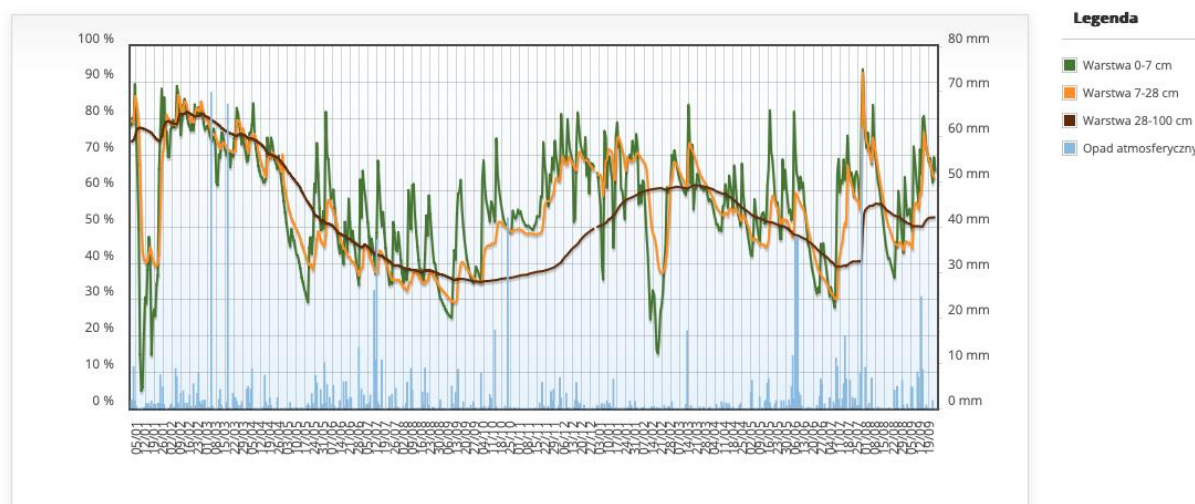
2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Sierpc w latach 2023–2024 warunki usłonecznienia były typowe dla środkowej Polski, z dłuższymi epizodami pogodnymi na przełomie zimy i wczesnej wiosny oraz wyraźnym wzrostem liczby pogodnych dni we wrześniu 2024 r., który w skali kraju był miesiącem ekstremalnie ciepłym. Cały rok 2024 był najcieplejszy w historii pomiarów w Polsce, a 2023 również zaliczono do lat ekstremalnie ciepłych; w rejonie Mazowsza przekładało się to na częstsze okresy stabilnej, suchej pogody, choć bez istotnego odchylenia usłonecznienia od typowych wartości dla centrum kraju. Wnioski klimatyczne dla gminy Sierpc są więc zgodne z obrazem regionu – warunki nasłonecznienia sprzyjają standardowym zastosowaniom OZE (fotowoltaika), a sezonowe wahania wpisują się w normy dla Nizin Środkowopolskich. Źródła: roczne podsumowania klimatu IMGW-PIB dla 2023 i 2024 oraz miesięczne biuletyny (wrzesień 2024 – miesiąc wyjątkowo ciepły).

Wykres 26 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu sierpieckiego(2024 r.)

Źródło: www.imgw.pl

Na podstawie danych dla powiatu sierpeckiego widać, że w gminie Sierpc w 2024 r. wskaźnik wilgotności gleby okresowo spadał poniżej 40%, przede wszystkim późną wiosną oraz pod koniec lata i na początku jesieni (około maja oraz sierpnia–września), co wskazuje na deficyt wody w strefie korzeniowej i podwyższone ryzyko suszy rolniczej w tych okresach; roczny przebieg wskaźnika był zbliżony do obserwowanego w latach wcześniejszych.

Odnawialne źródła energii

Gmina Sierpc ma realne warunki do rozwoju OZE. Potencjał energii słonecznej w rejonie Sierpca jest umiarkowanie dobry (korzystny dla instalacji dachowych i farm PV), co potwierdzają ogólnodostępne mapy nasłonecznienia dla Sierpca. Z kolei krajowe atlasy wiatru (GWA/NEWA oraz przygotowywany przez IMGW AMEW-PL) wskazują na użyteczne zasoby wiatru na terenach otwartych, zwłaszcza przy większych wysokościach pracy wirnika – to wystarczające warunki dla pojedynczych turbin i małych farm wiatrowych, o ile spełnione są wymogi planistyczne i środowiskowe.

Stan i kierunki działań w gminie (fakty udokumentowane):

- Fotowoltaika (farmy PV – w toku procedur):
 - trwają postępowania środowiskowe dla „Sierpc Solar Park” – do 60 MW (okolice Pawłowa i Sudrag) oraz dla farmy PV z magazynem energii w obrębie Warzyn Kmiecy, a także dla instalacji PV do ok. 55 MW w obrębie Żochowo/Żurawieniec; wcześniej procedowano m.in. farmę PV w Kisielewie i zespół elektrowni PV w Borkowie Wielkim. To potwierdza aktywny proces realizacji projektów fotowoltaicznych w gminie.
 - na poziomie „małej infrastruktury” gmina wdraża oświetlenie solarne (lampy fotowoltaiczne) ze wsparciem samorządu województwa – programy „Mazowsze dla klimatu” / „Mazowsze dla sołectw”; podpisano umowę i realizowane są montaż.
- Energetyka wiatrowa

Obecnie na obszarze gminy funkcjonuje 10 turbin wiatrowych:

 - Borkowo Wielkie działka nr ewid. 162.36 8 MW
 - Grodkowo Włóki działka nr ewid. 44/1 2 MW
 - Grodkowo Zawisze działka nr ewid. 77/3 2 MW
 - Piastowo działka nr ewid. 106 2 MW
 - Piastowo działka nr ewid. 137 2 MW
 - Susk działka nr ewid. 57/5 2 MW
 - Warzyn Skóry działka nr ewid. 116/1 2 MW
 - Borkowo Wielkie 2 turbiny dz. nr ewid. 22/2 0,8 MW
 - Dąbrówki działka nr ewid. 186 0,8 MW
- Wsparcie dla mieszkańców / efektywność energetyczna:
 - gmina uruchomiła punkt obsługi programu „Czyste Powietrze” (pompy ciepła, termomodernizacja, PV dla domów jednorodzinnych), intensywnie informując o naborach i zasadach.
- Biogaz:

– na obszarze miasta Sierpc (oddzielna jednostka samorządu) toczy się postępowanie środowiskowe w sprawie biogazowni przemysłowej; to nie dotyczy terenów gminy wiejskiej, ale jest istotnym elementem regionalnego miksu OZE.

Podsumowując w horyzoncie najbliższych lat główną osią rozwoju OZE w gminie będą farmy fotowoltaiczne (już procedowane lokalizacje o łącznych mocach dziesiątek megawatów) i mikroinstalacje prosumenckie (wspierane „Czystym Powietrzem”). Energetyka wiatrowa pozostaje obecna (pojedyncze turbiny) i możliwa do dalszego rozwoju w wariantach zgodnych z planowaniem przestrzennym i ocenami środowiskowymi. Uzupełniając, oświetlenie solarne i modernizacje energetyczne obiektów publicznych poprawiają bilans zużycia energii po stronie gminy.

DIAGNOZA

Gmina Sierpc posiada zróżnicowane uwarunkowania środowiskowe wynikające z polodowcowej rzeźby terenu i zróżnicowanych gleb, które tworzą podstawę dla rolnictwa, ale równocześnie narażają część obszarów na erozję oraz procesy osuwiskowe w dolinach Skrwy i Sierpienicy. Występują tu udokumentowane złoża kruszyw naturalnych i surowców ilastych o znaczeniu lokalnym, których eksploatacja wymaga rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Sieć wodna gminy koncentruje się wokół Skrwy Prawej i Sierpienicy – przy dobrym stanie tej drugiej, odcinki Skrwy oceniono jako złe, głównie z powodu presji rolniczej i komunalnej. Wody podziemne (JCWPd 48 i 49, GZWP 215) pozostają w stanie dobrym, co wymaga dalszej ochrony stref ujęć i monitorowania poborów. Kluczową formą ochrony przyrody jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej” wraz z zespołem przyrodniczo-krajobrazowym Jeziora Bledzewskiego, użytkami ekologicznymi i pomnikami przyrody, które tworzą lokalne ostroje bioróżnorodności w dominującym krajobrazie rolniczym. Główne problemy środowiskowe to niska emisja z indywidualnych źródeł ciepła i deficyt wodny – wskaźniki wilgotności gleby w 2024 r. kilkakrotnie spadały poniżej 40%, wskazując na ryzyko suszy rolniczej. W warunkach klimatycznych obserwuje się coraz częstsze epizody ekstremalne (fale upałów, silne mrozy), wpisujące się w trend ocieplania się tła klimatycznego. Szansą rozwojową jest intensywny rozwój odnawialnych źródeł energii – procedowane są duże farmy fotowoltaiczne, działają pojedyncze turbiny wiatrowe, a gmina wspiera prosumentów i program „Czyste Powietrze”. Adaptacja do zmian klimatu, poprawa retencji wodnej, ochrona zasobów wodnych i ograniczanie niskiej emisji stanowią kluczowe wyzwania środowiskowe, których realizacja może równocześnie wzmocnić bezpieczeństwo energetyczne i jakość życia mieszkańców.

1.5 Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego

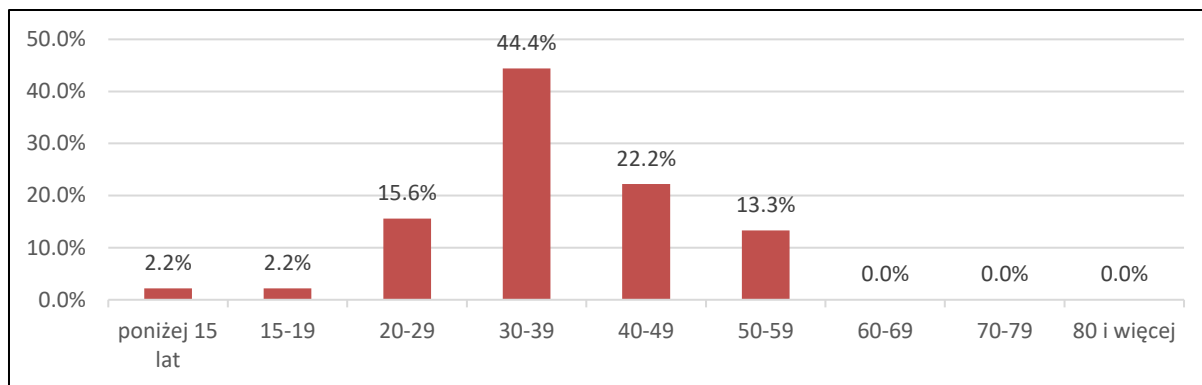
Na potrzeby opracowania przedmiotowej Strategii przeprowadzono badanie ankietowe (dalej Badanie ankietowe) mające na celu zbadanie potencjału jakości życia w gminie.

Przyjęto następujące oceny: bardzo złe, złe, średnio, dobrze i bardzo dobrze.

Poniżej przedstawiono dane (% odpowiedzi) w podziale na wiek, wykształcenie i status na rynku pracy ankietowanych osób.

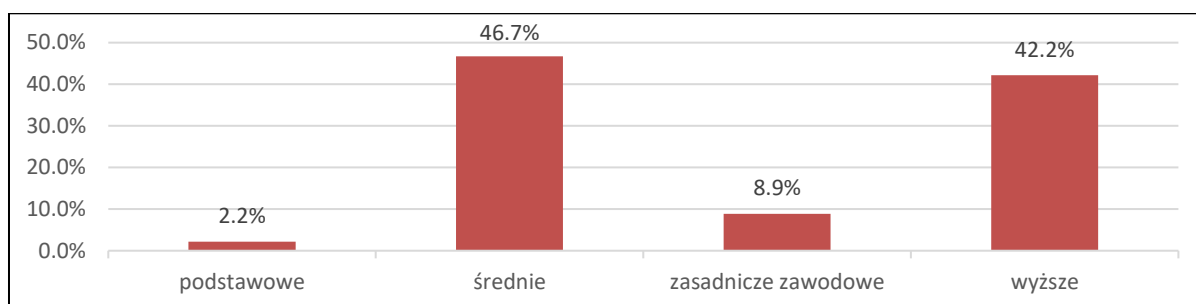
Wykres 27 Liczba ankietowanych w podziale na wiek

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

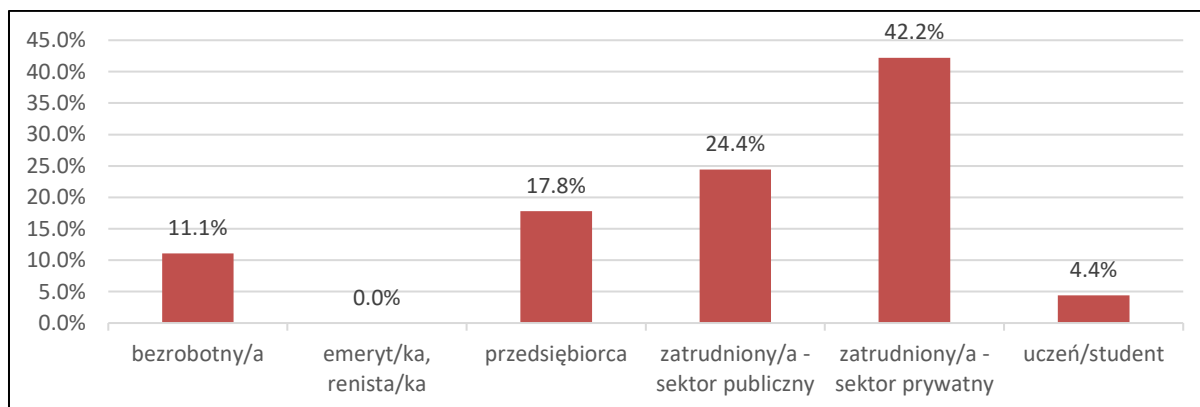
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 28 Liczba ankietowanych z podziałem na wykształcenie

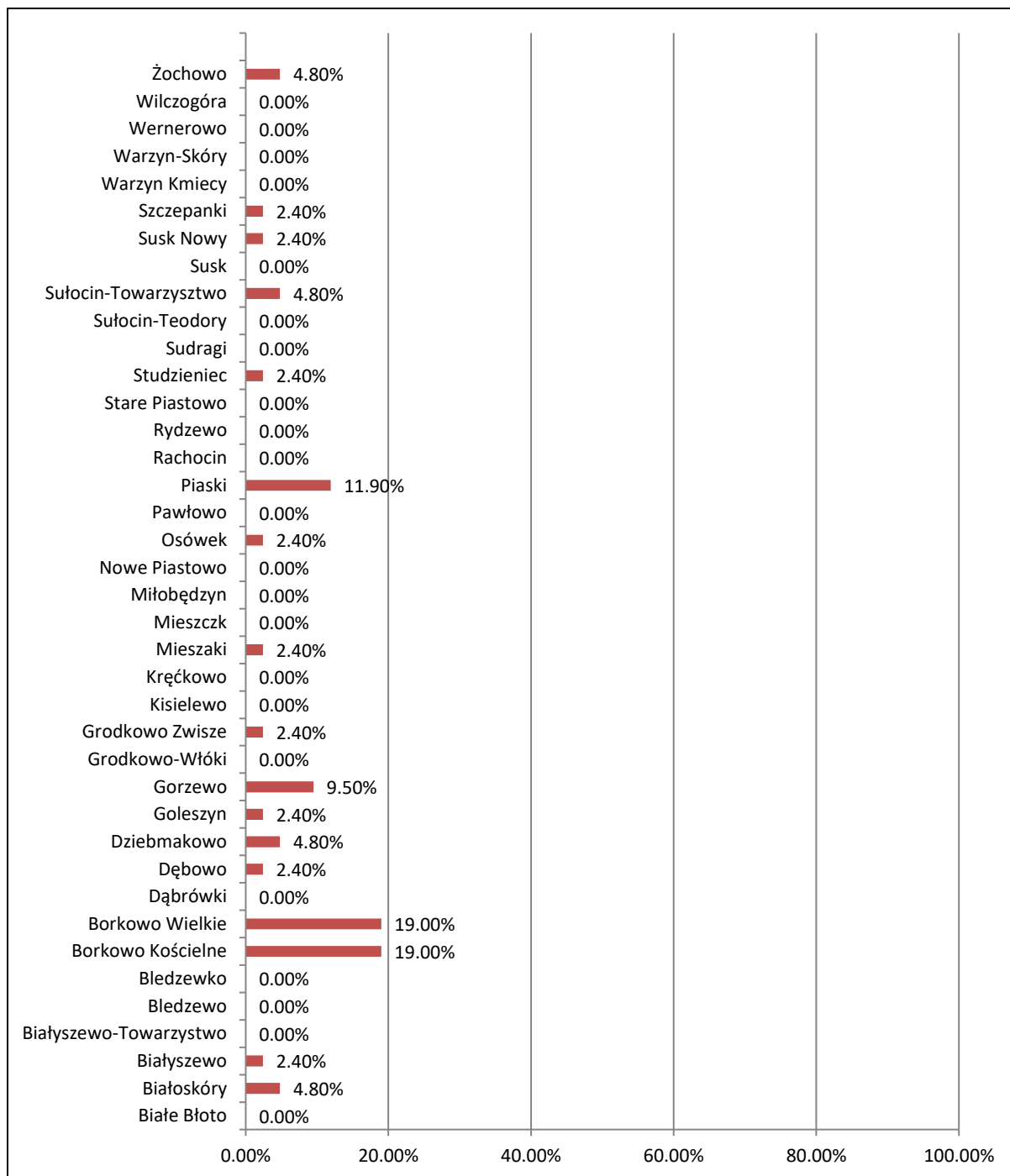
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 29 Liczba ankietowanych w podziale na status na rynku pracy

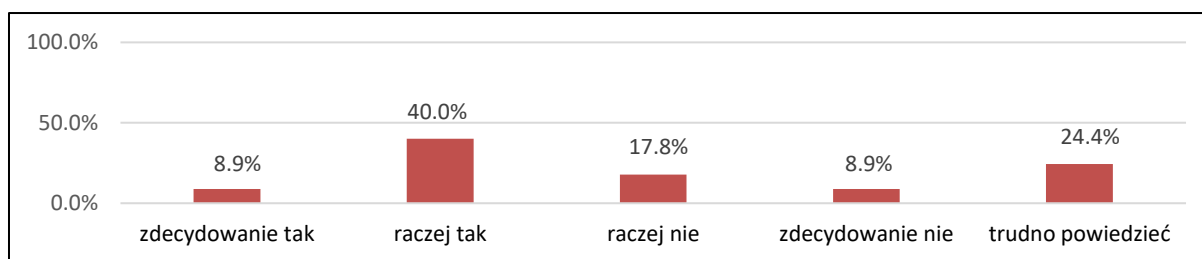
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 30 Ankietowani według miejsca zamieszkania

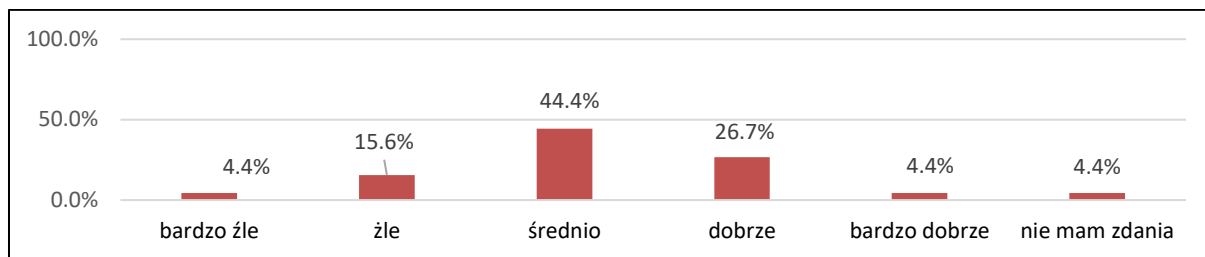
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 31 Odpowiedzi mieszkańców na pytanie: „Czy gmina Sierpc jest dobrym miejscem do życia?” – wyniki badania ankietowego

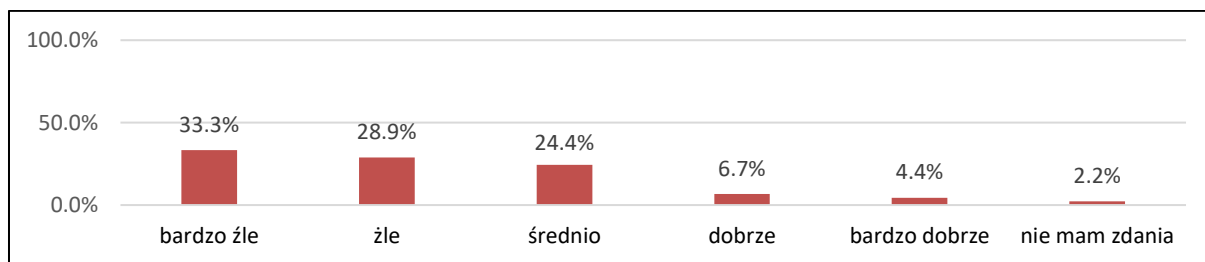
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 32 Ocena ogólnego standardu życia – wyniki badania ankietowego

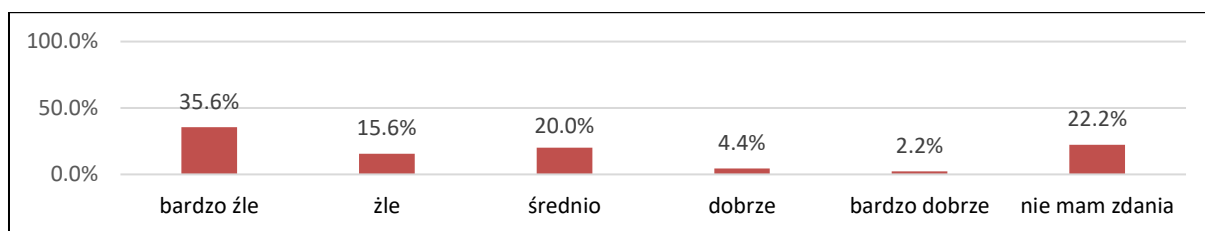
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 33 Ocena dostępności usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści) – wyniki badania ankietowego

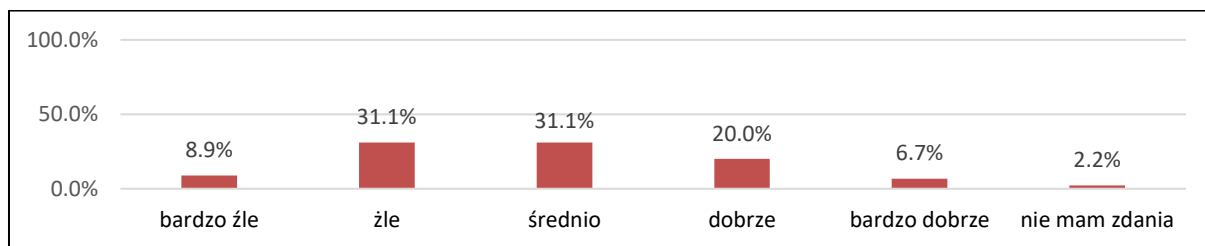
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 34 Ocena poziomu dostępności domów opieki i klubów seniora – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

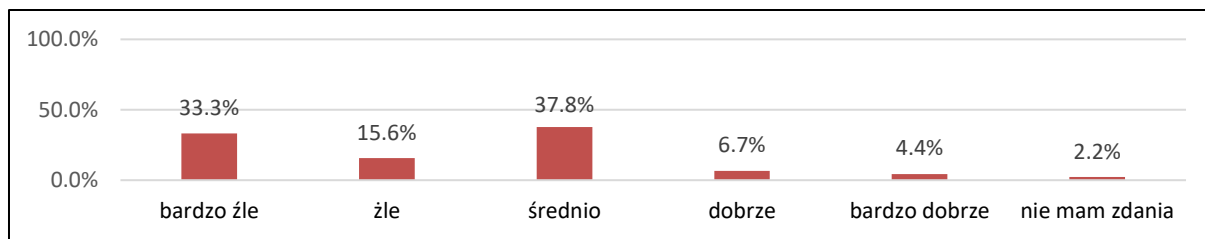
Wykres 35 Ocena poziomu bezpieczeństwa publicznego – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

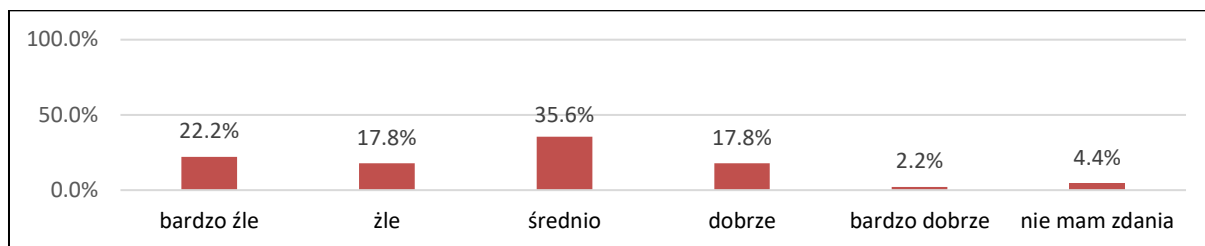
Wykres 36 Ocena atrakcyjności oferty kulturalnej – wyniki badania ankietowego

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

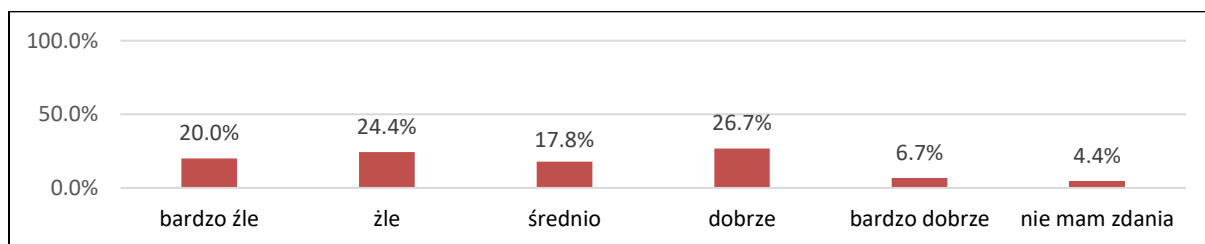
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 37 Ocena oferty sportowo-rekreacyjnej – wyniki badania ankietowego

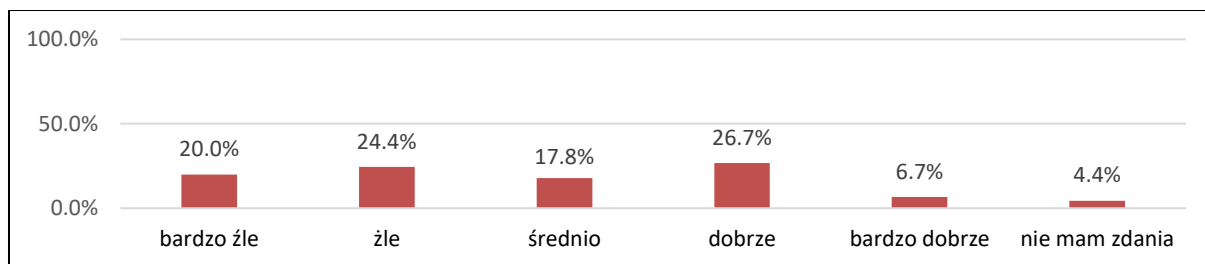
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 38 Ocena dostępności mieszkań – wyniki badania ankietowego

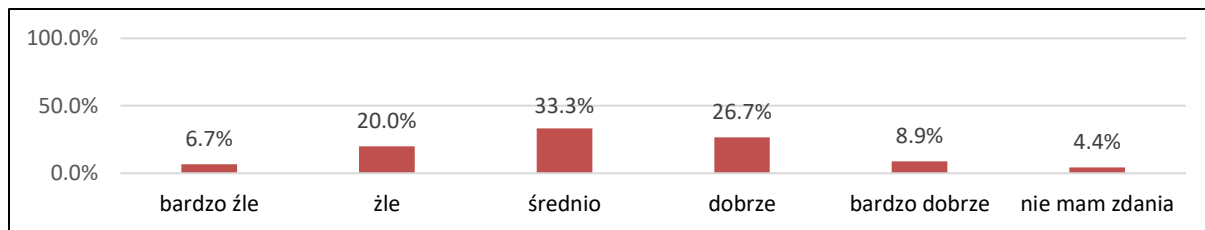
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 39 Ocena dostępności żłobków i przedszkoli – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

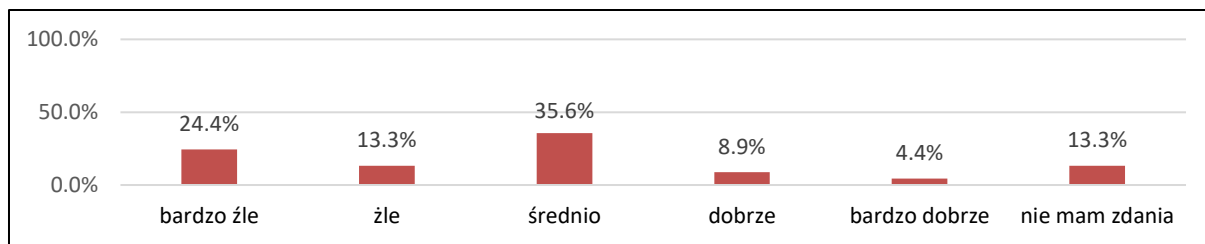
Wykres 40 Ocena poziomu edukacji – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

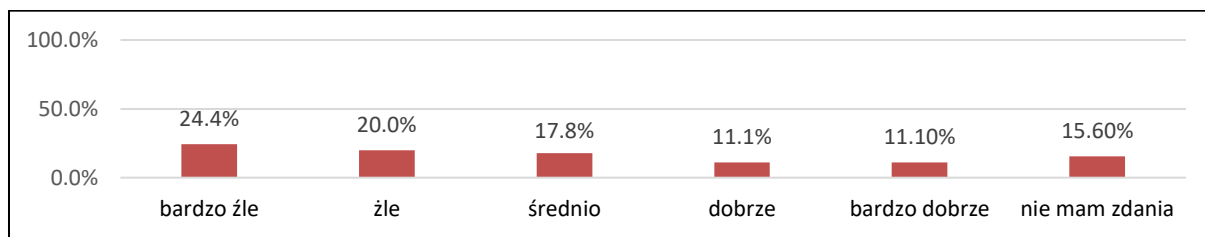
Wykres 41 Ocena dostępności do pozaszkolnej oferty edukacyjnej – wyniki badania ankietowego

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

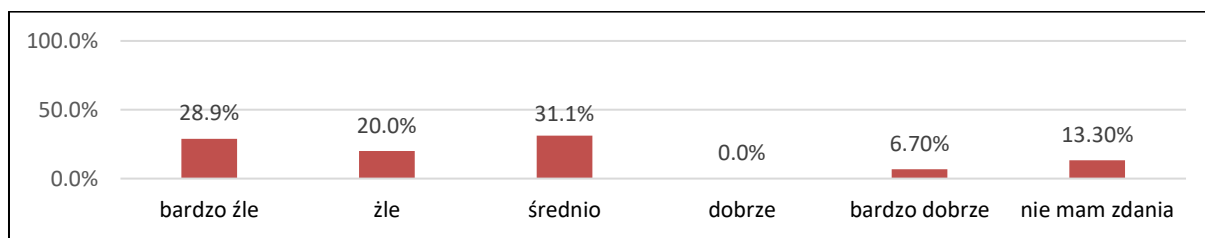
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 42 Ocena poziomu usług pomocy społecznej – wyniki badania ankietowego

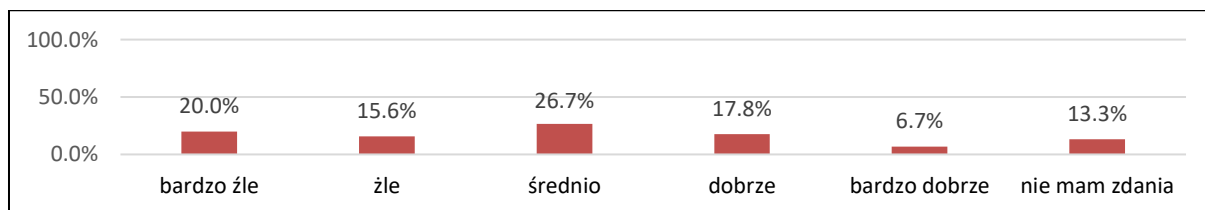
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 43 Ocena poziomu rozwiązywania problemów społecznych – wyniki badania ankietowego

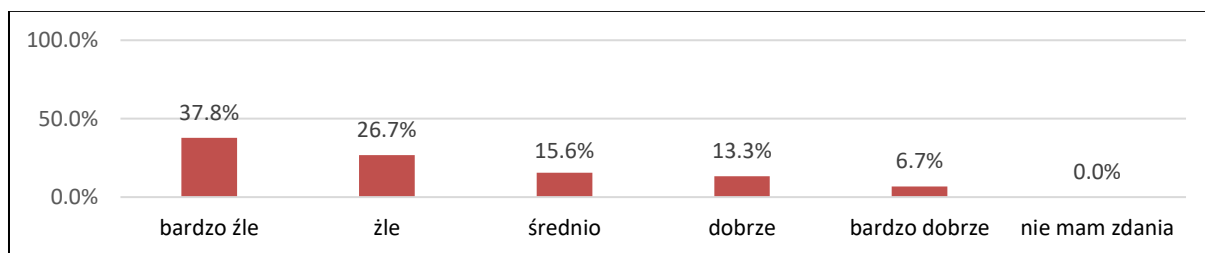
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 44 Ocena poziomu zarządzania w sytuacjach kryzysowych – wyniki badania ankietowego

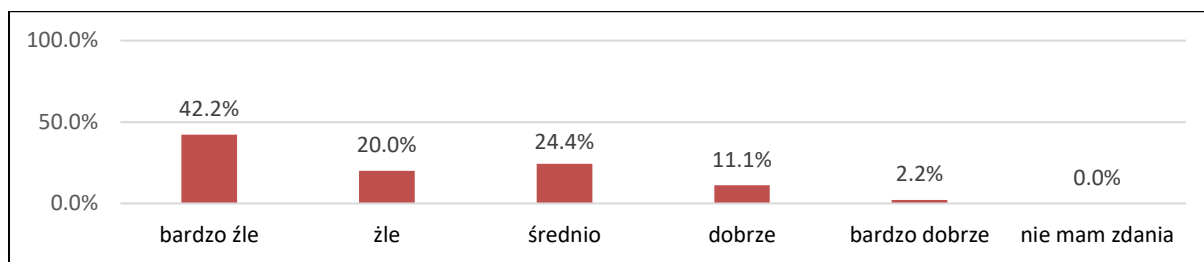
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 45 Ocena poziomu dostępności komunikacyjnej gminy – wyniki badania ankietowego

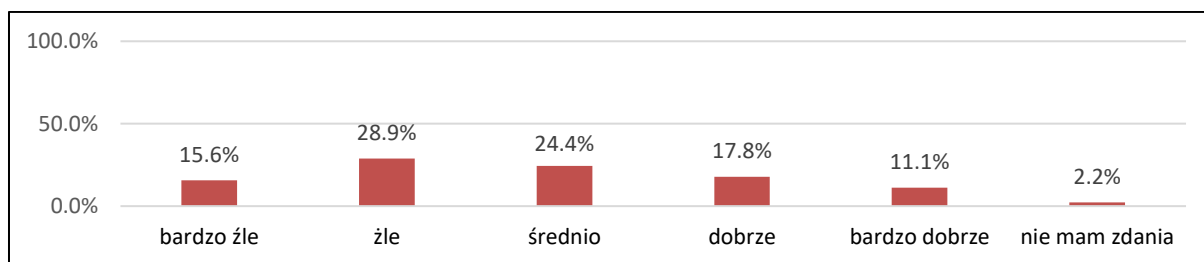
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 46 Ocena stanu infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów) – wyniki badania ankietowego

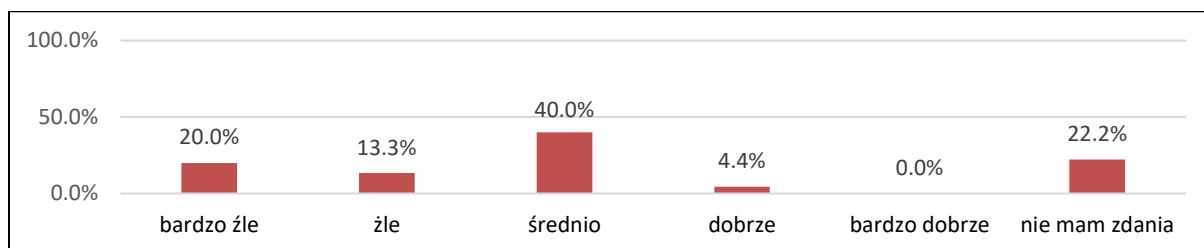
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 47 Ocena dostępu i stanu podstawowych mediów (wodociąg, kanalizacja) – wyniki badania ankietowego

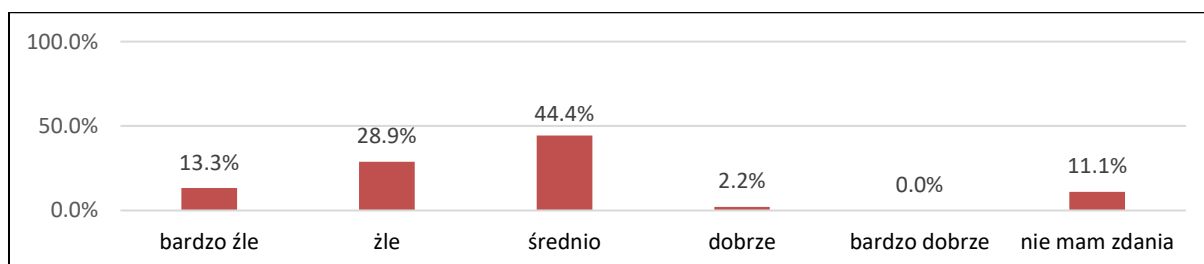
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 48 Ocena cen nieruchomości – wyniki badania ankietowego

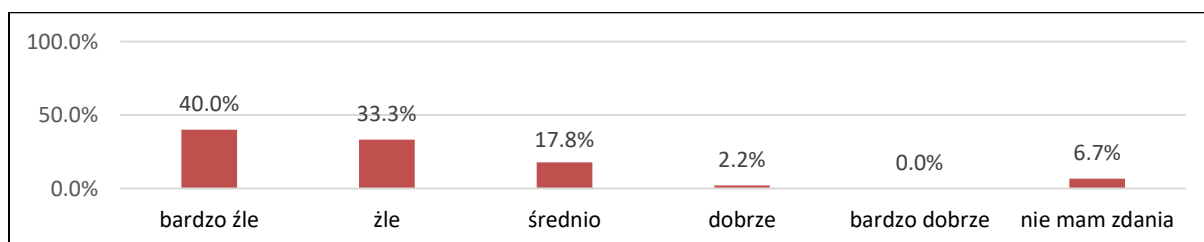
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 49 Ocena poziomu dochodów mieszkańców – wyniki badania ankietowego

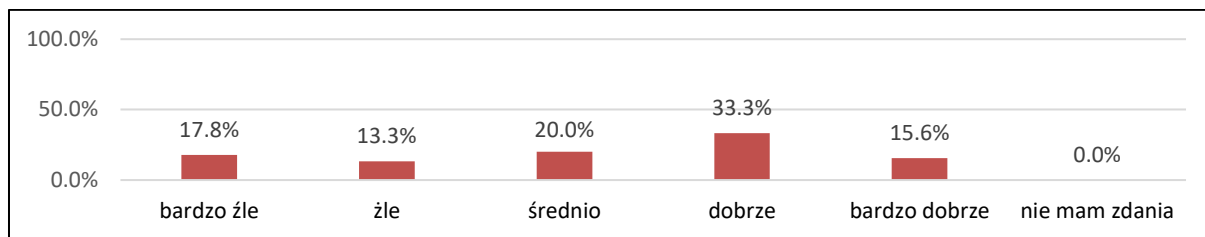
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 50 Ocena możliwości podjęcia/zmiany pracy – wyniki badania ankietowego

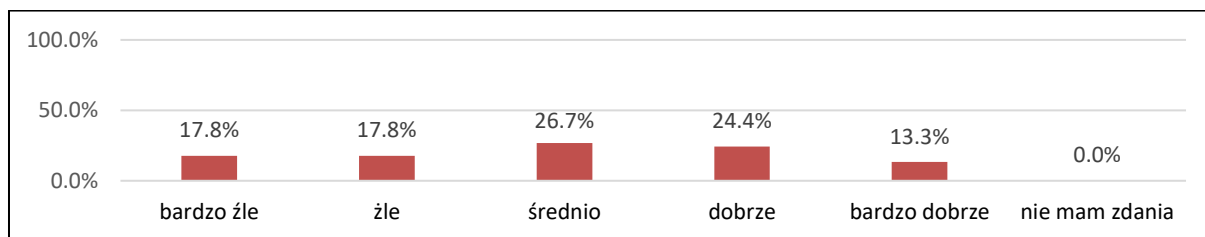
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 51 Dostęp do nowoczesnych technologii (internet) – wyniki badania ankietowego

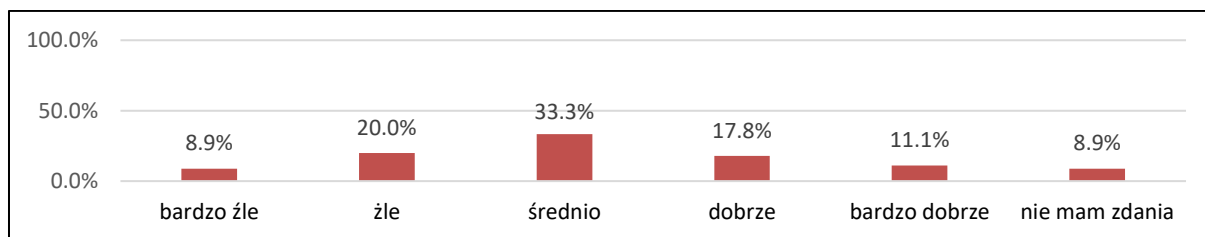
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 52 Ocena czystości, porządku, estetyki gminy – wyniki badania ankietowego

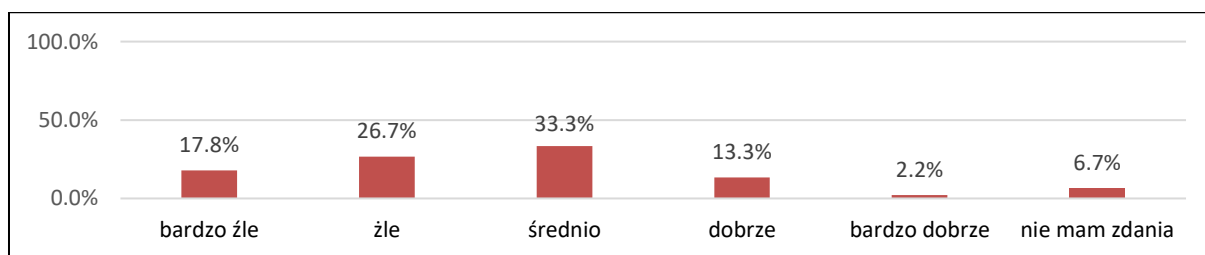
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 53 Ocena poziomu tożsamości lokalnej mieszkańców – wyniki badania ankietowego

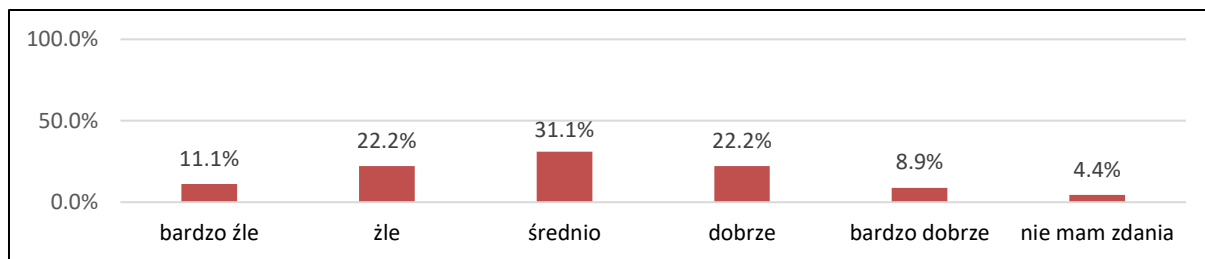
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 54 Ocena poziomu aktywności społecznej – wyniki badania ankietowego

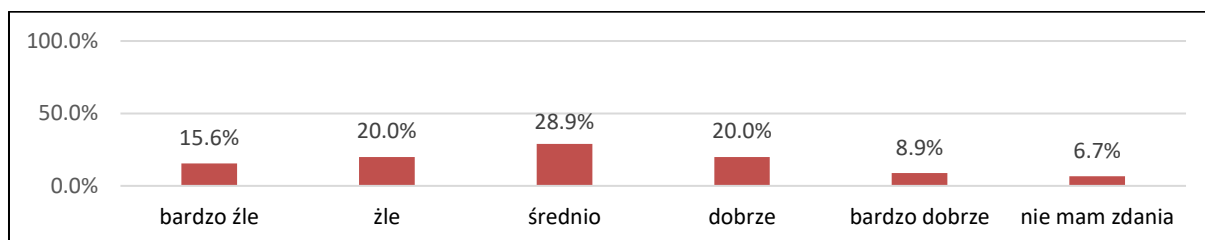
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 55 Ocena poziomu lokalnego patriotyzmu, dziedzictwa i historii – wyniki badania ankietowego

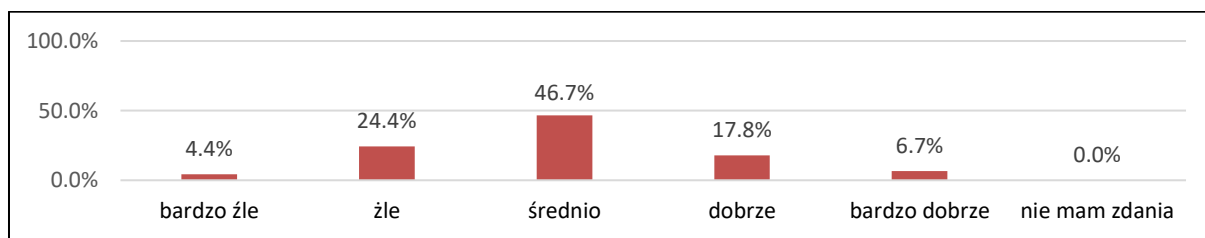
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 56 Ocena jakości usług administracji publicznej – wyniki badania ankietowego

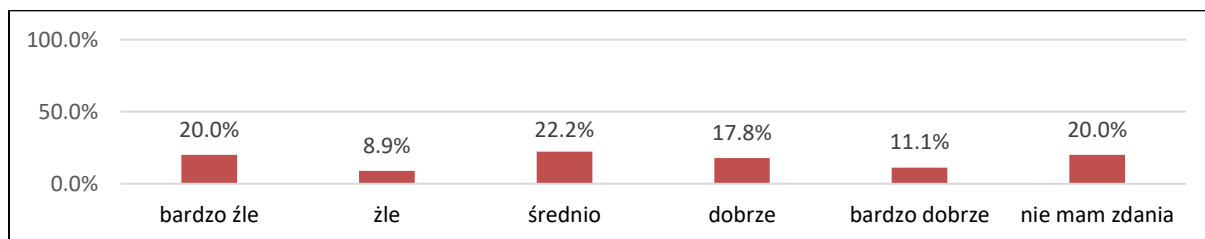
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 57 Ocena życzliwości społecznej wśród mieszkańców – wyniki badania ankietowego

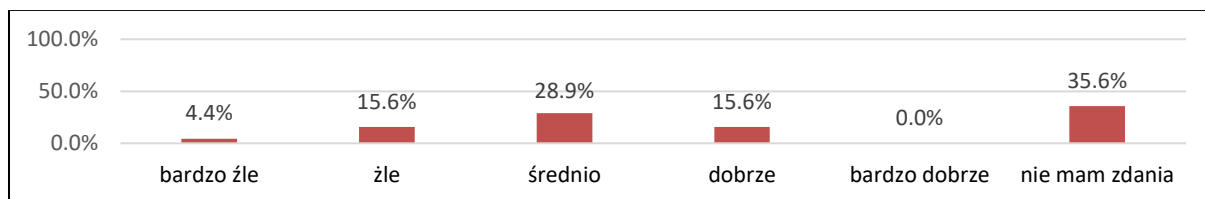
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 58 Ocena możliwości prowadzenia działalności gospodarczej – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

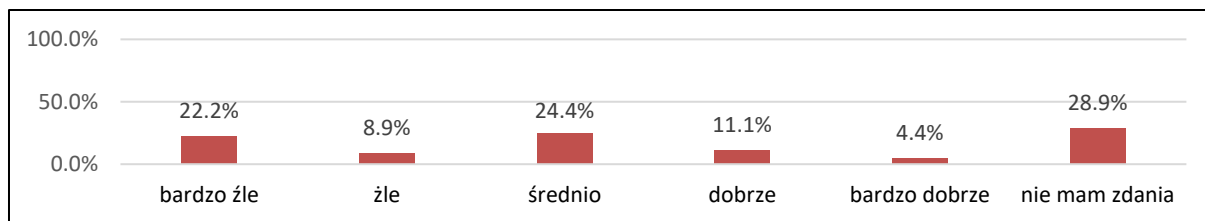
Wykres 59 Ocena warunków dla rolnictwa, prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

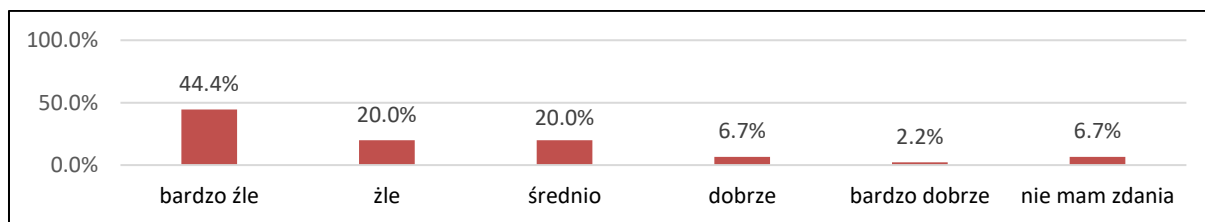
Wykres 60 Ocena atrakcyjności inwestycyjnej gminy – wyniki badania ankietowego

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

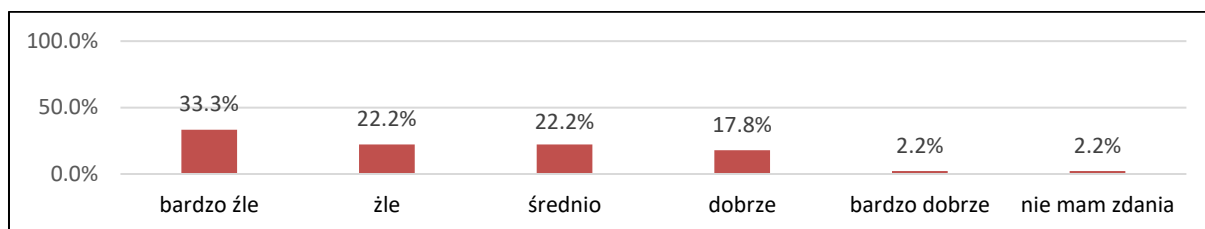
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 61 Ocena poziomu oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze i edukacyjne, szlaki piesze i rowerowe, obszary chronione, zabytki) – wyniki badania ankietowego

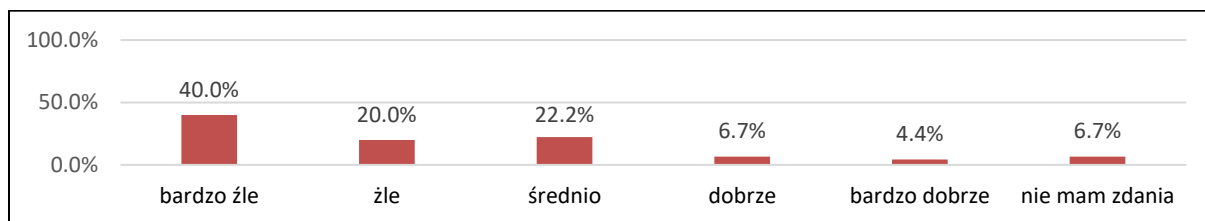
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 62 Ocena jakości terenów rekreacyjnych (parki promenada, mała architektura) – wyniki badania ankietowego

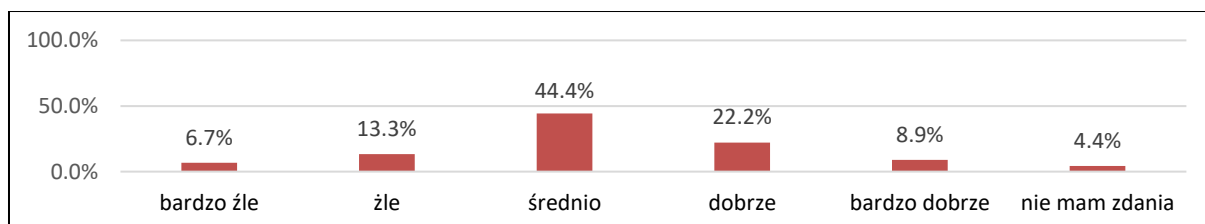
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 63 Ocena poziomu bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe) – wyniki badania ankietowego

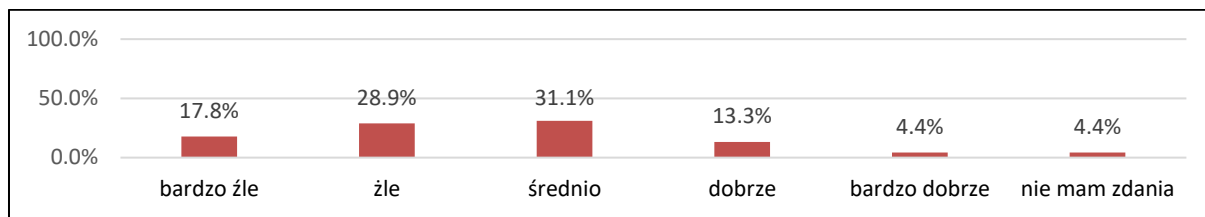
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 64 Ocena stanu środowiska naturalnego – wyniki badania ankietowego

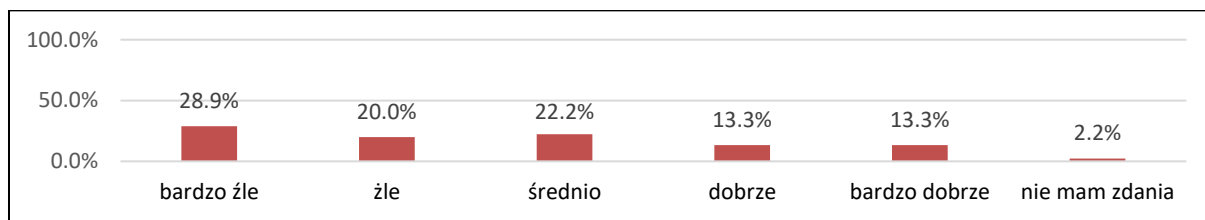
Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 65 Ocena poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 66 Ocena lokalnych produktów, wyrobów usług, z których znana jest gmina – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Tabela 18 Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym, które są najpilniejsze w celu poprawy warunków życia i zachęcenia mieszkańców do pozostania w gminie lub powrotu do niej

PRZEDSIĘWZIĘCIE	% ODPOWIEDZI
Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, studia, staże, praktyki)	22,2
Tworzenie nowych miejsc pracy	68,9
Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia	17,8
Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju gospodarstw rolnych (<i>doradztwo, gospodarka wodą, infrastruktura transportowa</i>)	24,4
Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.	62,2
Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań	33,3
Aktywniejsza polityka prorodzinna: realne wsparcie dla rodzin, dzieci, matek (przedszkola, żłobki, itp.)	31,1
Podniesienie, jakości i poszerzenie oferty usług komunalnych (czystość, woda, odpady komunalne, itp.)	33,3
Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego	35,6
Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury miejskiej: chodniki, przystanki, ścieżki, rowerowe, obiekty sportowe	71,1
Stworzenie przez samorząd oferty dla młodych: stypendia, granty, staże, ulgi, inkubatory, doradztwo zawodowe	31,1

Poprawa warunków środowiskowych: więcej zieleni, czystość powietrza, jezior, rzek, itd.	26,7
Zwiększenie atrakcyjności (oferty) turystycznej	17,8
Lepsza promocja miejscowości i regionu, budowanie marki, prestiżu, dobrych skojarzeń	26,7
Budowanie lokalnego patriotyzmu, tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lokalnych wartości	15,6
Poprawa bezpieczeństwa (drogowego, epidemiologicznego, ograniczenie przestępczości, itp.)	35,6
Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego	37,8
Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	33,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Dodatkowe propozycje przedstawiane przez ankietowanych to w szczególności:

- Naprawa i modernizacja boisk
- Poprawa jakości dróg
- Brak ścieżek rowerowych , brak komunikacji miejskiej
- Podłączenie kanalizacji oraz gazociągu, dostęp do światłowodu, komunikacja np kolejowa do miast wojewódzkich i stolicy(bezpośrednia), więcej miejsc pracy, organizacja spotkań ze społecznością Gminy albo chociażby takich ankiet, chodniki i ścieżki rowerowe przy drogach wojewódzkich i krajowych (nie tylko na wybranych odcinkach), chipy dla psów i kotów, większa dostępność do Przychodni wiejskich
- główny problem: brak chodników, na obrzeżach miasta i poza nim spacerowanie poboczem, brak połączenia chodnikiem lub ścieżką rowerową do miasta
- Brak światłowodu
- Brak ścieżek rowerowych na obrzeżach miasta, remonty chodników i dróg.
- Warto zastanowić się nad rozwinięciem sieci kanalizacyjnej w gminie i budowę oczyszczalni ścieków oraz rozwój i budowę sieci Internetu światłowodowego do miejsc, które nie są jeszcze w tę sieć uzbrojone.
- Brak ścieżek rowerowych, nie wyremontowane chodniki i drogi, niebezpieczna jazda rowerem i chodzenie poboczem do szkoły.
- Najbardziej przerażające w gminie Sierpc są strasznie zamiecione lasy - nie wiem z czego to wynika, że ludzie wolą starą łódzkę wywieść do lasu niż w miejsce do tego przeznaczone. Lasy przy Borkowie Kościelnym i tereny zalesione przy drodze od Dino w Sierpcu do Borkowa Wielkiego to jedne wielkie śmietnisko, a i w innych miejscach pewnie ciekawie nie jest. Przerażający jest również widok psów na łańcuchach i w ciasnych kojcach na terenie niektórych nieruchomości na terenie gminy oraz dzikożyjących, zaniedbanych kotów rozmnażających się na potęgę. Nie mam pojęcia jak funkcjonuje komunikacja na terenie gminy, o ile w ogóle taka istnieje, ale połączenia ze stacji kolejowej w Sierpcu wołają o pomstę do nieba, do Wrocławia czy Poznania trzeba jechać z kilkoma przesiadkami, co najmniej 6h.

Ocena funkcjonowania gminy przez mieszkańców

Mieszkańcy postrzegają gminę jako miejsce ogólnie „w porządku” do życia: codzienny standard funkcjonowania oceniany jest przeciętnie lub dobrze, choć bez przekonania, że jakość życia jest wyraźnie wysoka. Najlepiej wypadają usługi dla najmłodszych – dostępność opieki przedszkolnej i poziom nauczania szkolnego są odbierane jako mocna strona lokalnej oferty. Jednocześnie wskazywany jest brak

atrakcyjnej, systematycznej oferty pozaszkolnej dla dzieci i młodzieży oraz niedostateczne wsparcie dla seniorów (kluby, dzienne formy opieki).

Zdrowie to najsłabszy punkt. Dostęp do podstawowych i specjalistycznych świadczeń oraz zaplecza (w tym aptek) oceniany jest wyraźnie gorzej niż inne obszary – to obszar wymagający priorytetowej poprawy. Bezpieczeństwo publiczne i jakość usług administracyjnych mieszczą się w widełkach ocen „średnio–dobrze”, co nie sygnalizuje kryzysu, ale wskazuje na potrzebę podnoszenia standardów i sprawniejszej komunikacji z mieszkańcami.

W infrastrukturze technicznej gmina ma atuty: dostęp i stan podstawowych mediów (wodociągi, kanalizacja) wypadają korzystnie. Oceny stanu infrastruktury drogowej i ogólnej dostępności komunikacyjnej są umiarkowane, a dostępność mieszkań pozostaje problemem. Estetyka, czystość i porządek w przestrzeniach publicznych oceniane są raczej dobrze, co buduje pozytywny obraz środowiska codziennego życia.

Największy deficyt dotyczy lokalnego rynku pracy i warunków rozwoju gospodarczego. Mieszkańcy słabo oceniają możliwości podjęcia lub zmiany zatrudnienia, potencjał do prowadzenia działalności gospodarczej oraz atrakcyjność inwestycyjną gminy. Poziom dochodów postrzegany jest raczej powściągliwie, co wzmacnia oczekiwanie na działania prorozwojowe.

Oferta spędzania wolnego czasu – kultura, sport, turystyka oraz baza rekreacyjna – jest uznawana za niewystarczającą. Stan środowiska naturalnego oceniany jest raczej pozytywnie, natomiast wykorzystanie odnawialnych źródeł energii pozostaje ograniczone i wymaga dalszych działań upowszechniających. W sferze społecznej dostrzegana jest życzliwość mieszkańców, przy jednoczesnym niskim poziomie aktywności obywatelskiej i umiarkowanej sile tożsamości lokalnej.

Priorytety rozwojowe – poparcie dla przedsięwzięć

W preferencjach rozwojowych dominuje praktyczny pakiet „praca–drogi–przestrzeń”. Najsilniejsze poparcie uzyskują: tworzenie nowych miejsc pracy, poprawa połączeń komunikacyjnych (zarówno drogowych, jak i powiązań zewnętrznych) oraz rozwój infrastruktury miejskiej – chodniki, przystanki, trasy rowerowe, obiekty sportowe i uporządkowane przestrzenie publiczne. To jasno wskazuje, że mieszkańcy oczekują poprawy mobilności i warunków codziennego funkcjonowania wprost powiązanych z możliwościami zatrudnienia.

Drugą grupę priorytetów stanowią działania „prospołeczne i mieszkaniowe”: większa dostępność mieszkań, podniesienie jakości i zakresu usług komunalnych, aktywniejsza polityka prorodzinna oraz dedykowane instrumenty dla młodych (stypendia, staże, inkubatory, ulgi). Równolegle pojawia się zapotrzebowanie na lepsze planowanie przestrzenne i bardziej przyjazną zabudowę, a także na włączanie mieszkańców w procesy współdecydowania.

W obszarze środowiskowym mieszkańcy oczekują zwiększenia zieleni i poprawy warunków przyrodniczych, a w sferze tożsamości i promocji – budowania rozpoznawalnej marki gminy oraz wzmacniania lokalnego patriotyzmu. Z kolei bezpieczeństwo, choć ważne, nie jest dziś identyfikowane jako obszar najpilniejszej interwencji w porównaniu z gospodarką, komunikacją i infrastrukturą.

W uwagach otwartych najczęściej powtarzają się postulaty: ciągłość chodników i bezpieczne dojścia (szczególnie poza centrum), gęstsza i realnie użyteczna sieć ścieżek rowerowych, modernizacja dróg, rozbudowa kanalizacji i gazu, dostęp do światłowodu, lepsza organizacja transportu publicznego (w

tym skomunikowanie ze stacją kolejową i kierunkami międzyregionalnymi), a także porządkowanie gospodarki odpadami (zaśmiecanie lasów) i opieka nad zwierzętami domowymi. Te sygnały precyzują oczekiwany wymiar „infrastruktury codzienności”.

Powyższe wnioski syntetyzują deklaracje respondentów i powinny być traktowane jako wskazanie kierunku dla polityk publicznych – z pierwszeństwem dla działań wzmacniających rynek pracy, mobilność i infrastrukturę, przy równoległym podnoszeniu jakości usług społecznych i środowiskowych.

DIAGNOZA

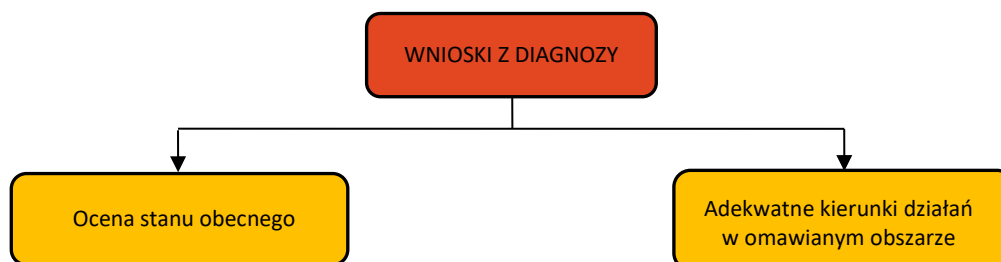
Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy układa się w spójny obraz umiarkowanego zadowolenia z wyrażeniami obszarów do modyfikacji w kluczowych usługach i możliwościach rozwoju : mieszkańcy dobrze oceniają zaplecze dla najmłodszych (przedszkola, szkoły) oraz podstawowe media komunalne (woda, kanalizacja), ale wyraźnie gorzej – ochronę zdrowia (dostęp do świadczeń i aptek), lokalny rynek pracy i warunki dla przedsiębiorczości; oferta czasu wolnego (kultura, sport, turystyka) jest postrzegana jako skromna, a aktywność obywatelska i siła tożsamości – umiarkowane. Infrastruktura drogowa i powiązania transportowe oceniane są przeciętnie, dostępność mieszkań stanowi problem, natomiast ład i estetyka przestrzeni publicznych są odbierane raczej pozytywnie; środowisko naturalne oceniane jest dobrze, choć wykorzystanie OZE pozostaje ograniczone. W preferencjach rozwojowych dominuje praktyczny pakiet „praca–drogi–przestrzeń”, uzupełniony oczekiwaniem poprawy usług komunalnych i polityki mieszkaniowej oraz bardziej przyjaznego planowania przestrzennego z realnym włączaniem mieszkańców. W tle powraca potrzeba wzmocnienia „infrastruktury codzienności” (ciągłe i bezpieczne dojścia, spójna sieć rowerowa, porządek w gospodarce odpadami, lepiej zorganizowany transport), a także budowania rozpoznawalnej marki gminy i zieleni w przestrzeni. Bezpieczeństwo publiczne mieści się w widełkach „średnio–dobrze” i nie jest dziś wskazywane jako pole najpilniejszej interwencji. Sumarycznie tworzy to czytelny mandat: strategia powinna równoważyć rozwój gospodarczy i mobilność z poprawą jakości życia po pracy oraz ofertą dla młodych i seniorów, pozostawiając dobór narzędzi i skali działań do decyzji gminy.

1.6 Wnioski z diagnozy

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Sierpc w przedmiotowym punkcie zaprezentowano wnioski z ww. analiz. Wnioski zostały zdefiniowane w układzie przedstawionym poniżej.

Rysunek 9 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Sierpc

Źródło: opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wnioski z diagnozy sytuacji w gminie Sierpc zgodnie z powyższym układem w podziale na sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną i klimatyczno-środowiskową.

Tabela 19 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Sierpc

SFERA SPOŁECZNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Malejąca liczba mieszkańców i migracja młodych ludzi	Zintensyfikowanie działań zachęcających do osiedlania się rodzin na terenie gminy, rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
Rozwinięta współpraca Gminy z innymi jednostkami	Dalszy rozwój działalności Gminy w partnerstwach, związkach, stowarzyszeniach itp.
Starzejące się społeczeństwo	Prowadzenie działań zachęcających mieszkańców do zakładania rodzin i osiedlania się rodzin na terenie gminy
Sieć szkół publicznych odpowiednia do potrzeb gminy	Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych, realizacja programów edukacyjnych
Zapewniona podstawowa opieka zdrowotna	Dalsza działalność przychodni i aptek, z jednoczesnym podniesieniem poziomu usług i standardów świadczonej podstawowej opieki zdrowotnej.
Brak specjalistycznej opieki zdrowotnej	Rozszerzenie oferty zdrowotnej
Rosnąca aktywność organizacji pozarządowych	Aktywizacja mieszkańców w kwestii społeczeństwa obywatelskiego, współpraca Gminy i sołectw z organizacjami pozarządowymi
Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – stosunkowo mała liczba stwierdzonych przestępstw	Działania edukacyjne na rzecz piętnowania zachowań łamiących normy społeczne
Rozwinięta baza kulturalna	Utrzymanie stanu obiektów kulturowych, realizacja programów grantowych w obszarze kultury
Rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna	Dalsza rozbudowa i modernizacja bazy sportowej m.in. o strefy aktywności (np. siłownie zewnętrzne, place zabaw, boiska) na terenie gminy
Występujące problemy społeczne	Realizacja programów zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych, aktywizacja osób starszych i ich integracja społeczna
Odpowiednie zarządzanie kryzysowe	Dalsza realizacja planów i działań związanych z zarządzaniem kryzysowym

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Sierpc

SFERA GOSPODARCZA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Wzrost przedsiębiorczości w gminie	Dalsze działania mające na celu wspieranie prowadzenia działalności gospodarczej w gminie
Utrzymujący się poziom bezrobocia	Pozyskiwanie nowych inwestorów
Stabilna sytuacja finansowa gminy	Racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi
Poziom zamożności najwyższy spośród gmin powiatu sierpieckiego	Podjęcie dalszych działań w celu pozyskania inwestorów, dalsza aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców
Zatrudnienie oparte o sektor publiczny	Pozyskiwanie nowych inwestorów
Brak zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko	Monitoring działalności gospodarczej pod kątem oddziaływania na środowisko
Warunki do rozwoju agroturystyki	Wspieranie inicjatyw przedsiębiorczych, tworzenie warunków infrastrukturalnych i administracyjnych do rozwoju branż
Brak inkubatorów przedsiębiorczości i ofert inwestycyjnych	Podjęcie działań wspierających rozwój przedsiębiorczości w gminie

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Sierpc

SFERA PRZESTRZENNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

Dogodne połączenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich wyższego rzędu	Modernizacja dróg, zapewnienie transportu zbiorowego z dużymi ośrodkami miejskimi
Mała liczba dróg rowerowych	Budowa dróg rowerowych
Jakość dróg wymagająca niewielkich modernizacji	Dalsza modernizacja istniejących dróg i infrastruktury towarzyszącej
Zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej	Pielęgnowanie zasobów kulturowych jako lokalnych zabytków
Brak systemu ciepłowniczego	Modernizacja systemów grzewczych na mniej emisyjne
Marginalny zasięg sieci gazowej	Inwestycje w źródła ciepła oparte o OZE
Rozbudowana sieć kanalizacyjna	Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji
Rozbudowana sieć wodociągowa	Dalsza modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej
Uregulowana gospodarka odpadami	Modernizacja PSZOK
Funkcjonujące oczyszczalnie ścieków	Bieżąca modernizacja oczyszczalni ścieków
Funkcjonująca linia kolejowa	Wykorzystanie połączeń kolejowych, działania na rzecz uruchomienia przewozów pasażerskich, integracja transportu kolejowego i autobusowego
Wciąż niski wskaźnik dostępności mieszkań	Przeznaczanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, pozyskiwanie inwestorów
Nierozwinięta infrastruktura turystyczna	Budowa miejsc o przeznaczeniu turystycznym i okołoturystycznym
Dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej	Bieżąca konserwacja sieci elektroenergetycznej, modernizacja sieci do wysokich parametrów
Estetyka przestrzeni publicznej na zadowalającym poziomie	Dalsze prace pielęgnacyjne, edukacja mieszkańców
Bogate zasoby kulturowe	Bieżąca renowacja obiektów zabytkowych, budowanie oferty turystycznej opartej o zabytki
Niewystarczające środki na renowację obiektów zabytkowych	Pozyskiwanie finansowania

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Sierpc

SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Występujący problem tzw. „niskiej emisji”	Ograniczenie tzw. „niskiej emisji” poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne (wdrażanie programów wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców)
Gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych	Rozwój gospodarstw rolnych
Rozwinięta sieć rzeczna	Wykorzystanie zasobów wodnych do celów turystycznych
Wzrost wykorzystania OZE w gminie	Zachęcanie mieszkańców i przedsiębiorców do korzystania z OZE
Mała powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody	Działania pielęgnacyjne terenów, starania na rzecz objęcia nowych terenów formami ochrony przyrody

Tak sformułowane wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz atrakcyjności inwestycyjnej gminy Sierpc stanowiły podstawę do analizy SWOT/TOWS i identyfikacji determinantów rozwoju gminy a następnie celów rozwojowych.

2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej

2.1 Analiza SWOT /TOTS

Pogłębiona analiza stanu i uwarunkowań rozwoju gminy Sierpc pozwala na dokonanie bilansu strategicznego gminy. Sporządzono go w oparciu o analizę SWOT, która polega na szczegółowym zestawieniu mocnych i słabych stron oraz określeniu szans i zagrożeń rozwoju gminy. Analiza została dokonana w podziale na 4 poniższe obszary:

- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- sfera przestrzenna,
- sfera klimatyczno-środowiskowa.

Analiza SWOT – sfera społeczna

Poniżej analiza SWOT gminy Sierpc w sferze społecznej.

Tabela 23 Analiza SWOT gminy Sierpc w sferze społecznej

MOCNE STRONY – zapewnione podstawowe usługi zdrowotne – rozwinięta baza kulturalna – rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna – sieć szkół odpowiednia do potrzeb gminy – stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – rosnąca aktywność organizacji pozarządowych – odpowiednie zarządzanie kryzysowe – rozwinięta współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	SŁABE STRONY – starzejące się społeczeństwo – dalej wysoki poziom bezrobocia – spadek liczby mieszkańców – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – występujące problemy społeczne – brak specjalistycznej opieki zdrowotnej
SZANSE – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych (w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027) na działania zwiększające przedsiębiorczość mieszkańców, rozwiązujące problemy społeczne, inwestycje gminne zwiększające atrakcyjność gminy zwłaszcza dla młodych ludzi	ZAGROŻENIA – niekorzystne prognozy demograficzne (dalszy odpływ mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy związane są przede wszystkim z rozbudowaną bazą kulturalną i sportową, bezpieczeństwem publicznym, odpowiednim zarządzaniem kryzysowym, rosnącą działalnością organizacji pozarządowych oraz rozwiniętą współpracą z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Słabe strony dotyczą czynników demograficznych, występowania problemów

społecznych, dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych. Jako szanse należy wskazać fundusze zewnętrzne a jako zagrożenie definiowane są jako niekorzystne prognozy demograficzne.

Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Poniżej analiza SWOT gminy Sierpc w sferze gospodarczej.

Tabela 24 Analiza SWOT gminy Sierpc w sferze gospodarczej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– widoczny wzrost przedsiębiorczości w gminie – stabilna sytuacja finansowa gminy – poziom zamożności mieszkańców najwyższy spośród gmin powiatu sierpieckiego – brak zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko – potencjał do rozwoju agroturystyki	– utrzymujący się poziom bezrobocia – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – brak inkubatorów przedsiębiorczości i ofert inwestycyjnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 – pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych	– niekorzystne prognozy demograficzne (dalszy odpływ siły roboczej) – niska rozpoznawalność turystyczna i gospodarcza gminy – niestabilność przepisów prawa dotyczących inwestycji i prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy wiążą się przede wszystkim z wzrostem przedsiębiorczości w gminie, poziomem zamożności mieszkańców, potencjałem do rozwoju agroturystyki czy stabilną sytuacją finansową gminy. Szansą dla gminy w omawianej sferze są fundusze zewnętrzne. Jako słabe strony zdefiniowano utrzymujący się poziom bezrobocia, odpływ wykwalifikowanej kadry. Zagrożenia to głównie niekorzystne prognozy demograficzne, niska rozpoznawalność turystyczna gminy oraz niestabilność prawa dotyczącego prowadzenia działalności gospodarczej.

Analiza SWOT – sfera przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Sierpc w sferze przestrzennej.

Tabela 25 Analiza SWOT gminy Sierpc w sferze przestrzennej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– dogodne połączenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich wyższego rzędu – gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych – dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej – rozwinięta sieć rzeczna – zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej – rozbudowana sieć kanalizacyjna i wodociągowa – funkcjonujące oczyszczalnie ścieków	– mała liczba dróg rowerowych – jakość dróg wymagająca remontów i modernizacji – występujący problem tzw. „niskiej emisji” – brak systemu ciepłowniczego – marginalny zasięg sieci gazowej – wciąż niski wskaźnik dostępności mieszkań

- estetyka przestrzeni publicznej na zadowalającym poziomie
- uregulowana gospodarka odpadami

- niewystarczające środki na renowację obiektów zabytkowych
- niewielka powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody

SZANSE

- możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne
- pozyskiwanie inwestorów

ZAGROŻENIA

- mnogość kosztochłonnych potrzeb inwestycyjnych, których realizacja musi być rozłożona w czasie

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą dostępności komunikacyjnej gminy, dobrego stanu sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej, atrakcyjnych zasobów kulturowych, rozbudowanej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, estetyki publicznej, uregulowanej gospodarki odpadami, funkcjonujących oczyszczalni ścieków. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano fundusze zewnętrzne i pozyskiwanie inwestorów. Jako słabe strony wskazano małą liczbę dróg rowerowych, jakość dróg wymagającą poprawy, marginalny zasięg sieci gazowej, niską dostępność mieszkań, brak systemu ciepłowniczego, małą skalę renowacji obiektów zabytkowych. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być mnogość kosztochłonnych potrzeb inwestycyjnych, których realizacja musi być rozłożona w czasie.

Analiza SWOT – sfera klimatyczno-przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Sierpc w sferze klimatyczno-przestrzennej.

Tabela 26 Analiza SWOT gminy Sierpc w sferze klimatyczno-przestrzennej

MOCNE STRONY

- gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych
- rozwinięta sieć rzeczna
- wzrost wykorzystania OZE w gminie

SŁABE STRONY

- występujący problem tzw. „niskiej emisji”
- niewielka powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody

SZANSE

- możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne
- pozyskiwanie inwestorów

ZAGROŻENIA

- niska świadomość ekologiczna mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą wzrostu wykorzystania OZE w regionie, dobrych parametrów gleb i rozwiniętej sieci rzecznej. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano fundusze zewnętrzne i pozyskiwanie inwestorów. Jako słabe strony wskazano występujące zjawisko tzw. „niskiej emisji”, niewielką powierzchnię terenów objętych formami ochrony przyrody. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

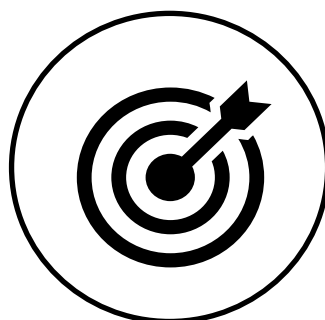
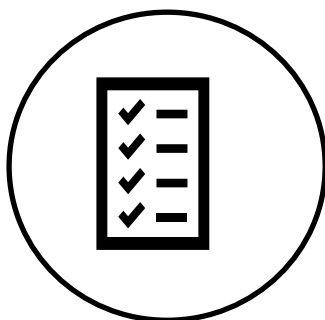
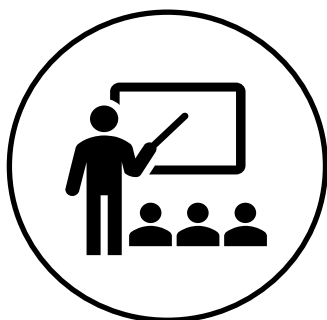
2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy

Na podstawie powyższych analiz zidentyfikowano czynniki w największym stopniu mogące determinować rozwój gminy Sierpc. Wskazując na rozwój skupiono się przede wszystkim na rozwoju gospodarczym.

Uwarunkowania rozwoju rolnictwa w regionie, w tym w gminie Sierpc, wymuszają rozwój gospodarstw rolnych w kierunku unowocześniania i łączenia działalności rolniczej z usługami powiązanymi, w szczególności agroturystycznymi. Gmina posiada walory przyrodnicze właściwe do rozwoju usług agroturystycznych. Jednym z głównych trendów charakteryzujących współczesną turystykę jest rozwój turystyki alternatywnej, przyjaznej środowisku, wykorzystującej naturalne walory dziedzictwa kulturowego i różnorodności przyrodniczej. Funkcję taką pełni z pewnością agroturystyka, będąca jedną z form turystyki wiejskiej. W gminie Sierpc widoczne jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych, co sprzyja rozwojowi tego typu usług. Usługi agroturystyczne mogą stanowić jeden ze sposobów przejścia mieszkańców do działalności pozarolniczej. Ponadto zauważalny jest potencjał związany z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii – instalacje fotowoltaiczne i elektrownie wiatrowe. Inne czynniki mogące stanowić podstawę do rozwoju turystyki to przede wszystkim stan środowiska naturalnego (obszary objęte formami ochrony przyrody, występowanie rzek właściwych do uprawiania turystyki kajakowej) i atrakcyjne zasoby kulturowe (obiekty zabytkowe). Kluczowe dla rozwoju gospodarczego gminy Sierpc jest pozyskiwanie nowych inwestorów, co wiąże się z uzbrojeniem i promocją terenów inwestycyjnych. Niezbędne jest stworzenie marki gminy/wyróżnika gospodarczego gminy.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

3 Wizja, misja i cele Strategii

W przedmiotowym punkcie opisano wizję Strategii i misję Gminy Sierpc oraz przedstawiono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wraz z wskaźnikami osiągnięcia celów. Ponadto opisano zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

3.1 Wizja i misja

W tym punkcie opisano proces formułowania głównych założeń Strategii oraz podmioty uczestniczące w pracach. Założenia opracowano na podstawie analiz ujętych w niniejszej Strategii oraz w wyniku uzgodnień z jednostkami organizacyjnymi Gminy Sierpc i partnerami terytorialnymi.

W procesie uczestniczyli/uczestniczą:

- Gmina Sierpc (Wójt, Rada Gminy) oraz Urząd Gminy i gminne jednostki organizacyjne (oświata, pomoc społeczna, biblioteka, jednostki komunalne).
- Powiat Sierpecki (Starostwo Powiatowe w Sierpcu) – współpraca w sprawach ponadgminnych, infrastrukturalnych i społecznych.
- Województwo Mazowieckie – współdziałanie z samorządem województwa i administracją rządową w regionie (MUW/UMWM).
- Gminy sąsiednie: Miasto Sierpc oraz gminy Rościszewo, Zawidz, Gozdowo, Mochowo, Szczutkowo (woj. mazowieckie) i Skępe (woj. kujawsko-pomorskie).
- Partnerstwa terytorialne: Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka (uczestnictwo Gminy Sierpc w partnerstwie i pracach nad strategią ponadlokalną), Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo”.
- Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie (właściwy dla dorzecza Wisły/regionu Środkowej Wisły).
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie – uzgodnienia środowiskowe i ochrona przyrody.
- Państwowa Inspekcja Sanitarna: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Warszawie oraz Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sierpcu.
- Organizacje pozarządowe i mieszkańcy gminy (udział w konsultacjach, inicjatywach lokalnych i projektach realizowanych m.in. z LGD).

Szeroki katalog partnerów – obejmujący administrację gminną, powiatową i wojewódzką, sąsiednie gminy, instytucje rządowe właściwe dla środowiska, gospodarki wodnej i zdrowia publicznego oraz społeczność lokalną – zapewnia zebranie zróżnicowanych opinii i uzgodnień niezbędnych do precyzyjnego zdefiniowania wizji, misji i celów Strategii.

Rysunek 10 Proces formułowania głównych założeń Strategii

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono wizję i misję gminy.

Wizja

Wizja przyszłości gminy jest podstawą określenia głównych celów i programów działania w ramach strategii rozwoju. Wizja pełni funkcję swoistego stabilizatora działań, przez określenie ogólnych ram, zapewniających spójność celów i programów. Wizja wyraża generalne dążenia władz i społeczeństwa gminy w postaci obrazu jego przyszłości.

Rozbudowana treść pojęcia “wizja gminy” uwzględniać powinna:

- determinanty geograficzne,
- wyzwania cywilizacyjne,
- pryncypia ustrojowe,
- wewnętrzne zróżnicowania strukturalne,
- dynamikę przeobrażeń,
- oczekiwane efekty.

Determinanty geograficzne są najbardziej trwałym elementem wizji, wynikającym z konsekwencji położenia określonego cechami środowiska przyrodniczego i bezpośredniego sąsiedztwa z innymi gminami. Wizja przyszłości budowana w tym kontekście, ma na celu podniesienie znaczenia gminy i wykorzystania możliwości wynikających z relacji z otoczeniem.

Wyzwania cywilizacyjne mierzone są dystansem w poziomie rozwoju cywilizacyjnego, dotyczącym głównie potencjału intelektualnego, poziomu wykształcenia, stopnia postępu naukowo-technicznego i jego zastosowania w produkcji, rozwoju systemów komunikacji i telekomunikacji. Wizja wynikająca z tych uwarunkowań wyznaczać powinna realny kierunek dążeń do podniesienia poziomu życia.

Pryncypia ustrojowe, w tym ogólne postanowienia konstytucyjne i deklaracje polityczne, jak demokracja parlamentarna, pluralizm polityczny, tworzenie społeczeństwa obywatelskiego – konkretyzują się w postaci decentralizacji władzy i samorządności terytorialnej. Pryncypia te w odniesieniu do konkretnej gminy określają mechanizm postępu i perspektywę otwarcia na przyszłość, wykorzystania aktywności i przedsiębiorczości społecznej.

Wewnętrzne zróżnicowania społeczne pozwalają na określenie stopnia jednorodności bądź zróżnicowania przestrzennego gminy, stwarzając w ten sposób możliwość interpretacji celów ogólnych i odmiennej ich hierarchizacji w odniesieniu do wyróżnionych obszarów. Kryteria zróżnicowania są z reguły odmienne dla poszczególnych sfer. W sferze społecznej wyróżnić można obszary koncentracji potencjału społecznego i gospodarczego oraz stanu posiadania z jednej strony, a obszary ubóstwa i regresu gospodarczego z drugiej strony. W sferze ekologicznej obszary o wybitnych walorach mogą kontrastować z obszarami degradacji środowiska. W sferze produkcyjnej wyróżnić można np. obszary nowoczesnej produkcji przemysłowej i rolniczej oraz obszary zacofane, wymagające restrukturyzacji i modernizacji. W infrastrukturze technicznej mogą to być obszary o dobrej dostępności i zasilaniu w różne media oraz tereny pozbawione odpowiedniego wyposażenia. Zróżnicowania przestrzenne wzbogacają wizję i nadają jej cech realności.

Dynamika przeobrażeń odgrywa istotną rolę w kształcie wizji gminy. Znajduje swój wyraz w tempie przeobrażeń, wyznaczanym napięciami między tendencjami do przyspieszenia zmian, a oporami statycznych struktur i przyzwyczajzeń. Świadomość wchodzenia w nową fazę rozwoju uwarunkowana jest poczuciem tożsamości oraz stopniem aktywności i przedsiębiorczości społeczeństwa. Dynamice przeobrażeń określonej przez główne siły motoryczne gminy, towarzyszyć będzie zawsze tendencja do stabilizacji i gwarancji niezbędnych zabezpieczeń w sferze społecznej, kulturowej i ekologicznej.

Reasumując, wizja gminy to docelowy odległy w czasie obraz gmin – cel, dla osiągnięcia którego podejmowane są starania władz, podmiotów gospodarczych, organizacji, instytucji i osób prywatnych – wszystkich sił i środowisk działających w gminie. Wizja przyszłości gminy jest równocześnie wyrazem wiary we własne siły i możliwości rozwoju, mających swe źródło w uświadomionych atutach i szansach, jakie są możliwe do wykorzystania w długiej perspektywie oraz słabościach i zagrożeniach, które należy przezwyciężyć lub przynajmniej złagodzić intensywność ich oddziaływania.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą wizję gminy Sierpc:

Gmina Sierpc rozwija się w sposób zintensyfikowany i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Mieszkańcy gminy mają dobry dostęp do miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku, estetycznej i przyjaznej przestrzeni publicznej oraz zapewnione czyste środowisko i poczucie bezpieczeństwa publicznego. Lokalny kapitał społeczny i wysoki poziom usług publicznych, gwarantują stały rozwój demograficzno-gospodarczy gminy.

Misja

Trafność budowy strategii rozwoju gminy w istotnym stopniu zależy od określenia jej misji i wizji, a następnie od możliwości sprecyzowania celów i kierunków rozwoju gminy. Misja bywa różnie tłumaczona i ujmowana przez różnych autorów: od ujęć bardzo ogólnych, zawierających syntetyczną formułę celów działania, do szczegółowych akcentujących specyficzną rolę gminy i jej funkcje w otoczeniu.

Misję gminy należy formułować w kategoriach służenia społeczeństwu i pomnażania korzyści, jakie ono będzie odnosić w wyniku sprawnego i efektywnego działania gminy, opartego na wdrażanej strategii rozwoju.

Syntetycznie ujmując misja gminy to:

- przedmiot trwałych jej aspiracji,

- cel usystematyzowanych, długookresowych dążeń, wyznaczających i akcentujących jej społeczne funkcje i jej posłannictwo,
- najbardziej ogólnie sformułowany cel istnienia i działalności gminy.

Misja, to równocześnie forma samookreślenia gminy w zakresie takich elementów, jak:

- po co istnieje i do czego dąży?
- co ma zamiar osiągnąć?
- na jakim obszarze chce działać?
- czyje potrzeby zaspokajać i jak to robić?

Gmina realizuje swoją misję poprzez zaspokojenie dążeń i potrzeb miejscowego społeczeństwa. Zaspokajanie tych potrzeb na społecznie akceptowanym poziomie stanowi konieczny warunek istnienia gminy, uzasadnia jego byt.

Misja określa zatem rolę jaką spełnia gmina na rzecz lokalnego społeczeństwa. Rolę nadzwyczajną tj. taką, którą nie jest w stanie pełnić żadna inna organizacja, instytucja, urząd itp. Misja określa zakres działań Gminy, kształtuje jej odbiór w społeczeństwie i otoczeniu zewnętrznym, co jest szczególnie istotne dla powodzenia realizacji danej strategii rozwoju. Sformułowanie misji pomaga koncentrować wysiłki na realizacji wspólnych kierunków działań, służy ogólnej racjonalności alokacji posiadanych zasobów i środków, czyni bardziej prawdopodobnym przyszły sukces gminy.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą misję Gminy Sierpc:

Gmina Sierpc jako istotna część rozwoju powiatu sierpeckiego. Gmina jest miejscem zapewniającym zaspokojenie wszystkich potrzeb życia codziennego oraz promującym rozwój człowieka, z zachowaniem lokalnej i regionalnej tożsamości i kultury, a także miejscem otwartym na osoby przyjezdne. Gmina kieruje swoje działania na zwiększenie atrakcyjności życia, wspieranie innowacyjności i podejmowanie wyzwań, rozwój edukacji i przedsiębiorczości, turystyki i aktywności społecznej, troska o środowisko naturalne, dbałość o zdrowie, bezpieczeństwo i potrzeby wszystkich mieszkańców, wzmacnianie współpracy między samorządowej i międzysektorowej.

3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

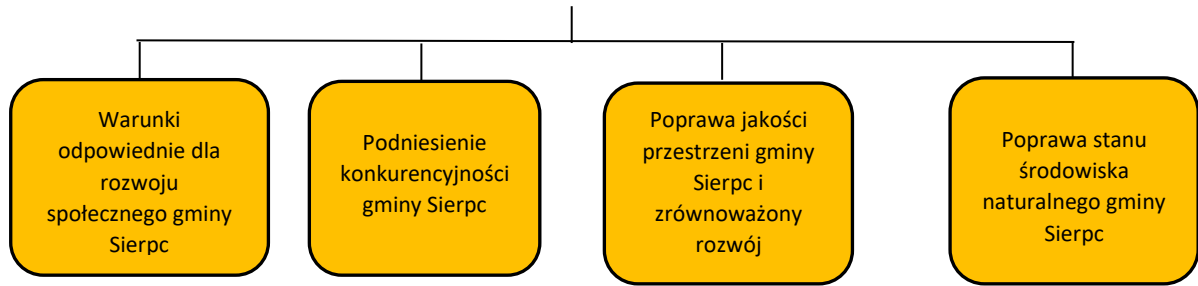
Osiągnięcie celów przyczyni się do zrealizowania wizji Strategii. Wszystkie działania podejmowane w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu powinny być zgodne z określoną misją Strategii.

Poniżej w ujęciu graficznym zaprezentowano cele strategiczne Strategii. Następnie w układzie tabelarycznym przedstawiono również cele operacyjne i działania w ramach poszczególnych celów strategicznych. Cele zdefiniowano na podstawie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy sprecyzowanych w punkcie 1.4 niniejszej Strategii.

Rysunek 11 Cele strategiczne Strategii

CELE STRATEGICZNE
STRATEGII

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

Źródło: opracowanie własne

Tabela 27 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1. Warunki odpowiednie dla rozwoju społecznego gminy Sierpc	1.1 Tworzenie sieci powszechnego dostępu do Internetu szerokopasmowego oraz upowszechnianie e-usług	1.1.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci telekomunikacyjnych zwiększających dostęp do szerokopasmowego Internetu 1.1.2 Rozwój i promocja e-usług 1.1.3 Infrastruktura pod światłowód w pasie drogowym
	1.2 Zwiększenie dostępu do usług medycznych oraz profilaktyka zdrowia	1.2.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną dostosowaną do zidentyfikowanych potrzeb i trendów demograficznych 1.2.2 Rozwój infrastruktury całodobowej opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym 1.2.3 Wspieranie działań zmierzających do zwiększenia oferty i poprawy jakości podstawowych usług zdrowotnych 1.2.4 Działania na rzecz utworzenia oferty specjalistycznej opieki zdrowotnej 1.2.5 Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zdrowego stylu życia oraz promocja profilaktyki zdrowia
	1.3 Podniesienie jakości kształcenia	1.3.1 Budowanie programów edukacyjnych w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy 1.3.2 Rozszerzenie oferty edukacji pozaszkolnej 1.3.3 Rozwój poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego na każdym etapie kształcenia 1.3.4 Wprowadzenie szkoleń, doradztwa oraz innych form podwyższania kwalifikacji dla nauczycieli i pracowników pedagogicznych 1.3.5 Modernizacja infrastruktury i wyposażenie placówek edukacyjnych wraz z obiektami sportowymi
	1.4 Wspieranie działań na rzecz włączenia społecznego	1.4.1 Usprawnianie współpracy między pracodawcami, organizacjami pozarządowymi a instytucjami pomocy społecznej w zakresie wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 1.4.2 Rozwój usług pomocy środowiskowej 1.4.3 Upowszechnianie aktywnych i twórczych metod spędzania wolnego czasu 1.4.4 Zachęcanie społeczeństwa do współuczestniczenia w życiu publicznym, wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej 1.4.5 Aktywizacja osób starszych
	1.5 Wspieranie sektora organizacji pozarządowych	1.5.1 Wsparcie organizacji pozarządowych 1.5.2 Promocja i upowszechnianie wolontariatu
	1.6 Rozwój oferty kulturalnej	1.6.1 Wspieranie działalności jednostek działających w obszarze kultury 1.6.2 Organizacja wydarzeń kulturalnych na terenie gminy
2. Podniesienie konkurencyjności gminy Sierpc	2.1 Rozwój przedsiębiorczości	2.1.1 Projekty i inwestycje przedsiębiorstw 2.1.2 Integracja przedsiębiorców oraz wspieranie wymiany doświadczeń i wiedzy 2.1.3 Wprowadzenie udogodnień dla nowopowstałych przedsiębiorstw, w szczególności dla przedsiębiorstw z potencjałem rozwojowym 2.1.4 Wspieranie instytucji otoczenia biznesu i profesjonalizacja usług 2.1.5 Wsparcie szkoleniowo-doradcze na rzecz tworzenia nowych przedsiębiorstw i samozatrudnienia 2.1.7 Aktywizacja mieszkańców w celu zwiększenia aktywności i mobilności zawodowej 2.1.8 Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w lokalnej gospodarce 2.1.9 Współpraca z instytucjami wspierającymi rozwój lokalny oraz doradztwo dla małych firm i rolników
	2.2 Racjonalne wykorzystanie walorów gospodarczych gminy	2.2.1 Uzbrajanie terenów inwestycyjnych 2.2.2 Optymalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych, w tym budowa hal produkcyjnych i inkubatorów rzemiosła 2.2.3 Opracowanie spójnego systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej 2.2.4 Wzmocnienie oferty inwestycyjnej i zapewnienie wysokiej jakości obsługi inwestora 2.2.5 Wspieranie rozwoju agroturystyki
	2.3 Budowa i modernizacja systemów infrastruktury zapobiegającej zagrożeniom	2.3.1 Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odporności na skutki zmian klimatu 2.3.2 Zwiększenie bezpieczeństwa i ciągłości dostaw energii elektrycznej i innych mediów energetycznych 2.3.3 Wspieranie działań policji, straży pożarnej i innych służb w celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców gminy 2.3.4 Mikroinstalacje fotowoltaiczne
	2.4 Rozwój różnych form rolnictwa	2.4.1 Promocja lokalnych producentów rolniczych, produktów regionalnych 2.4.2 Promocja i wspieranie rozwoju rolnictwa wysokiej jakości, w tym ekologicznego 2.4.3 Edukacja rolników w zakresie korzyści wynikających z łączenia małych gospodarstw rolnych z usługami agroturystycznymi 2.4.4 Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz wdrożenie i przestrzeganie Dobrej Praktyki Rolniczej w postaci nawożenia i składania nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków 2.4.5 Scalanie gruntów i drogi dojazdowe do pól

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

		2.4.6 Konserwacja i odtwarzanie ich naturalnych funkcji rowów i mała retencja w krajobrazie rolnym
	2.5 Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej oraz rozwój infrastruktury sportowej	2.5.1 Tworzenie oferty turystycznej gminy Sierpc oraz dostosowanie jej do wymagań odbiorców 2.5.2 Modernizacja i ewidencjonowanie szlaków turystycznych 2.5.3 Promowanie oferty turystycznej gminy Sierpc z wykorzystaniem nowoczesnej informacji turystycznej 2.5.4 Wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw zwiększających aktywność fizyczną, zapobiegającą patologiom społecznym, wykluczeniu osób niepełnosprawnych i zjawisku otyłości poprzez budowę i modernizację obiektów sportowo-rekreacyjnych
3. Poprawa jakości przestrzeni gminy Sierpc i zrównoważony rozwój	3.1 Zintegrowane działania naprawcze w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym, społecznym, gospodarczym i technicznym	3.1.1. Prowadzenie działań w zakresie optymalnego wykorzystania specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów gminy Sierpc 3.1.2 Opracowanie Planu ogólnego gminy i realizacja jego założeń 3.1.3 Działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu w gminie
	3.2 Rozwój funkcji społecznie użytecznych, włączenie społeczne, walka z ubóstwem	3.2.1 Rozwój infrastruktury opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym 3.2.2 Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej 3.2.3 Rozwój inicjatyw lokalnych, w tym poprzez włączenie się w porządkowanie przestrzeni publicznych
	3.3 Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego	3.3.1 Ochrona i zachowanie obiektów zabytkowych i zasobów kultury 3.3.2 Przeprowadzenie prac konserwatorskich obiektów zabytkowych i użyteczności publicznej 3.3.3 Dostosowanie i adaptacja na cele kulturalne i turystyczne obiektów dziedzictwa historycznego lub kulturowego 3.3.4 Poprawa walorów estetycznych gminy
	3.4 Rozbudowa infrastruktury technicznej	3.4.1 Budowa, modernizacja i poprawa bezpieczeństwa infrastruktury drogowej w pasach dróg gminnych 3.4.2 Wspieranie rozbudowy, modernizacji, poprawy bezpieczeństwa i rozwoju infrastruktury towarzyszącej w pasach dróg powiatowych i dróg wojewódzkich na terenie gminy 3.4.3 Budowa dróg rowerowych na terenie gminy 3.4.4 Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej 3.4.5 Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej 3.4.6 Rozwój infrastruktury GPSZOK 3.4.7 Działania na rzecz rozbudowy sieci gazowej 3.4.8 Uzbrojenie wyznaczonych terenów pod budownictwo mieszkalne i wspieranie działań na rzecz tworzenia i rozwoju zasobów mieszkaniowych, w tym budowa mieszkań socjalnych 3.4.9 Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej oraz promocja nowych technologii grzewczych i odnawialnych źródeł energii 3.4.10 Monitoring przestrzeni publicznej 3.4.11 Program przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej
4. Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Sierpc	4.1 Wspieranie i promocja efektywności energetycznej i strategii niskoemisyjnych	4.1.1 Prowadzenie działań na rzecz inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i w sektorze mieszkaniowym 4.1.2 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych
	4.2 Wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska	4.2.1 Usuwanie azbestu, wyrobów zawierających azbest 4.2.2 Zwiększenie retencji wodnej terenów rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez m.in. budowę zbiornika retencyjnego, prawidłowe retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych 4.2.3 Działania na rzecz utrzymania obecnych form ochrony przyrody i ustanowienia nowych obszarów/form 4.2.4 Ochrona i odtwarzanie zadrzewień i miedz

Źródło: opracowanie własne

3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumentami wykonawczymi dla Strategii Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030 są obowiązkowe i fakultatywne plany lub programy funkcjonujące na jej terenie. Stanowią one zbiór szczegółowych rozwiązań i kierunków interwencji, które w dokumencie nie mogły zostać zamieszczone. Część ze wskazanych dokumentów jest aktualna w momencie przygotowania Strategii. Konieczność ich aktualizacji jest analizowana pod kątem całego okresu obowiązywania tego dokumentu. W poniższym zestawieniu znajdują się zarówno opracowania obowiązkowe, jak i dokumenty o charakterze fakultatywnym, których implementacja ma wpływ na realizację celów strategii rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

Tabela 28 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

OBSZAR TEMATYCZNY	DOKUMENTY NA POZIOMIE LOKALNYM	WYTYCZNE
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sierpc	Studium zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, który określony został w Strategii. Aktualizacja Studium dokonywana jest w przypadku pojawienia się nowych terenów, które mogą być wykorzystane w zakresie gospodarczym, osiedleńczym czy rekreacyjnym. Zapisy studium nie powinny pozostawać w sprzeczności z zapisami Strategii.
	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	Aktualizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego dokonywana jest w wyniku aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w przypadku pojawienia się nowych terenów, które mogą być wykorzystane w zakresie gospodarczym, osiedleńczym czy rekreacyjnym. Zapisy Planu nie powinny pozostawać w sprzeczności z zapisami Strategii.
	Plan ogólny gminy	Dokument planistyczny o zasięgu całej gminy. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, który zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako dokument, z którym badana będzie zgodność planów miejscowych, ale także decyzji o warunkach zabudowy. Decyzje o warunkach zabudowy będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Plan ogólny będzie zawierał ustalenia dotyczące funkcji terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokumenty te będą musiały zachowywać zgodność. Plan opracowywany jest na podstawie kierunków rozwoju polityki przestrzennej w gminie określonych w Strategii.
Energetyka	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Jest to dokument strategiczny, sporządzany dla obszaru gminy na okres co najmniej 15 lat i aktualizowany co najmniej raz na 3 lata, co wynika z zapisów art. 19 ustawy – Prawo energetyczne. W przypadku opracowania Planu dla gminy Sierpc, jego zapisy powinny być zgodne z kierunkami działań dotyczącymi energetyki określonymi w Strategii.
Gospodarka Komunalna	Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Sierpc	Zapisy Regulaminu powinny być zgodne z kierunkami działań dotyczącymi czystości, porządku i estetyki w gminie określonymi w Strategii.
	Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Sierpc	Treść rocznej Analizy dotycząca przewidywanych prac powinna być zgodna z kierunkami działań dotyczącymi gospodarki odpadami w gminie określonymi w Strategii.
Ochrona Środowiska i adaptacji do zmian klimatu	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Sierpc	Aktualizacja Planu – w tym wpisanie nowych planowanych zadań do Planu – oraz ewentualne opracowanie nowego Planu powinny uwzględniać kierunki rozwoju dotyczące budynków mieszkalnych i publicznych, jakości powietrza określonych w Strategii.
Polityka Społeczna	Programy, Plany lub Strategie dotyczące rozwiązywania problemów społecznych	Aktualizacja lub opracowanie dokumentów powinny uwzględniać kierunki działań dotyczące rozwiązywania problemów społecznych określonych w Strategii.
Rozwój Lokalny	Program współpracy Gminy Sierpc z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego	Rokroczne programy powinny uwzględniać kierunki działań dotyczące wsparcia organizacji pozarządowych określonych w Strategii.
Finanse Publiczne	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Sierpc, Uchwały budżetowe	Prognoza powinna uwzględniać inwestycje wpisane literalnie do Strategii.

Źródło: opracowanie własne

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono dokumenty strategiczne, z którymi zgodność powinny wykazywać działania w ramach przedmiotowej Strategii. Dokumenty podzielono na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny. W zestawieniu ujęto obowiązujące dokumenty.

Tabela 29 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny

POZIOM EUROPEJSKI	POZIOM KRAJOWY	POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Instrument na rzecz odbudowy na rzecz odbudowy i zwiększania odporności (RRF)	Krajowy Plan Odbudowy	Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sierpc
Wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS+, Funduszu Spójności, EFMR	Umowa Partnerstwa 2021–2027	Plan zagospodarowania przestrzennego woj. mazowieckiego (PZPWM)	Program współpracy na 2025 rok Gminy Sierpc z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzącymi działalność pożytku publicznego
Europejski Zielony Ład	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027 (FEM)	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych 2022–2028 (SRPS)
	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym – dorzecze Wisły (2022–2027)		Strategia Rozwoju Powiatu Sierpeckiego 2021–2027
	Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)		Strategia Rozwoju Ponadlokalnego – Partnerstwo „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka (OFMP)”

Źródło: opracowanie własne

Działania realizowane w ramach Strategii powinny wykazywać zgodność z ww. dokumentami strategicznymi i dokumentami dotyczącymi programów finansowych. Efektem zachowania zgodności Strategii może być m.in. zwiększenie szans na pozyskanie zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć m.in. ze środków unijnych w perspektywie 2021-2027.

W ujęciu zgodności Strategii z innymi dokumentami na poziomie europejskim, Strategia powinna być zgodna w szczególności z dokumentami i instrumentami finansowymi dotyczącymi możliwości dofinansowania działań na terenie gminy, co w ujęciu krajowym sprowadza się zwłaszcza do Krajowego Programu Odbudowy i programów funduszy strukturalnych. Ponadto w ujęciu krajowym Strategia w szczególności powinna być zgodna z najważniejszymi strategiami rozwoju kraju.

Poziom lokalny

Na poziomie lokalnym kluczowe znaczenie dla niniejszej Strategii mają dokumenty strategiczne i sektorowe odnoszące się bezpośrednio do obszaru gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sierpc

Strategia przewiduje realizację działań, w tym priorytetowych, w zgodzie z celami i kierunkami określonymi w SUIKZP – w szczególności w zakresie ładu przestrzennego, ochrony środowiska i dziedzictwa, kształtowania układu osadniczego i komunikacyjnego oraz lokalizacji funkcji usługowych i produkcyjnych. Obowiązuje studium przyjęte uchwałą RG 176/XVII/02 z dnia 5.10.2002 r. wraz ze zmianą dla sołectwa Studzieniec (uchwała RG 96/XIV/15 z dnia 30.10.2015 r.).

Program współpracy Gminy Sierpc z organizacjami pozarządowymi na 2025 rok

Strategia zakłada rozwój współpracy z organizacjami społecznymi zgodnie z rocznym Programem na 2025 r., obejmującym m.in.:

- formy współpracy: zlecanie zadań publicznych (konkursy, tryb małych grantów), konsultacje projektów aktów prawa miejscowego, wsparcie rzeczowe i merytoryczne;
- obszary priorytetowe: zdrowie publiczne i profilaktyka, działania na rzecz osób z niepełnościami, kultura fizyczna i edukacja, ochrona środowiska i integracja społeczna.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych 2022–2028 (SRPS)

Strategia rozwoju gminy jest powiązana z SRPS, która określa cele w obszarach: przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, wsparcia rodzin i seniorów, profilaktyki przemocy i uzależnień oraz koordynacji usług środowiskowych. Projekty społeczne ujęte w niniejszej Strategii odwołują się do diagnozy i wskaźników SRPS, co umożliwia prowadzenie spójnego monitoringu rezultatów.

Strategia Rozwoju Powiatu Sierpeckiego 2021–2027

Strategia gminna pozostaje w zgodzie z kierunkami i przedsięwzięciami wyznaczonymi na poziomie powiatowym, w szczególności w zakresie: infrastruktury drogowej i transportu, edukacji ponadpodstawowej i rynku pracy, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa, ochrony środowiska (gospodarka odpadami, gospodarka wodno-ściekowa) oraz cyfryzacji i administracji. Koordynację zapewniają uzgodnienia dotyczące harmonogramów i wskaźników Strategii Powiatu.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego – Partnerstwo „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka (OFMP)”

Strategia gminy wpisuje zadania o charakterze ponadlokalnym do pakietu projektów realizowanych w ramach OFMP. Obejmują one m.in.: rozwój mobilności i dostępności komunikacyjnej (drogi, ciągi pieszo-rowerowe, transport publiczny), transformację energetyczno-klimatyczną (efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii, retencja), rozwój usług społecznych i zdrowotnych oraz cyfryzację i e-usługi. Dokument partnerstwa jest dostępny w BIP gminy, a materiały programowe były publikowane także przez Miasto Płock.

Poziom regionalny

W ujęciu regionalnym kluczowe dla niniejszej Strategii są dokumenty samorządu województwa mazowieckiego, które wyznaczają ramy tematyczne, przestrzenne i finansowe interwencji publicznych.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”

Dokument nadrzędny na poziomie regionu. Przenosi na Mazowsze ustalenia krajowe i unijne, określa wizję, cel główny oraz cele strategiczne w pięciu obszarach: gospodarka, dostępność, środowisko i energetyka, społeczeństwo, kultura i dziedzictwo. Strategia integruje wymiar społeczno-gospodarczy z terytorialnym (model struktury funkcjonalno-przestrzennej) i wskazuje obszary strategicznej interwencji. Przedmiotowa Strategia gminy Sierpc podporządkowuje działania priorytetowe tym ramom – w szczególności w zakresie wzmocnienia konkurencyjności lokalnej gospodarki, poprawy dostępności transportowej (połączenia z układem wojewódzkim/powiatowym), transformacji energetyczno-klimatycznej, usług społecznych oraz ochrony i udostępniania dziedzictwa.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (PZPWM)

Akt prawa miejscowego określający kierunki polityki przestrzennej regionu (uchwała Sejmiku WM nr 22/18 z 19.12.2018 r.). Plan definiuje m.in. model struktury funkcjonalno-przestrzennej, zasady kształtowania systemu transportowego i energetycznego, ramy ochrony środowiska i krajobrazu, a także przedsięwzięcia o znaczeniu ponadlokalnym. Przedmiotowa Strategia gminy Sierpc zachowuje zgodność z PZPWM – lokalizacja inwestycji i stref funkcjonalnych (mieszkalnictwo, usługi, produkcja, rekreacja) jest projektowana w powiązaniu z układem komunikacyjnym regionu, korytarzami ekologicznymi oraz ograniczeniami środowiskowymi wskazanymi w planie.

Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027 (FEM)

Regionalny program operacyjny zatwierdzony decyzją KE z 2.12.2022 r.; realizację uszczegóławia Szczegółowy Opis Priorytetów (SZOP). FEM obejmuje m.in. priorytety:

- I – bardziej konkurencyjne i inteligentne Mazowsze (badania, innowacje, MŚP),
- II – zielony rozwój (efektywność energetyczna, OZE, adaptacja do zmian klimatu),
- III – rozwój mobilności miejskiej,
- IV – lepiej połączone i dostępne Mazowsze (transport regionalny, drogi),
- V – wyższa jakość życia (edukacja, zdrowie, usługi społeczne, kultura),
- VI – aktywność zawodowa (rynek pracy, włączenie).

Przedmiotowa Strategia gminy Sierpc identyfikuje przedsięwzięcia kwalifikujące się do FEM (w tym projekty terytorialne w partnerstwach ponadlokalnych), a harmonogram i wskaźniki rezultatów konstruuje w oparciu o logikę interwencji i mierniki programu.

Poziom krajowy

W ujęciu krajowym Strategia gminy Sierpc pozostaje w zgodzie z dokumentami ramowymi i sektorowymi, które wyznaczają cele, zasady oraz instrumenty finansowania interwencji publicznych.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Strategia zakłada realizację przedsięwzięć zgodnych z logiką KPO (zielona transformacja, cyfryzacja usług publicznych, odporność usług zdrowotnych i społecznych). Zgodność potwierdza decyzja Rady UE z 17.06.2022 r., a następnie przyjęte rewizje (2023, 2024). Projekty gminne – w tym termomodernizacje, OZE, e-usługi, mobilność niskoemisyjna – będą kwalifikowane na etapie naborów w powiązaniu z komponentami KPO.

Umowa Partnerstwa 2021–2027

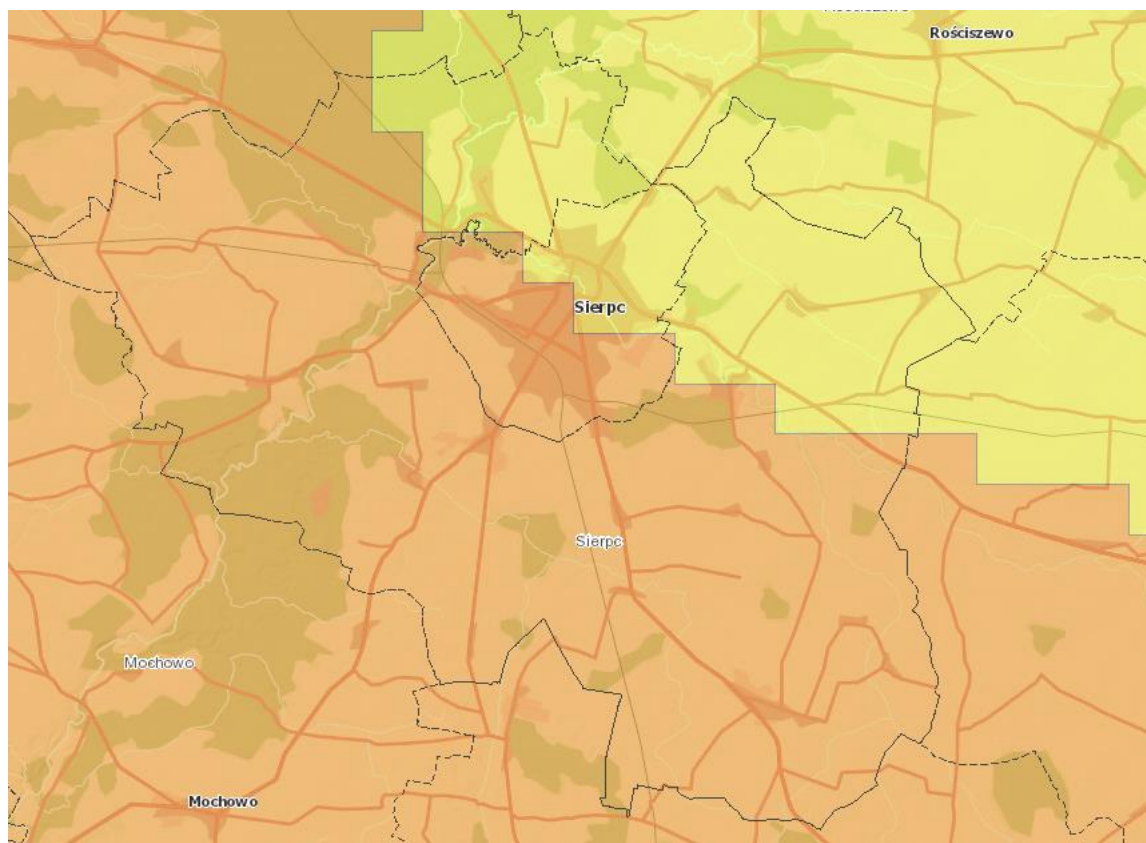
Strategia odnosi się do celów i wskaźników ram wdrażania funduszy UE w Polsce określonych w Umowie Partnerstwa (UP). UP wyznacza podział interwencji między programy krajowe i regionalne (w tym FEM dla Mazowsza) oraz system instytucjonalny i monitorujący, co porządkuje dobór źródeł finansowania dla projektów gminy (infrastruktura, usługi społeczne, edukacja, klimat).

Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy

Plan Przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021 r. poz. 1615) jest najważniejszym dokumentem strategicznym w zakresie przeciwdziałania suszom. Poniżej przedstawiono w jakim stopniu tereny gminy Sierpc są zagrożone poszczególnymi rodzajami suszy (rolniczą, atmosferyczną, hydrologiczną i hydrogeologiczną). Stopnie zostały przypisane do poniższych kolorów:

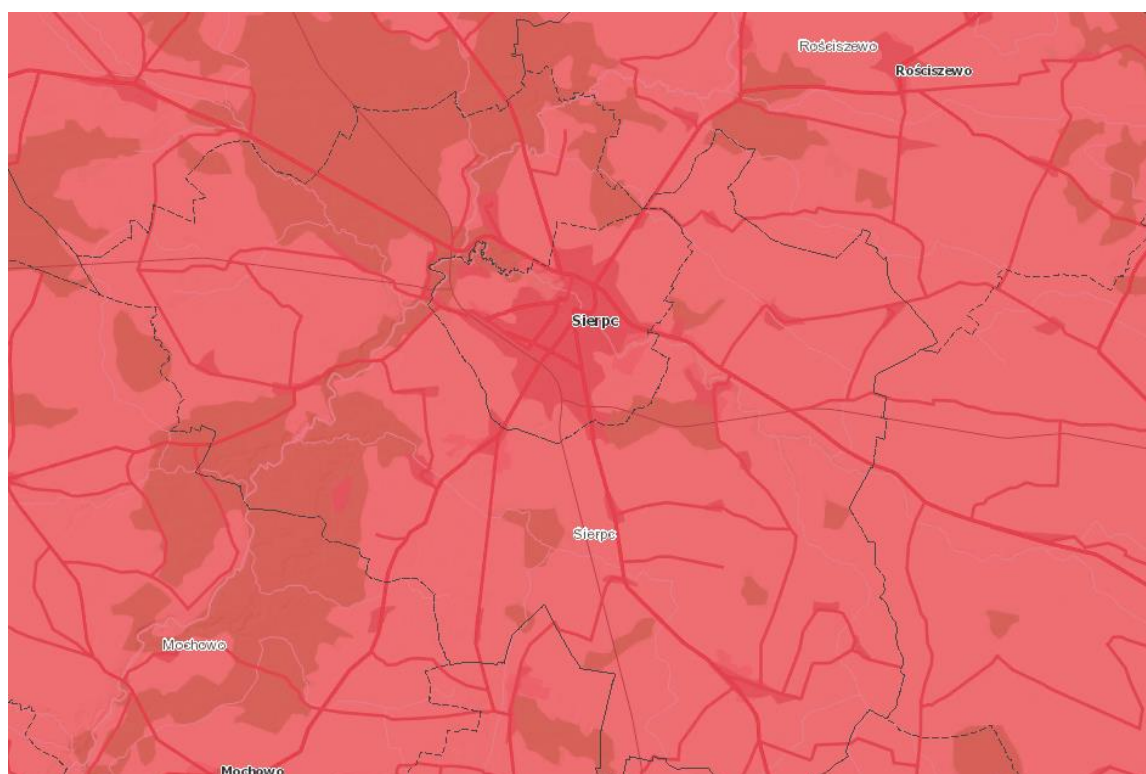
- klasa I – słabo zagrożone
- klasa II – umiarkowanie zagrożone
- klasa III – silnie zagrożone
- klasa IV – ekstremalnie zagrożone

Rysunek 12 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną

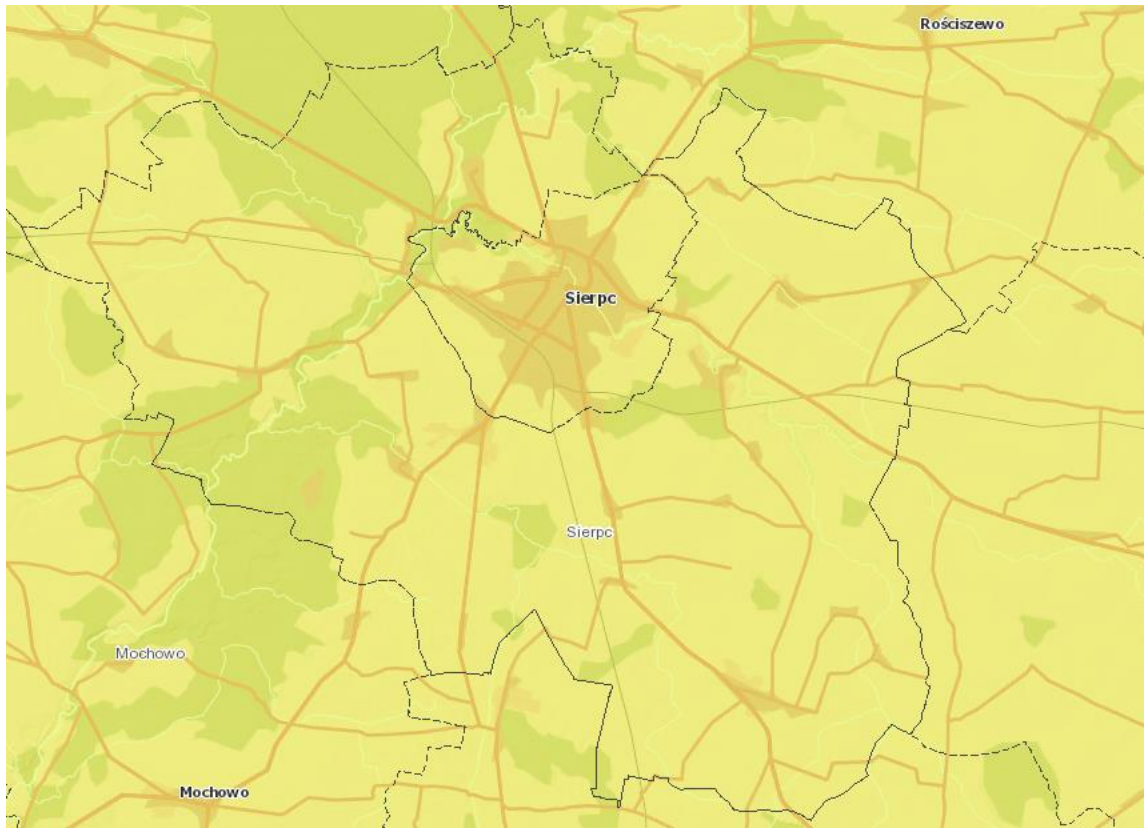
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 13 Mapa zagrożenia suszą rolniczą

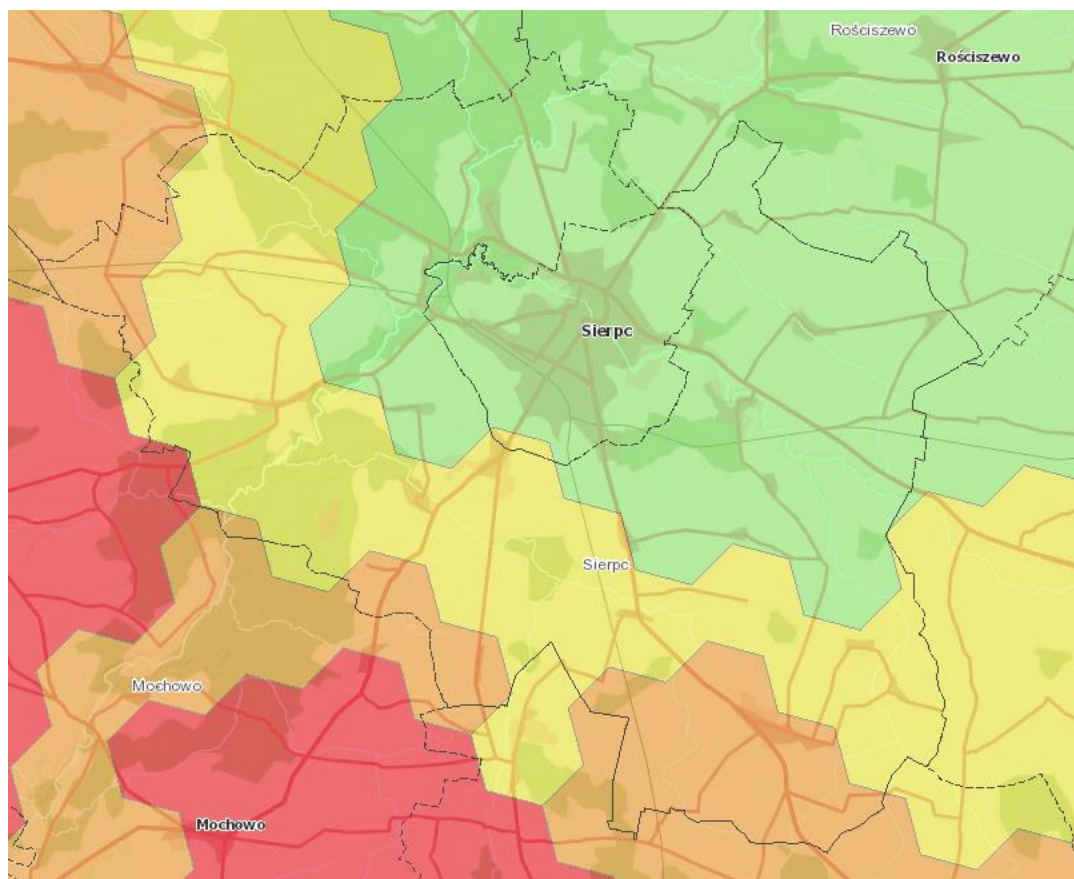
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 14 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną

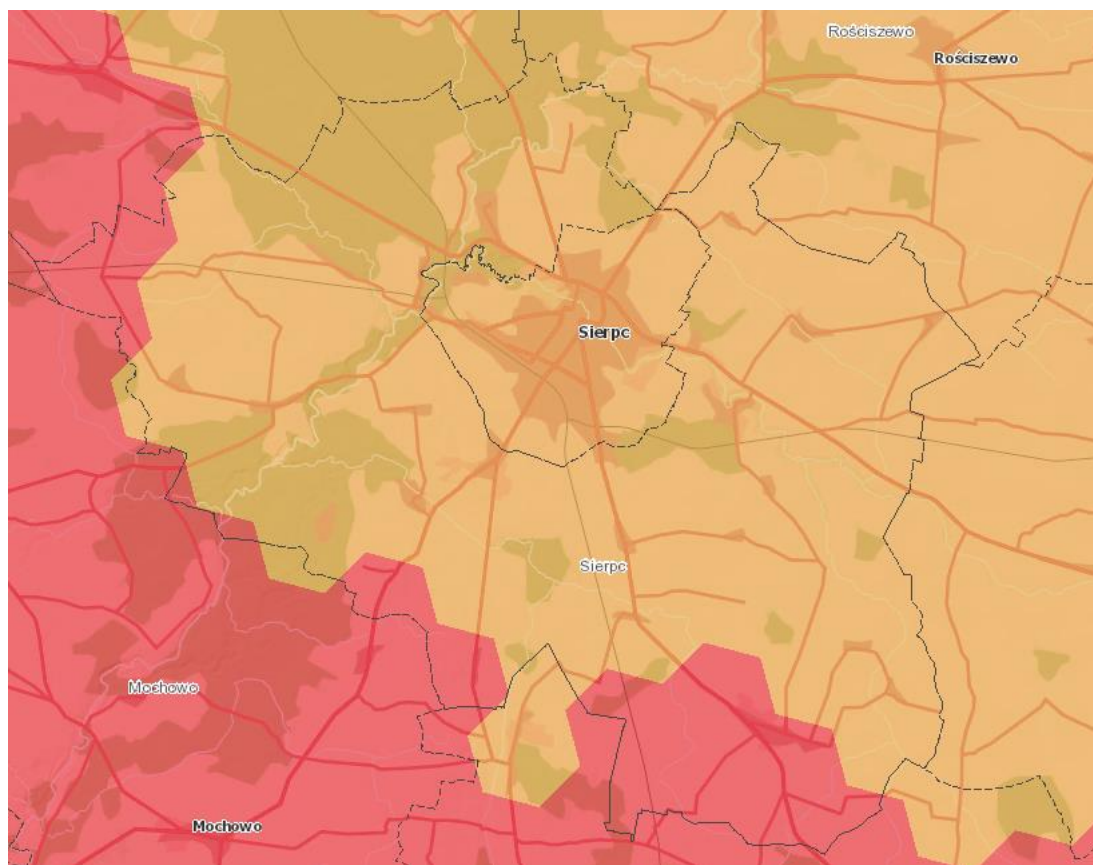
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 16 Mapa łącznego zagrożenia suszą

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Powyższe analizy wskazują, że gmina Sierpc należy do obszarów o podwyższonym ryzyku występowania zjawisk suszowych, choć ich natężenie jest zróżnicowane w zależności od rodzaju suszy. W przypadku suszy atmosferycznej dominują obszary silnie zagrożone (klasa III), obejmujące centralną, południową i zachodnią część gminy, natomiast północ znajduje się w strefie umiarkowanego zagrożenia (klasa II). Najwyższe ryzyko dotyczy jednak suszy rolniczej – cały obszar gminy objęty jest klasą IV, co oznacza ekstremalne zagrożenie wynikające z dominacji gleb lekkich, dużego udziału użytków rolnych oraz ograniczonej retencji wodnej, a w konsekwencji szczególnie wysokie ryzyko dla produkcji rolnej. W odniesieniu do suszy hydrologicznej gmina znajduje się w strefie klasy II (umiarkowane zagrożenie), co wskazuje na możliwe obniżenie przepływów w Sierpienicy i jej dopływach oraz okresowe niedobory wód powierzchniowych. Z kolei susza hydrogeologiczna ma charakter zróżnicowany: północ i centrum gminy należą do obszarów niskiego zagrożenia (klasa I), podczas gdy południowe fragmenty gminy są narażone umiarkowanie do silnie (klasy II–III), co może wpływać na stabilność ujęć wód podziemnych. W ujęciu łącznym gmina Sierpc klasyfikowana jest jako obszar o umiarkowanym do silnego zagrożeniu suszą, z przewagą klasy II w centrum i na północy oraz występowaniem stref klasy III w południowych rejonach. Oznacza to konieczność wdrażania działań adaptacyjnych, takich jak rozwój retencji krajobrazowej i glebowej, stosowanie rozwiązań błękitno-zielonych dla wód opadowych, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz rozwój systemów nawadniania w rolnictwie.

W dokumentach planistycznych i programowych jako działania przeciwdziałające skutkom suszy przewiduje się m.in.:

- zwiększenie retencji wód na gruntach rolnych i w krajobrazie rolniczym,
- zagospodarowanie i zatrzymywanie wód opadowych i roztopowych w terenach zurbanizowanych,

- odbudowę i wzmacnianie naturalnych form retencji,
- analizę możliwości piętrzenia i magazynowania wód w istniejących zbiornikach, rowach i ciekach,
- budowę oraz modernizację urządzeń melioracyjnych w celu zwiększenia retencji glebowej,
- rozwój systemów nawadniania rolniczego, w tym wykorzystanie wód z drenarki i zasobów podziemnych,
- przegląd i dostosowanie pozwoleń wodnoprawnych na obszarach o dużym stopniu wykorzystania zasobów wodnych.

W Strategii Rozwoju gminy działania te wpisano w cel operacyjny dotyczący rozbudowy infrastruktury technicznej i ochrony środowiska, kładąc nacisk na zwiększanie retencji wodnej w rolnictwie, lasach i obszarach zabudowanych, prawidłowe gospodarowanie wodą w istniejących zbiornikach oraz zachęcanie do budowy nowych, lokalnych zbiorników wodnych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Istotne znaczenie – także w kontekście zmian klimatu – ma zgodność Strategii z dokumentami dotyczącymi gospodarowania wodami, przeciwdziałania suszy i zarządzania ryzykiem powodziowym. Gmina Sierpc leży w dorzeczu Wisły (region wodny Środkowej Wisły), w zlewni Skrwy Prawej i jej lewobrzeżnego dopływu Sierpicy; odniesieniem są akty wykonawcze dla dorzecza Wisły oraz krajowe dokumenty metodyczne. W „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” – II aktualizacja przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 4.11.2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 300) – wyznaczono program działań do osiągnięcia celów Ramowej Dyrektywy Wodnej, w tym działania podstawowe i uzupełniające: zwiększanie retencji (naturalnej i sztucznej), renaturyzacja cieków i dolin, racjonalizacja poborów, właściwe gospodarowanie wodami opadowymi. Dokument obowiązuje w bieżącym cyklu planistycznym i stanowi nadrzędny punkt odniesienia dla działań na obszarze gminy.

Komplementarny „Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły” (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 18.10.2022 r., Dz.U. 2022 poz. 2739) wskazuje środki ograniczania ryzyka: zwiększanie retencji dolinowej, ochronę terenów zalewowych, utrzymanie i modernizację urządzeń wodnych oraz planowanie przestrzenne uwzględniające zagrożenia. Zapisy te odnoszą się także do odcinków Skrwy i Sierpicy obejmujących gminę Sierpc. Na poziomie krajowym „Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)” (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 15.07.2021 r., Dz.U. 2021 poz. 1615) akcentuje retencję i zagospodarowanie wód opadowych, działania przeciwerozyjne, odtwarzanie małej retencji (oczka, mokradła), tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków oraz dostosowanie systemów melioracyjnych do funkcji retencyjnych – istotne dla gmin o profilu rolniczym, takich jak Sierpc. W świetle powyższych dokumentów, z uwagi na charakter i położenie gminy, nacisk powinien być położony na:

- zwiększanie retencji na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych (retencja krajobrazowa, glebowa i mała retencja);
- prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb oraz działania przeciwerozyjne;
- tworzenie stref buforowych wzdłuż Skrwy i Sierpicy oraz ochronę/odtworzenie oczek wodnych i mokradł w zlewni;
- zagospodarowanie wód opadowych w miejscowościach (rozwiązania błękitno-zielone, infiltracja na miejscu opadu);

- działania planistyczne ograniczające ryzyko powodziowe w dolinach lokalnych cieków i na terenach zagrożonych podtopieniami;
- renaturyzację przekształconych odcinków cieków oraz racjonalizację poborów wód, zgodnie z celami JCWP „Sierpienica od dopływu spod Droбина do ujścia” i „Skrwa od Sierpienicy do ujścia”.

Strategia gminy pozostaje spójna z PGW Wisła (IIaPGW), PZRP dla dorzecza Wisły i PPSS – dokumentami, które wspólnie tworzą ramy adaptacji do zmian klimatu w dorzeczu Wisły i bezpośrednio obejmują zlewnię Skrwy i Sierpienicy na obszarze Gminy Sierpc.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Gmina Sierpc położona jest w dorzeczu Wisły, w zlewni Skrwy Prawej (subzlewnia Sierpienicy). Zgodnie z obowiązującym Planem zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszaru dorzecza Wisły, przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U. 2022 poz. 2739), ryzyko powodziowe na terenie gminy ma charakter lokalny i koncentruje się wzdłuż doliny Sierpienicy oraz krótkich odcinków jej dopływów. Strefy zagrożenia, wyznaczone dla scenariuszy o prawdopodobieństwie wystąpienia 10%, 1% i 0,2%, obejmują wąskie pasy wzdłuż dna doliny oraz obniżenia terenu. W odniesieniu do gminy Sierpc kluczowe kierunki działań wynikające z PZRP obejmują:

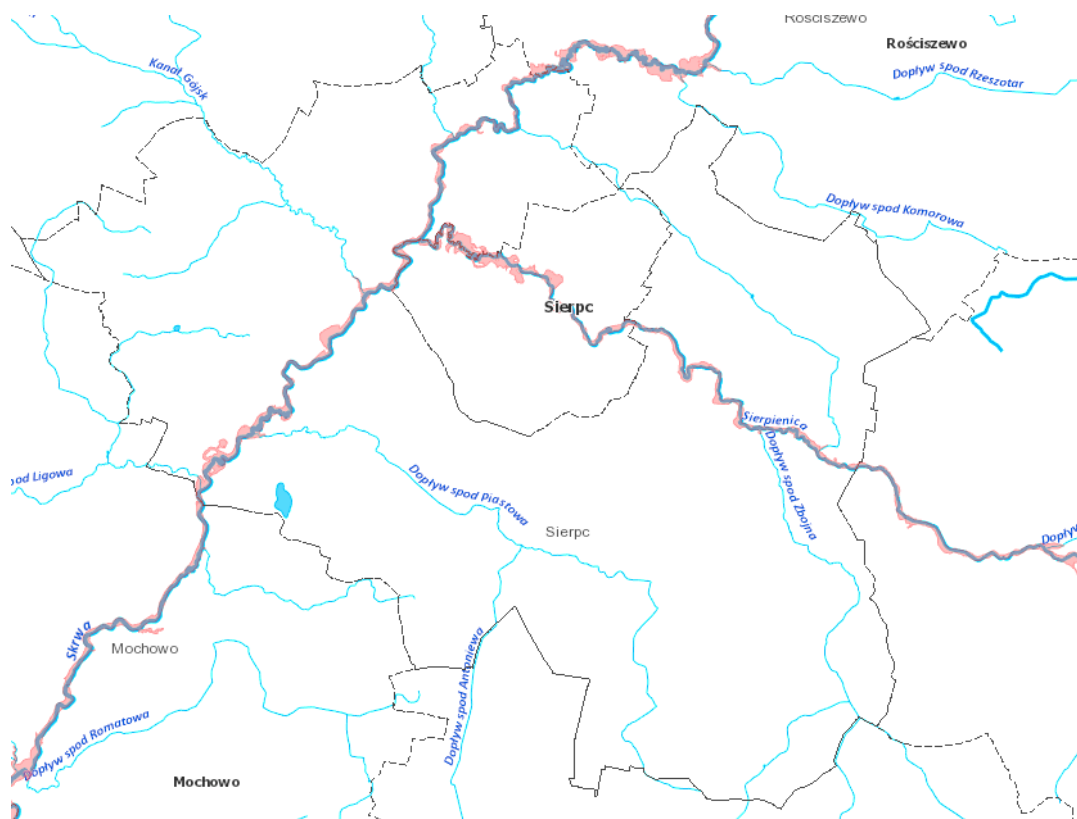
- zwiększanie retencji w krajobrazie i dolinach rzecznych, w tym rozwój małej retencji, odtwarzanie oczek wodnych i mokradł,
- utrzymanie i renaturyzację cieków z zapewnieniem drożności przepustów i obiektów mostowych,
- racjonalne gospodarowanie wodami opadowymi poprzez rozwiązania błękitno-zielone i spowalnianie spływu powierzchniowego,
- uwzględnianie ograniczeń wynikających z map zagrożenia i ryzyka powodziowego w dokumentach planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, decyzje o warunkach zabudowy).

Realizacja powyższych działań odbywa się we współpracy z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie (Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, Zarząd Zlewni w Płocku) oraz w powiązaniu z systemem monitoringu i ostrzegania (ISOK, IMGW-PIB).

Przedmiotowa Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Planu – przewiduje budowę rozwiązań retencyjnych.

Poniżej przedstawiono mapę, na której zaznaczono (na czerwono) obszary szczególnie narażone na wystąpienie powodzi rzecznej położone w gminie Sierpc.

Rysunek 17 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeczną położone w gminie Sierpc

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.hydroportal.isok.gov.pl

Na obszarze gminy Sierpc nie występują rozległe, ciągłe obszary szczególnego zagrożenia powodzią (Q1%) poza wąskimi strefami w dolinach cieków. Strefy te dotyczą przede wszystkim dolin rzeki Sierpicy (główny ciek przebiegający przez gminę) oraz miejscami odcinków doliny Skrzywy w rejonach granicznych gminy; poza tym możliwe są lokalne podtopienia wzdłuż mniejszych cieków i w obniżeniach terenu o utrudnionym odpływie. Przebieg i zasięg stref należy każdorazowo weryfikować na Mapach Zagrożenia i Ryzyka Powodziowego w Hydroportalu Wód Polskich oraz w warstwach udostępnianych przez powiatowy geoportal.

Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego do roku 2030

Strategia wykazuje zgodność poprzez realizację przedsięwzięć związanych z poprawą stanu środowiska naturalnego gminy m.in. w zakresie form ochrony przyrody, termomodernizacji.

Poziom europejski

Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)

Instrument ten stanowi podstawowe narzędzie Unii Europejskiej uruchomione w ramach pakietu finansowego NextGenerationEU. Jego celem jest wspieranie reform i inwestycji sprzyjających odbudowie gospodarki po kryzysie oraz jej przekształceniu w kierunku zrównoważonego rozwoju i cyfryzacji. Środki na ten cel pozyskiwane są przez Unię z emisji obligacji na rynkach kapitałowych, a następnie przekazywane państwom członkowskim w formie dotacji i pożyczek. Wypłata środków uzależniona jest od realizacji określonych celów i kamieni milowych.

Wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS+, Funduszu Spójności i innych funduszy

Tzw. pakiet wspólnych przepisów ujednolici zasady wdrażania najważniejszych funduszy Unii Europejskiej w perspektywie 2021–2027, w tym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz Funduszu Spójności. Dokument ten określa wspólne reguły, cele polityczne i warunki dostępu do środków, w tym m.in. obowiązek uwzględniania celów klimatycznych oraz zasady nienaruszania środowiska.

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to strategiczna inicjatywa polityczna Unii Europejskiej, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku. Zakłada ona m.in. poprawę jakości powietrza i wód, ochronę gleb i różnorodności biologicznej, rozwój odnawialnych źródeł energii, zwiększenie efektywności energetycznej budynków, wspieranie czystej mobilności, a także rozwój innowacyjnych technologii przyjaznych środowisku. Zielony Ład ma przekształcić gospodarkę europejską w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną, przy jednoczesnym zapewnieniu, że żaden region ani społeczność nie zostaną pominięte w procesie transformacji.

Powiązanie ze Strategią gminną

W perspektywie Strategii Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030 kluczowe znaczenie ma dostosowanie planowanych działań do priorytetów i zasad obowiązujących na poziomie europejskim. Projekty gminne powinny być zgodne z przepisami dotyczącymi funduszy strukturalnych, mogą być współfinansowane ze środków Instrumentu Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz powinny wpisywać się w priorytety Europejskiego Zielonego Ładu, takie jak retencja wód, poprawa efektywności energetycznej czy rozwój zielonej infrastruktury. Dzięki temu możliwe będzie nie tylko zwiększenie szans na pozyskanie środków zewnętrznych, ale także zapewnienie spójności działań lokalnych z kierunkami rozwoju Unii Europejskiej.

3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny

Obszary Strategicznej Interwencji w województwie mazowieckim

W „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+” wyznaczono dwa typy OSI na poziomie regionalnym: OSI problemowe (podregiony NUTS 3) oraz OSI – bieguny wzrostu (MOF miast). Podregion płocki należy do OSI problemowych, a wśród biegunów wzrostu wskazano Sierpc jako miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (wraz z jego miejskim obszarem funkcjonalnym – MOF).

OSI krajowe (wg KSRR 2030 – miasta średnie tracące funkcje):

Sierpc figuruje na imiennej liście miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (lista krajowa wykorzystywana w programowaniu 2021–2027), co kwalifikuje go do skoordynowanej interwencji publicznej adresowanej do tej kategorii ośrodków.

OSI krajowe (obszary zagrożone trwałą marginalizacją – OZTM):

W wykazie OZTM dla programowania 2021–2027 **nie ma** gminy wiejskiej Sierpc ani miasta Sierpc. (Weryfikacja na oficjalnej liście – Sierpc nie występuje w zestawieniu).

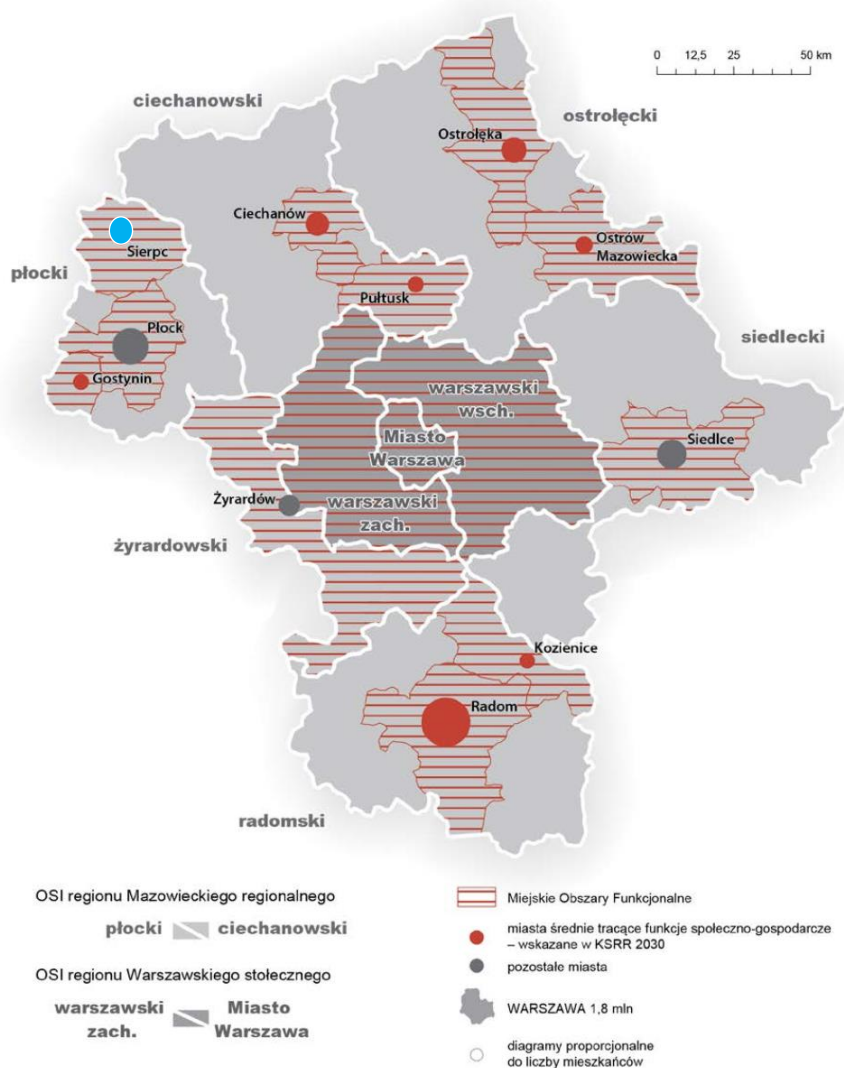
OSI regionalne Mazowsza (SRWM 2030+):

- OSI problemowe – podregion płocki. Gmina wiejska Sierpc i miasto Sierpc leżą w podregionie płockim, który w Strategii wskazano jako obszar wymagający ukierunkowanej interwencji regionalnej (m.in. ze względu na kumulację barier rozwojowych).
- OSI – bieguny wzrostu (MOF Sierpca). Sierpc został wymieniony jako miasto średnie tracące funkcje, dla którego przewidziano wsparcie w formule miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF). Delimitacja MOF w Strategii opiera się na propozycjach władz miast; interwencja ma wzmacniać współpracę miasta z otoczeniem (gminami funkcjonalnie powiązanymi).

Status miasta średniego tracącego funkcje (lista krajowa) oraz ujęcie Sierpca w OSI regionalnych Mazowsza (MOF i podregion płocki) oznaczają preferencyjne kierunkowanie działań i środków na projekty wzmacniające funkcje miejskie i powiązania miasto–wieś, poprawę dostępności, rewitalizację, transformację energetyczną i usługi publiczne – zgodnie z ramami SRWM 2030+ i programami 2021–2027.

Poniżej przedstawiono położenie gminy Sierpc (na niebiesko) na tle OSI województwa mazowieckiego.

Rysunek 18 Lokalizacja gminy Sierpc na mapie województwa mazowieckiego uwzględniającej Obszary Strategicznej Interwencji

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

Grafika pokazuje, że gmina wiejska Sierpc znajduje się na obszarze oddziaływania OSI Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Sierpca.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Sierpc

Zgodnie z art. 10e ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy to docelowy układ elementów składowych przestrzeni, obejmujący strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych, system powiązań przyrodniczych, główne korytarze i elementy sieci transportowych (w tym pieszych i rowerowych) oraz główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej. Model rozumiany jest jako przedstawienie długookresowej strategicznej wizji rozwoju gminy wynikającej z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych i posiadanego potencjału, z uwzględnieniem jego specyfiki i zróżnicowania wewnętrznego. Wskazuje on obszary, które strategia rozwoju uznaje za istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi obszarami. Przedstawiony poniżej model został opracowany w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Model powinien przyczyniać się do koordynacji przestrzennej planowanych działań z uwzględnieniem zagadnień środowiskowych i ładu przestrzennego. W gminie Sierpc proces ten realizuje się z wykorzystaniem instrumentów polityki przestrzennej: obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; równolegle, od 2024 r. gmina prowadzi prace nad planem ogólnym (uchwała o przystąpieniu z 22.10.2024 r.; ogłoszenie o naborze wniosków z 10.02.2025 r.). Studium zachowuje moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego, nie dłużej jednak niż do 30 czerwca 2026 r.; po tej dacie podstawowymi narzędziami będą plan ogólny oraz miejscowe plany, a model z niniejszej Strategii będzie dla nich wyznacznikiem.

Model z założenia stanowi ilustrację ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego gminy Sierpc. Przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju wynikającą z położenia, trendów rozwojowych (globalnych – demograficznych, klimatycznych, technologicznych – oraz specyficznych dla gminy) oraz kierunki zmian oczekiwanych w wyniku realizacji strategii. Prezentuje cele jakościowe i ilościowe w ujęciu przestrzennym. Wskazuje – na podstawie wniosków z diagnozy i analizy uwarunkowań – obszary kluczowe dla osiągnięcia celów (obszary problemowe, z potencjałem, o określonych funkcjach lub specjalnej roli) oraz powiązania funkcjonalne między obszarami. Niekiedy obszarem problemowym jest obszar całej gminy. Model ma nakreślić stan docelowy obszarów z uwzględnieniem relacji między nimi; na jego podstawie wyznaczane są obszary strategicznej interwencji (OSI).

W praktyce model na poziomie lokalnym określa i sytuuje przestrzennie:

- wizję i cele rozwojowe gminy,
- obszary kluczowe dla rozwoju gminy,
- ogólne zasady gospodarowania konkretnymi strefami/obszarami wskazanymi w modelu,
- schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

W niniejszej Strategii przyjęto następujący zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej dla gminy Sierpc:

- strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych, system powiązań przyrodniczych, główne korytarze i elementy sieci transportowych (pieszych i rowerowych) oraz główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania struktur przestrzennych.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Rola gminy Sierpc w rozwoju regionu

Gmina Sierpc (wiejska) położona jest w powiecie sierpeckim, w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, wokół miasta Sierpc (siedziba gminy – poza jej obszarem). Graniczy z gminami: Zawidz, Gozdowo, Mochowo, Szczutowo, Rościszewo (powiat sierpecki) oraz Skępe (powiat lipnowski, woj. kujawsko-pomorskie). Do Płocka jest ok. 35 km, do Warszawy ok. 135 km, do Torunia ok. 85 km. Przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 10 oraz drogi wojewódzkie nr 560 i 541, zapewniając powiązania z ośrodkami ponadlokalnymi; obsługę kolejową węzła stanowi stacja Sierpc na liniach nr 27 (Nasielsk–Toruń Wschodni) i nr 33 (Kutno–Brodnica). System osadniczy tworzą sołectwa wymienione w wykazie jednostek pomocniczych gminy.

Rola i hierarchia jednostek osadniczych

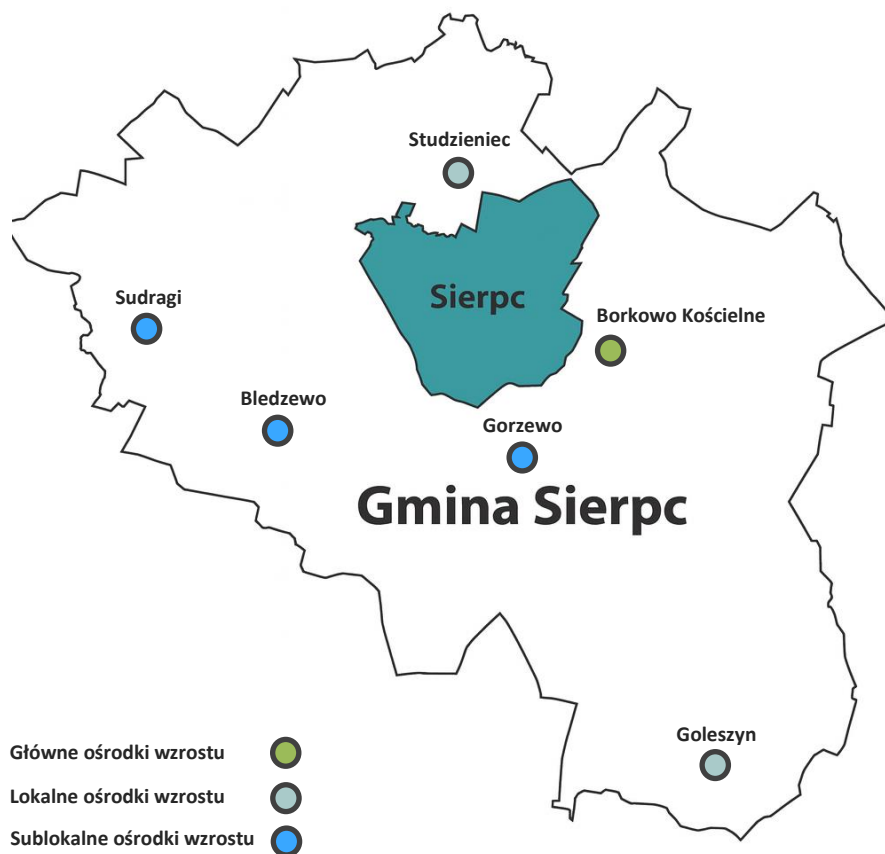
Strukturę osadniczą gminy Sierpc tworzy 40 sołectw, których potencjał rozwojowy i funkcje różnicują się w zależności od liczby ludności, trendów demograficznych, obecności instytucji publicznych oraz aktywności gospodarczej. Najsilniejszym punktem osadniczym pozostaje miasto Sierpc, pełniące rolę ponadlokalnego centrum usług wyższego rzędu, natomiast w samej gminie wiejskiej wyodrębnić można trzy kategorie ośrodków wzrostu.

- Głównym ośrodkiem wzrostu jest Borkowo Kościelne – największe i najszybciej rozwijające się sołectwo, w którym zlokalizowana jest szkoła podstawowa oraz siedziba Gminnej Biblioteki Publicznej, a także kilka większych firm, w tym produkcyjnych i usługowych. Dzięki temu miejscowość pełni funkcję koncentratora usług publicznych i lokalnego rynku pracy, stanowiąc naturalne zaplecze administracyjne i edukacyjne gminy.
- Lokalne ośrodki wzrostu to Studzieniec, Białyszewo i Goleszyn. Studzieniec wyróżnia się obecnością przedszkola i filii biblioteki, a także kilkoma znaczącymi przedsiębiorstwami, co czyni go stabilnym biegunem usługowym. Goleszyn, jako miejscowość o rosnącej liczbie mieszkańców, pełni funkcję lokalnego węzła edukacyjno-usługowego we wschodniej części gminy. Znajduje się tu filia Szkoły Podstawowej w GoleSZynie, której siedziba mieści się w Białyszewie, a także placówka biblioteczna.
- Sublokalne ośrodki wzrostu tworzą Bledzewo, Sudragi i Gorzewo. Bledzewo, mimo niewielkiej liczby ludności, pełni funkcję usługową dzięki własnej szkole i filii biblioteki oraz zapleczu rekreacyjnemu nad Jeziorem Bledzewskim. Sudragi, choć notują spadek liczby mieszkańców, utrzymują istotną rolę edukacyjną dzięki szkole i punktowi przedszkolnemu, stanowiąc kluczowe miejsce obsługi południowej części gminy. Gorzewo z kolei jest ważnym punktem gospodarczym – działa tu kilka dużych firm z branży przetwórstwa, logistyki i transportu, co rekompensuje spadek demograficzny i utrzuca pozycję miejscowości jako sublokalnego centrum zatrudnienia.

Potencjał rozwojowy wykazują również mniejsze sołectwa, takie jak Piaski czy Żochowo, które dzięki wzrostowi liczby mieszkańców oraz stopniowemu rozwojowi usług handlowych mogą w przyszłości pełnić funkcje sublokalnych ośrodków wzrostu.

Poniższa mapa przedstawia rozmieszczenie ośrodków wzrostu oraz strefę oddziaływania głównego ośrodka Sierpc.

Rysunek 19 Ośrodki wzrostu w gminie Sierpc

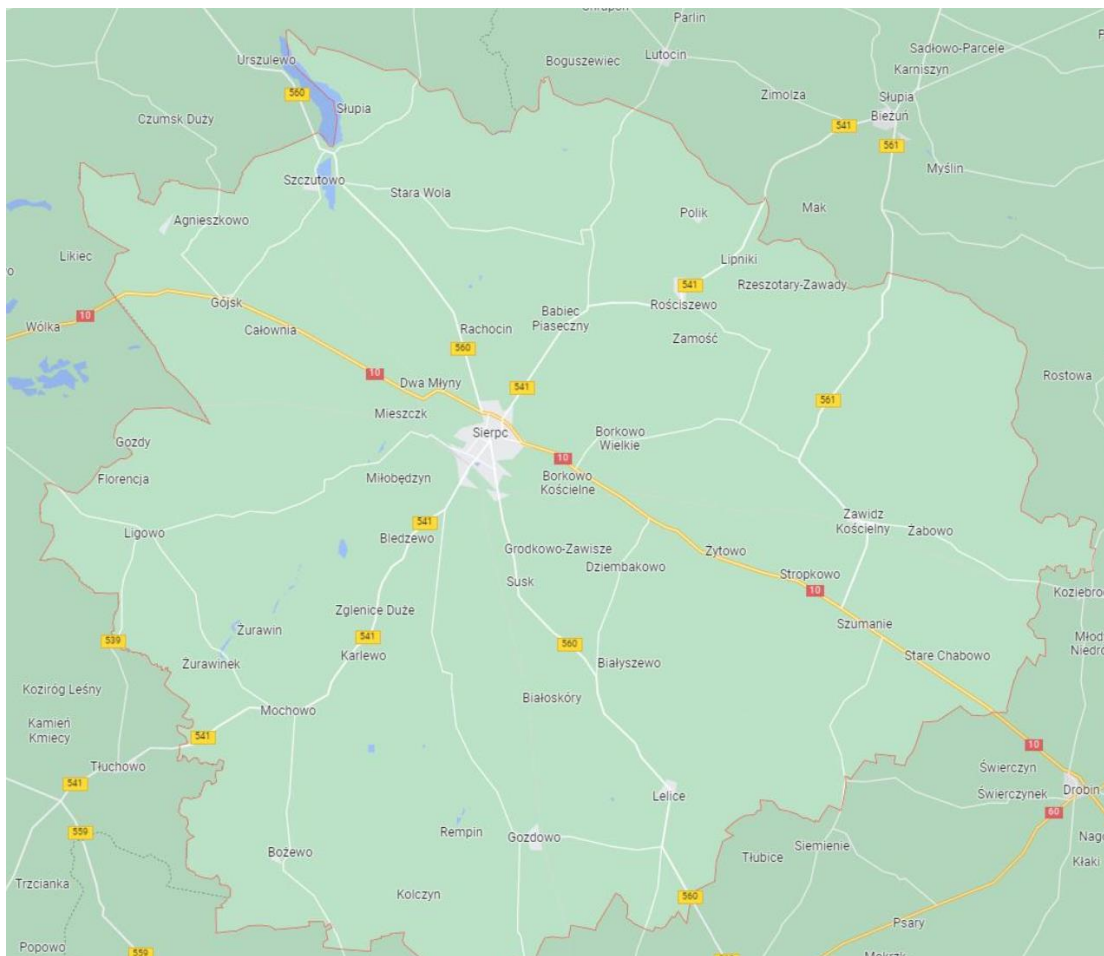
Źródło: opracowanie własne

Na dynamikę rozwoju przestrzennego i gospodarczego gminy Sierpc kluczowo wpływa przebieg drogi krajowej nr 10 przez Sierpc (oś wschód–zachód, powiązania z Toruniem/Lipnem i z Płońskiem/S7), uzupełniony przez drogi wojewódzkie nr 541 i 560; w 2025 r. ukończono obwodnicę łączącą DW560 z DK10, co poprawiło przepustowość i bezpieczeństwo ruchu w układzie lokalnym. Ważnym elementem dostępności jest także linia kolejowa nr 33 Kutno–Brodnica z czynną stacją Sierpc, obsługująca ruch pasażerski i towarowy. W strukturze osadniczej, poza miastem Sierpc (ośrodek usług ponadlokalnych), funkcje lokalnych biegunów wzrostu pełnią miejscowości Borkowo Kościelne, Studzieniec, Golezdyn, Bledzewo, Sudragi i Gorzewo – z placówkami oświatowymi i/lub instytucjami gminnymi oraz skupiskami działalności gospodarczej; pozostałe sołectwa pełnią głównie funkcje mieszkaniowe i rolnicze.

Charakterystyka funkcjonalno-przestrzenna gminy

Poniżej opisano szczegółowo kwestie wpływające na rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy Sierpc.

- a) Dobra kulturowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie googlemap.com

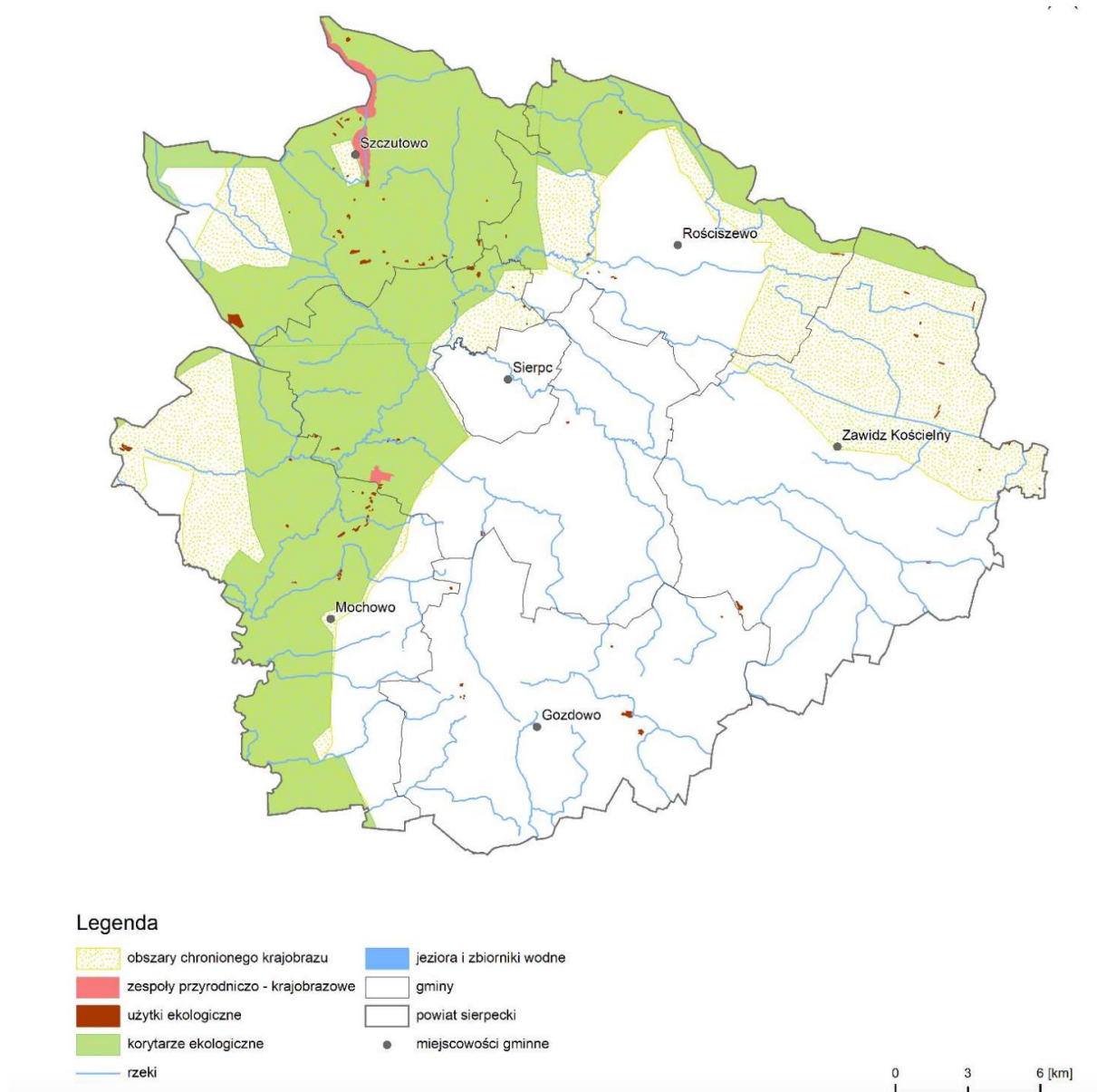
Przez gminę Sierpc przebiega droga krajowa nr 10 (Szczecin–Płońsk), stanowiąca główną oś powiązań zewnętrznych; w Sierpcu krzyżuje się ona z drogami wojewódzkimi nr 541 (Żuromin–Sierpc–Dobrzyń n. Wisłą) oraz nr 560 (Brodnica–Rypin–Sierpc–Bielsk), które zapewniają dojazd m.in. w kierunku Płocka i Żuromina; pozostałe odcinki sieci mają charakter dróg powiatowych i gminnych o funkcjach dojazdowych. Autostrada A1 przebiega poza gminą (najbliższy dojazd przez układ dróg wojewódzkich, w rejonie Kutna/Płocka). Przez gminę biegnie linia kolejowa nr 33 Kutno–Brodnica z czynną stacją Sierpc obsługującą ruch pasażerski i towarowy.

b) System powiązań przyrodniczych

Gmina Sierpc położona jest w dorzeczu Wisły, w zlewni Skrwy Prawej, a podstawowy szkielet przyrodniczy tworzy dolina Sierpienicy wraz z jej dopływami i rozbudowaną siecią rowów melioracyjnych. Na obszarze gminy brak jest dużych obszarowych form ochrony przyrody, natomiast w granicach powiatu funkcjonują Obszary Chronionego Krajobrazu (m.in. dolina Skrwy) oraz użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. W bezpośrednim sąsiedztwie gminy przebiegają istotne korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym, a najbliższym obszarem sieci Natura 2000 jest „Dolina Skrwy Prawej” (PLH140006), obejmująca fragmenty doliny tej rzeki w zachodniej części powiatu. System przyrodniczy gminy opiera się więc na powiązaniach dolinnych oraz mozaice siedlisk rolniczych i leśnych, które pełnią rolę lokalnych ogniw w strukturze przyrodniczej północno-zachodniego Mazowsza.

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjny podział terenu gminy na tereny rolnicze, mieszkaniowe, zielone i wody.

Rysunek 22 Podział funkcjonalny terenu gminy Sierpc

Źródło: Pectore-Eco Sp. z o.o. (2022), *Diagnoza stanu zasobów wodnych wraz z propozycjami inwestycji wpływających na poprawę gospodarki wodnej na terenie powiatu sierpeckiego*

Z mapy wynika, że gmina Sierpc ma wyraźnie rolniczy charakter – przeważają tereny użytkowane rolniczo (tło białe), z siecią cieków i drobnymi zbiornikami (niebieskie). W granicach gminy brak dużych płątów Obszarów Chronionego Krajobrazu (żółte szrafowanie); największe OChK leżą w gminach sąsiednich (Szczutowo, Rościszewo, Zawidz). Występują pojedyncze użytki ekologiczne i niewielkie zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (czerwone), a korytarze ekologiczne koncentrują się głównie w zachodniej części powiatu, w gminie Sierpc mają przebieg odcinkowy w dolinach cieków. Zabudowa skupia się punktowo w miejscowościach wiejskich oraz w mieście Sierpc, poza głównymi ciągami przyrodniczymi.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Ustalenia i rekomendacje dla Gminy Sierpc określa obecnie obowiązujące „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sierpc” (Uchwała Nr 176/XVII/02; zmiana:

Uchwała Nr 96/XIV/15 – sołectwo Studzieniec). Od 22.10.2024 r. gmina prowadzi procedurę sporządzenia planu ogólnego (Uchwała Nr 30/VIII/24), a 10.02.2025 r. ogłoszono przyjmowanie wniosków do projektu. Obowiązek sporządzenia planu ogólnego wynika z nowelizacji z 7.07.2023 r., a nowela z 4.04.2025 r. wydłużyła „okres przejściowy” – co do zasady do 30.06.2026 r.; po 1.07.2026 r. bez planu ogólnego nie będzie możliwości uchwalania nowych planów miejscowych ani wydawania WZ. Studium pozostaje w mocy do wejścia w życie planu ogólnego, nie dłużej niż do 30.06.2026 r. (zgodność ze strategią rozwoju oraz przepisami reformy planowania). Wobec powyższego ustala się i rekomenduje:

- Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu – utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych dolinnych (Skrwa, Sierpianica) i pasów zieleni; ograniczanie presji obszarowych z rolnictwa zgodnie z dokumentami środowiskowymi gminy i powiatu; kontynuacja działań wynikających z POP woj. mazowieckiego (edukacja, kontrole, wymiana źródeł ciepła).
- Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków – zachowanie wartości historycznych zespołów dworsko-parkowych i obiektów wpisanych do rejestru/ewidencji; warunkowanie nowych inwestycji od niepogarszania ekspozycji zabytków i układów ruralistycznych; stosowanie stref ochronnych i wytycznych konserwatorskich w procedurach planistycznych i decyzjach.
- Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów – uzupełnianie istniejącej zabudowy w zwartej strukturze wsi (obszary uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym), ograniczanie rozpraszania funkcji mieszkaniowych na gruntach o wysokich klasach bonitacyjnych; priorytet dla zagospodarowania terenów przekształconych i słabszych gleb.
- Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego – dopuszczanie wyłącznie w miejscach o odpowiedniej dostępności transportowej i infrastrukturze technicznej, z zapewnieniem ładu przestrzennego i ograniczeniem konfliktów środowiskowych; w praktyce – przez ustalenia MPZP zgodne z planem ogólnym i ustawą o planowaniu.
- Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego – etapowanie i hierarchizacja inwestycji w oparciu o strategię (gminną i ponadlokalną) oraz plan ogólny; pierwszeństwo dla zadań z zakresu wod-kan, drogownictwa, oświaty i bezpieczeństwa; koordynacja z dokumentami powiatowymi/wojewódzkimi.
- Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej – domykanie układu dróg gminnych i poprawa BRD, modernizacja oświetlenia i sieci komunalnych, rozwój infrastruktury rekreacyjnej przy szkołach i świetlicach; dostosowanie do potrzeb demograficznych oraz odporności na zmiany klimatu.
- Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej > 500 kW – sytuowanie przede wszystkim na terenach przekształconych lub glebach niższych klas, z poszanowaniem walorów krajobrazowych i korytarzy ekologicznych; zgodność z planem ogólnym/MPZP i przepisami o ocenach oddziaływania na środowisko.
- Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – prowadzenie postępowań środowiskowych (screening/scoping/OOŚ) i uzgodnień z właściwymi organami; wprowadzanie środków minimalizacji, kompensacji i monitoringu; publikacja informacji w BIP.
- Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej – ochrona gleb o wysokiej klasie bonitacyjnej, utrzymanie melioracji i elementów zielonej infrastruktury (miedze,

zadrzewienia śródpolne), przeciwdziałanie erozji i stepowieniu; preferencja dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego w ramach istniejących terenów.

– Zasady kształtowania zagospodarowania na obszarach zdegradowanych/rewitalizacji i terenach wymagających przekształceń, rekultywacji lub remediacji – priorytet ponownego wykorzystania terenów poprzemysłowych/poeksploatacyjnych; obowiązek badań podłoża, remediacji i zabezpieczenia skarp; kierowanie nowej zabudowy w pierwszej kolejności na tereny już zainwestowane.

Powyższe ustalenia i rekomendacje są spójne z obowiązującym Studium oraz toczącą się procedurą planu ogólnego Gminy Sierpc i wynikają z aktualnych przepisów reformy planowania przestrzennego.

4 Założenia wdrożeniowe

W punkcie opisano założenia systemu realizacji Strategii, przewidywane koszty realizacji działań wpisanych do Strategii oraz potencjalne źródła ich finansowania.

4.1 Planowane przedsięwzięcia

Poniżej przedstawiono priorytetowe przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym w przyjętej perspektywie czasowej Strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

Tabela 30 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii

Inwestycja/projekt	Lokalizacja	Lata realizacji	Wartość	Planowane źródło finansowania	Podmioty zaangażowane
Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Dziembakowo z budową sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Dziembakowo i Białe Błoto.	35/8, 38/2, 80, 38/5, 35/43, 38/1, 35/5, 34/2, 61/2, 33, 57, 31, 56, 55/1 i 27 obręb 0011 Dziembakowo 64, 106/1, 106/3, 57, 144, 143, 49/2, 49/1, 28/2, 88, 87, 86, 99/5, 99/6, 99/1, 84, 78/1, 76/4, 75, 74, 28/1, 27/3, 72, 68, 23, 66/6 obręb 0001 Białe Błoto, gm. Sierpc	2025-2026	7.370.000,00 PLN	Budżet Gminy Sierpc Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	Gmina Sierpc

Źródło: opracowanie własne

Tabela 33. Lista związków/zrzeszeń/konwentów/stowarzyszeń gmin, do których należy Gmina

Związek/zrzeszenie/konwent/stowarzyszenie
OSP Bledzewo
OSP Borkowo Kościelne
OSP Borkowo Wielkie
OSP Dąbrówki
OSP Dziembakowo
OSP Gorzewo

OSP Goleszyn
OSP Grodkowo-Zawisze
OSP Piastowo
OSP Studzieniec
OSP Susk
OSP Sudragi
OSP Warzyn Skóry
OSP Żochowo
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo”
Lokalna Organizacja Turystyczna „Nad Skrwą i Sierpinią”
KGW „PO SĄSIEDZKU” Białyszewo
KGW Dąbrówki
KGW Grodkowo-Zawisze „GRODKOWIANKI”
KGW Studzieniec
KGW Sudragi
KGW Żochowo „Żochowianki”
KGW w Dziembakowie „Wszyscy Razem”
KGW w Borkowie Kościelnym „Kolo Młyńskie”
Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich „Borkowianie”
Koło Gospodyń Wiejskich w Kręckowie „Kręckowianki”

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030

Koło Gospodyń Wiejskich w Piastowie	
Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich Miłobędzynianki w Miłobędzynie	
Koło Gospodyń Wiejskich w Bledzewie „Bledzewianki”	
Koło Gospodyń Wiejskich Promyk Nadziei w Kisielewie	
Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Sudragi i Okolic	
Ludowy Klub Sportowy „ORZEŁ” w Goleszynie	
Fundacja „MOCNI MOCAŁ NADZIEI” Białoskóry	
Ludowy Klub Sportowy „KASZTELAN” Białe Bloto	
„DIETEDU”: Stowarzyszenie Edukacji Żywnościowej	- Goleszyn
Stowarzyszenie ODNOVA – Borkowo Kościelne	
Stowarzyszenie „Działanie Wsparcie Rozwój”	
Zarząd Koła Łowieckiego „SKRWA”, Sudragi,	ul. Szkolna 5, 09 – 200 Sierpc
Zarząd Koła Łowieckiego „TUR”, Sierpc,	ul. Kochanowskiego 11, 09-200 Sierpc
Zarząd Koła Łowieckiego nr 328 „TROP”, 01-380 Warszawa 27, skr. pocztowa 80	
Zarząd Koła Łowieckiego nr 104 „AKTEON”, 02-770 Warszawa 130, skr. pocztowa 4	
Zarząd Koła Łowieckiego „RARÓG”, Piastów,	ul. Malczewskiego 9, 05-820 Piastów
Zarząd Koła Łowieckiego „KRZYŻÓWKA”, Sierpc,	ul. Narutowicza 1, 09-200 Sierpc

4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania

Ramy finansowe

Uwzględniając zakres Strategii i przyjętą perspektywę czasową na ogólne ramy finansowe Strategii składa się wiele elementów, w tym m.in.:

- wartość planowanych inwestycji,
- zmiany wartości pieniądza w czasie,
- zmiany wartości poszczególnych produktów rzutujących na wartość inwestycji,
- koszty administracyjne związane z wdrażaniem Strategii.

Źródła finansowania

Jako główne źródła finansowania Strategii wskazuje się:

- Budżet Gminy Sierpc – podstawowe źródło finansowania zadań własnych i wkładów do projektów (budżet roczny, WPF).
- Budżety wyższych szczebli samorządu – Województwo Mazowieckie oraz Powiat Sierpecki (zadania wspólne i partnerstwa).
- Środki krajowe – fundusze rządowe i programy centralne.
- Środki Unii Europejskiej – programy regionalne i krajowe polityki spójności, Europejska Współpraca Terytorialna, Wspólna Polityka Rolna.
- Krajowy Plan Odbudowy (KPO) – instrument odbudowy i zwiększania odporności.
- Środki zagraniczne pozabudżetowe – fundusze norweskie i EOG.
- Międzynarodowe instytucje finansowe – m.in. Europejski Bank Inwestycyjny.
- Środki prywatne – partnerstwa publiczno-prywatne, wkłady prywatne i filantropijne.
- inne środki, m.in. Fundusze norweskie i EOG, WFOŚiGW, NFOŚiGW, fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (EBI, EBOR, Bank Światowy itp.).

4.3 System realizacji Strategii oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Poniżej opisano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, podstawy prawne regulujące funkcjonowanie Strategii, sposób wdrażania Strategii.

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

W realizację Strategii zaangażowane będą instytucje publiczne z terenu gminy, partnerzy ponadlokalni, podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia, organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy oraz mieszkańcy.

– Instytucje gminne: Gmina Sierpc (Wójt, Rada Gminy) oraz Urząd Gminy Sierpc jako aparaty wykonawczo-organizacyjne; gminne jednostki organizacyjne, w tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu z/s w Susku, szkoły podstawowe (Borkowo Kościelne, Bledzewo, Goleszyn – z oddziałem w Susku, Sudragi), przedszkole samorządowe w Studzieńcu, a także Wiejski Ośrodek Kultury i Sportu w Piaskach.

– Instytucje powiatowe i publiczne obsługujące mieszkańców: Starostwo Powiatowe w Sierpcu (w tym m.in. jednostki drogowe i służby), Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Sierpcu (szpital powiatowy), Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Sierpcu.

– Partnerstwa i podmioty terytorialne: Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo” (realizacja LSR i projektów LEADER na obszarze gminy) oraz – w zakresie przedsięwzięć ponadlokalnych – Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka (współpraca gmin z regionu).

– Instytucje rządowe właściwe dla uzgodnień i procedur: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – RZGW w Warszawie (gospodarka wodna, uzgodnienia), Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie (OOS, ochrona przyrody), Mazowiecki Urząd Wojewódzki (zadania zlecone i wybrane dotacje celowe).

– Podmioty finansujące i współfinansujące:

- Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego / Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych – Program Regionalny „Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027” (FEM).

- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej – programy krajowe polityki spójności 2021–2027; Centrum Projektów Europejskich – programy Interreg; Centrum Unijnych Projektów Transportowych – projekty infrastrukturalne transportu (FENIKS).

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz WFOŚiGW w Warszawie – m.in. „Czyste Powietrze”

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

- Bank Gospodarstwa Krajowego

– Organizacje pozarządowe i mieszkańcy: Ochotnicze Straże Pożarne, koła gospodyń wiejskich, stowarzyszenia i fundacje działające na terenie sołectw gminy; aktywny udział mieszkańców w konsultacjach, inicjatywach oddolnych i partnerstwach projektowych (w tym we współpracy z LGD).

– Przedsiębiorcy i podmioty gospodarcze: lokalne firmy z sektorów rolniczego, przetwórstwa, usług i logistyki – jako partnerzy inwestycji infrastrukturalnych, środowiskowych i innowacyjnych, aplikujący równolegle o środki regionalne i krajowe (m.in. w ramach FEM oraz programów krajowych koordynowanych przez MFIPR/CPE/CUPT).

Struktura zaangażowanych podmiotów – od jednostek gminnych, przez instytucje powiatowe i partnerstwa terytorialne, po instytucje wdrażające fundusze UE i krajowe – zapewnia komplementarne kompetencje do przygotowania, finansowania i realizacji projektów wynikających ze Strategii Gminy Sierpc.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono rolę poszczególnych rodzajów podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Tabela 31 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ STRATEGII	ROLA
Instytucje publiczne z terenu gminy	– stymulowanie podejmowania działań zgodnych ze Strategią, – monitoring realizacji Strategii, – współpraca z innymi podmiotami – aktualizacja Strategii – finansowanie i współfinansowanie działań – realizacja przedsięwzięć
Organizacje pozarządowe, fundacje w tym działające na terenie gminy Sierpc	– realizacja działań w szczególności w obszarze kultury, promocji gminy, aktywności fizycznej
Podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia	– finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć
Przedsiębiorcy	– finansowanie i realizacja przedsięwzięć
Mieszkańcy	– udział w konsultacjach

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszą rolę we wdrażaniu Strategii mają odgrywać instytucje publiczne z terenu gminy.

Regulacje prawne

Podstawowym aktem prawnym zobowiązującym samorządy gminne do prowadzenia polityki rozwoju jest ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity: Dz.U. 2025 poz. 198). Zgodnie z tą ustawą politykę rozwoju prowadzą:

- w skali kraju – Rada Ministrów,
- w skali regionu – samorząd województwa,
- w skali metropolitalnej – związek metropolitalny (tam, gdzie został utworzony),
- w skali lokalnej – samorząd powiatowy i gminny oraz ich związki (art. 3).

Polityką rozwoju jest – w rozumieniu art. 2 – zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju, spójności społeczno-gospodarczej oraz podnoszenia konkurencyjności, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Działania te na poziomie gminy (w tym Gminy Sierpc) obejmują w praktyce w szczególności zagadnienia:

- ochrony środowiska,
- ochrony zdrowia,

- promocji zatrudnienia (w tym przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizację zawodową),
- rozwoju kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- rozwoju miast i powiązanych z nimi obszarów,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwoju nauki i zwiększania innowacyjności gospodarki (w tym sektorów opartych na nowoczesnych technologiach),
- rozwoju postaw prospołecznych i wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwoju zasobów ludzkich (edukacja, kwalifikacje, włączenie społeczne),
- stymulowania powstawania miejsc pracy,
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,
- wspierania nowoczesnego, sprawnego państwa,
- wspierania przedsiębiorczości i wzrostu gospodarczego,
- zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Zgodnie z art. 4 politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju oraz programów i dokumentów programowych, a także polityk publicznych; na jej potrzeby mogą być stosowane instrumenty prawne i finansowe określone w odrębnych przepisach. Na szczeblu lokalnym (gmina) oznacza to przygotowanie i realizację strategii rozwoju, a następnie programów wdrożeniowych spójnych z dokumentami wyższego rzędu.

Ustawodawca wprost wskazuje ramy i funkcje dokumentów strategicznych, pozostawiając szczegółowe rozwiązania organizacyjne i proceduralne samorządom. Gmina Sierpc, działając w tych ramach, prowadzi politykę rozwoju w oparciu o własną Strategię Rozwoju, powiązane programy (branżowe i operacyjne) oraz akty planowania przestrzennego, koordynując działania z dokumentami województwa mazowieckiego i państwa.

Zasady realizacji Strategii

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii. Dopełnieniem systemu jest określenie podmiotów odpowiedzialnych i zaangażowanych w jego wdrażanie, a także wskazanie możliwych źródeł finansowania realizacji Strategii. Strategia będzie wdrażana i monitorowana przez uzgodnione i wyznaczone do tego podmioty. Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii oraz pełniącymi określone w nim role będą:

- Wójt Gminy Sierpc:
 - odpowiada za wdrażanie Strategii, koordynuje prace i nadzoruje realizację zadań,

– Rada Gminy Sierpc:

- analizuje postępy wdrażania Strategii,
- analizuje i zatwierdza wnioski o aktualizację Strategii,
- uwzględnia zadania zaplanowane do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych,

– Partnerzy realizacji Strategii, tj. poszczególne komórki Urzędu Gminy Sierpc oraz jednostki organizacyjne Gminy (m.in. placówki oświatowe, instytucje kultury, zakład komunalny, OSP):

- realizują poszczególne kierunki działań,
- przekazują informację o stopniu realizacji zadań do Wójta oraz sporządzają statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania,
- zgłaszają wnioski do zmian w Strategii,

– Interesariusze zewnątrzni (m.in. powiat, województwo, podmioty społeczne i gospodarcze):

- współuczestniczą w realizacji projektów i konsultacjach oraz w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Strategia jest dokumentem programującym rozwój gminy na kolejne lata. Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. Zgodność dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do następujących elementów:

- zgodność na poziomie misji,
- zgodność na poziomie celów,
- zgodność na poziomie zaplanowanych efektów,
- zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności działań określonych w ramach celów strategicznych ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić, czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem. W celu przeprowadzenia monitoringu (w zależności od potrzeby Gminy może to być monitoring coroczny lub w innym odstępie czasowym) jednostki organizacyjne gminy oraz komórki urzędu odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań przekazują Wójtowi informację na temat napotkanych/potencjalnych trudności i problemów w realizacji zaplanowanych zadań. Wyniki monitoringu przedstawiane są Radzie Gminy Sierpc w formie raportu z realizacji Strategii, stanowiącego podstawę ewentualnych korekt i aktualizacji.

Przegląd i aktualizacja

Przegląd Strategii może odbyć się corocznie, w połowie okresu obowiązywania Strategii lub w przypadku stwierdzenia konieczności jej aktualizacji. W przypadku chęci przeprowadzenia przeglądu

strategicznego lub stwierdzenia przez jednostkę odpowiedzialną za monitoring Strategii konieczności wprowadzenia zmian w dokumentach, podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów Strategii:

- Wójt Gminy Sierpc na sesji Rady Gminy Sierpc przedstawia wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego (aktualizacji Strategii),
- w oparciu o decyzję Rady Gminy Sierpc Wójt określa sposób przeprowadzenia aktualizacji (w oparciu o zasoby Urzędu Gminy lub z udziałem konsultantów zewnętrznych) oraz przygotowuje harmonogram procesu aktualizacji Strategii,
- w ramach procesu weryfikacji i aktualizacji poddane mogą zostać:
 - zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych statystycznych (m.in. BDL GUS, ewidencje gminne) oraz wyników analiz; weryfikowana jest również misja rozwoju gminy i jej aktualność w kontekście zmian zachodzących w zasobach gminy i jej otoczeniu (powiatu, województwa, kraju),
 - cele strategiczne i operacyjne oraz ich adekwatność do zweryfikowanej misji rozwoju (w szczególności do domen strategicznego rozwoju),
 - kierunki działań i przypisane im projekty, w tym mierniki i wartości docelowe,
- zaktualizowany dokument Strategii podlega konsultacjom społecznym (ogłoszenie w BIP Gminy Sierpc, przyjmowanie uwag, spotkania/konsultacje), a następnie zostaje przedstawiony Radzie Gminy Sierpc do przyjęcia uchwałą.

W trakcie obowiązywania Strategii dopuszcza się aktualizacje częściowe (np. dostosowanie mierników, harmonogramu, listy projektów) lub aktualizację pełną (w przypadku istotnych zmian uwarunkowań prawnych, finansowych lub przestrzennych). Wyniki monitoringu rocznego oraz przeglądu śródkresowego stanowią podstawę do podjęcia decyzji o zakresie i trybie aktualizacji.

Ewaluacja ex-ante

Po opracowaniu Strategii Gminy Sierpc (gmina wiejska), a przed jej wdrażaniem, przeprowadzona zostanie ewaluacja uprzednia (ex-ante) w zakresie następujących kryteriów:

- trafności – ocena, czy cele i wybrane do realizacji zadania są adekwatne do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów gminy,
- skuteczności – weryfikacja, czy przyjęte priorytety i działania pozwolą osiągnąć zakładane cele,
- efektywności – sprawdzenie, czy poziom nakładów finansowych jest uzasadniony oczekiwanymi efektami,
- spójności wewnętrznej i zewnętrznej – zgodność zapisów Strategii wewnątrz dokumentu oraz z dokumentami wyższego rzędu (krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi) i lokalnymi aktami planowania.

Po przeprowadzeniu ewaluacji ex-ante Strategia – z ewentualnymi korektami – zostanie zarekomendowana do wdrożenia.

Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii przewiduje się opracowanie ewaluacji ex-post – raportu końcowego z realizacji dokumentu, zawierającego m.in.: wykaz zrealizowanych działań, ocenę

osiągnięcia celów i wskaźników, analizę efektywności wydatkowania środków oraz wnioski i rekomendacje na kolejny okres programowania. Raport zostanie przedstawiony Radzie Gminy Sierpc i wykorzystany do przygotowania aktualizacji dokumentów strategicznych gminy.

Podsumowanie

Strategia Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030 została opracowana przy udziale mieszkańców, radnych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych z terenu gminy Sierpc. Zainteresowani mieszkańcy i podmioty mieli możliwość przedstawienia swoich uwag do treści Strategii w ramach konsultacji społecznych i warsztatów strategicznych. Sprawia to, że Strategia w możliwie największym stopniu odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności.

Główne założenia Strategii są oparte na wnioskach z analizy sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Sierpc. Analizy te wykazały, że gmina Sierpc boryka się z problemami w każdej z analizowanych sfer i niezbędne są działania w celu ich rozwiązania. W Strategii zdefiniowano następujące cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Sierpc na lata 2026-2030 związane ze sferą społeczną, gospodarczą i przestrzenną:

- Cel strategiczny 1: Warunki odpowiednie dla rozwoju społecznego gminy Sierpc:
 - Cel operacyjny 1.1 Tworzenie sieci powszechnego dostępu do Internetu szerokopasmowego oraz upowszechnianie e-usług,
 - Cel operacyjny 1.2 Zwiększenie dostępu do usług medycznych oraz profilaktyka zdrowia,
 - Cel operacyjny 1.3 Podniesienie jakości kształcenia,
 - Cel operacyjny 1.4 Wspieranie działań na rzecz włączenia społecznego,
 - Cel operacyjny 1.5 Wspieranie sektora organizacji pozarządowych,
 - Cel operacyjny 1.6 Rozwój oferty kulturalnej,
- Cel strategiczny 2: Podniesienie konkurencyjności gminy Sierpc:
 - Cel operacyjny 2.1 Rozwój przedsiębiorczości,
 - Cel operacyjny 2.2 Racjonalne wykorzystanie walorów gospodarczych gminy,
 - Cel operacyjny 2.3 Budowa i modernizacja systemów infrastruktury zapobiegającej zagrożeniom,
 - Cel operacyjny 2.4 Rozwój różnych form rolnictwa,
 - Cel operacyjny 2.5 Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej oraz rozwój infrastruktury sportowej,
- Cel strategiczny 3: Poprawa jakości przestrzeni gminy Sierpc i zrównoważony rozwój:
 - Cel operacyjny 3.1 Zintegrowane działania naprawcze w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym, społecznym, gospodarczym i technicznym,
 - Cel operacyjny 3.2 Rozwój funkcji społecznie użytecznych, włączenie społeczne, walka z ubóstwem,
 - Cel operacyjny 3.3 Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego
 - Cel operacyjny 3.4 Rozbudowa infrastruktury technicznej,
- Cel strategiczny 4: Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Sierpc:
 - Cel operacyjny 4.1: Wspieranie i promocja efektywności energetycznej i strategii niskoemisyjnych,
 - Cel operacyjny 4.2: Wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska.

Cele Strategii są spójne z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. System wdrażania opiera się na Radzie Gminy Sierpc oraz strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy

Sierpc. Strategia zawiera wykaz przedsięwzięć priorytetowych o charakterze otwartym – każde nowo zidentyfikowane zadanie, uznane przez Gminę za priorytetowe, może zostać dopisane poprzez aktualizację dokumentu. Realizacja działań jest uzależniona przede wszystkim od pozyskania środków zewnętrznych oraz od możliwości budżetu gminy i WPF. Regularny monitoring realizacji celów i okresowe aktualizacje mają zapewnić ciągłość głównych założeń Strategii w kolejnych okresach programowani.

Spis tabel, rysunków, wykresów i zdjęć**Spis tabel**

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Sierpc w latach 2019-2024	6
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Sierpc w latach 2019-2024.	6
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Sierpc w latach 2019-2024	12
Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Sierpc na oświatę i wychowanie w latach 2019-2024 (zł).....	13
Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Sierpc w latach 2019-2024	16
Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Sierpc w latach 2019-2023	16
Tabela 7 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Sierpc w latach 2019-2023	17
Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Sierpc w latach 2019-2023	17
Tabela 9 Czytelnicy w Bibliotece Publicznej Gminy Sierpc w latach 2019-2024	19
Tabela 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Sierpc w latach 2019-2024	20
Tabela 11 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Sierpc w latach 2020-2024.....	25
Tabela 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Sierpc w latach 2019-2024	27
Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Sierpc w latach 2019-2024	27
Tabela 14 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Sierpc w latach 2019-2024	27
Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Sierpc w latach 2019-2024.....	29
Tabela 16 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Sierpc w 2024 w porównaniu do gmin powiatu sierpeckiego, powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego	29
Tabela 17 Dane dotyczące bezrobocia w gminach powiatu sierpeckiego i w powiecie sierpeckim– stan na 2024 r.....	30
Tabela 20 Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym, które są najpilniejsze w celu poprawy warunków życia i zachęcenia mieszkańców do pozostania w gminie lub powrotu do niej	65
Tabela 21 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Sierpc.....	69
Tabela 22 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Sierpc.....	69
Tabela 23 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Sierpc	69
Tabela 24 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Sierpc	70
Tabela 25 Analiza SWOT gminy Sierpc w sferze społecznej	71
Tabela 26 Analiza SWOT gminy Sierpc w sferze gospodarczej.....	72
Tabela 27 Analiza SWOT gminy Sierpc w sferze przestrzennej	72
Tabela 28 Analiza SWOT gminy Sierpc w sferze klimatyczno-przestrzennej	73
Tabela 29 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów	81
Tabela 30 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	84
Tabela 31 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny	85
Tabela 32 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii	106
Tabela 33 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii.....	111

Spis rysunków

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Gminy Sierpc	5
Rysunek 2 Lokalizacja powiatu sierpeckiego na planie województwa mazowieckiego.....	31
Rysunek 3 Lokalizacja gminy Sierpc na planie powiatu sierpeckiego	32
Rysunek 4 Położenie komunikacyjne gminy Sierpc.....	33
<i>Rysunek 5. Wody podziemne w obszarze powiatu Sierpeckiego; źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Sierpeckiego do 2030 roku</i>	<i>47</i>
Rysunek 6 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 2023-2024	51
Rysunek 7 Anomalie sumy opadów w Polsce w latach 2023-2025 r.	52
Rysunek 8 Anomalie usłonecznienia w Polsce w latach 2023-2024 r.	52
Rysunek 9 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Sierpc.....	68
Rysunek 10 Proces formułowania głównych założeń Strategii	77
Rysunek 11 Cele strategiczne Strategii.....	79
Rysunek 12 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną.....	88
Rysunek 13 Mapa zagrożenia suszą rolniczą.....	89
Rysunek 14 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną.....	90
Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną	90
Rysunek 16 Mapa łącznego zagrożenia suszą	91
Rysunek 17 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeczną położone w gminie Sierpc	94
Rysunek 18 Lokalizacja gminy Sierpc na mapie województwa mazowieckiego uwzględniającej Obszary Strategicznej Interwencji.....	97
Rysunek 19 Ośrodki wzrostu w gminie Sierpc.....	100
Rysunek 20 Rozmieszczenie dóbr kulturowych o dużej wartości kulturowej i historycznej w gminie Sierpc.....	101
Rysunek 21 Drogi w gminie Sierpc	101
Rysunek 22 Podział funkcjonalny terenu gminy Sierpc.....	103

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (stan na 2024 r.)	7
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego (osoby na km ²)	7
Wykres 3 Ludność gminy Sierpc w podziale na płeć na koniec 2024 r.....	8
Wykres 4 Liczba mieszkańców gminy Sierpc w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny.....	8
Wykres 5 Liczba mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych gminy Sierpc (stan na 2024.).	10
Wykres 6 Piramida wieku gminy Sierpc (2024 r.).....	11
Wykres 7 Liczba dzieci w przedszkolu, uczniów w szkołach podstawowych oraz oddziałów w szkołach podstawowych i oddziałach przedszkolnych.....	13
Wykres 8 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Sierpc, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2020-2025	14
Wykres 9 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Sierpc, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2020-2024.....	14
Wykres 10 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Sierpc, powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim w latach 2020-2025.....	14

Wykres 11 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Sierpc w latach 2019-2024.....	21
Wykres 12 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa mazowieckiego i gmin powiatu sierpeckiego (2024 r.)	21
Wykres 13 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Sierpc w 2023 r. (%).....	26
Wykres 14 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Sierpc (2024 r.)	26
Wykres 15 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla powiatu sierpeckiego gmin wchodzących w jego skład (2024 r.)	28
Wykres 16 Dochody i wydatki ogółem gminy Sierpc w latach 2019-2024 (zł).....	28
Wykres 17 Liczba bezrobotnych w gminie Sierpc w latach 2019-2024.....	30
Wykres 18 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Sierpc w latach 2023-2024 (w zł).....	37
Wykres 19 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Sierpc w latach 2023-2024 (Mg)	37
Wykres 20 Dane dotyczące poziomu recyklingu odpadów zebranych na terenie gminy Sierpc w latach 2023-2024	37
Wykres 21 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego(2023 r.)	38
Wykres 22 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie sierpeckim, województwie mazowieckim i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego(2023 r.)	39
Wykres 23 Osoby korzystające z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu sierpeckiego, województwa mazowieckiego i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego(2023 r.)	40
Wykres 24 Liczba mieszkań w gminie Sierpc w latach 2019-2024	42
Wykres 25 Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie sierpeckim, województwie mazowieckim i w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego(2024 r.)	43
Wykres 26 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu sierpeckiego(2024 r.)	53
Wykres 24 Liczba ankietowanych w podziale na wiek	55
Wykres 25 Liczba ankietowanych z podziałem na wykształcenie	56
Wykres 26 Liczba ankietowanych w podziale na status na rynku pracy	56
Wykres 27 Ankietowani według miejsca zamieszkania	56
Wykres 28 Odpowiedzi mieszkańców na pytanie: „Czy gmina Sierpc jest dobrym miejscem do życia?” – wyniki badania ankietowego.....	57
Wykres 29 Ocena ogólnego standardu życia – wyniki badania ankietowego.....	58
Wykres 30 Ocena dostępności usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści) – wyniki badania ankietowego	58
Wykres 31 Ocena poziomu dostępności domów opieki i klubów seniora – wyniki badania ankietowego	58
Wykres 32 Ocena poziomu bezpieczeństwa publicznego – wyniki badania ankietowego	58
Wykres 33 Ocena atrakcyjności oferty kulturalnej – wyniki badania ankietowego.....	58
Wykres 35 Ocena oferty sportowo-rekreacyjnej – wyniki badania ankietowego	59
Wykres 36 Ocena dostępności mieszkań – wyniki badania ankietowego	59
Wykres 37 Ocena dostępności żłobków i przedszkoli – wyniki badania ankietowego	59
Wykres 38 Ocena poziomu edukacji – wyniki badania ankietowego	59
Wykres 39 Ocena dostępności do pozaszkolnej oferty edukacyjnej – wyniki badania ankietowego... ..	59
Wykres 40 Ocena poziomu usług pomocy społecznej – wyniki badania ankietowego.....	60

Wykres 41 Ocena poziomu rozwiązywania problemów społecznych – wyniki badania ankietowego .	60
Wykres 42 Ocena poziomu zarządzania w sytuacjach kryzysowych – wyniki badania ankietowego ...	60
Wykres 43 Ocena poziomu dostępności komunikacyjnej gminy – wyniki badania ankietowego	60
Wykres 44 Ocena stanu infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów) – wyniki badania ankietowego	61
Wykres 45 Ocena dostępu i stanu podstawowych mediów (wodociągi, kanalizacja) – wyniki badania ankietowego	61
Wykres 46 Ocena cen nieruchomości – wyniki badania ankietowego	61
Wykres 47 Ocena poziomu dochodów mieszkańców – wyniki badania ankietowego	61
Wykres 48 Ocena możliwości podjęcia/zmiany pracy – wyniki badania ankietowego.....	61
Wykres 49 Dostęp do nowoczesnych technologii (internet) – wyniki badania ankietowego.....	62
Wykres 50 Ocena czystości, porządku, estetyki gminy – wyniki badania ankietowego	62
Wykres 51 Ocena poziomu tożsamości lokalnej mieszkańców – wyniki badania ankietowego.....	62
Wykres 52 Ocena poziomu aktywności społecznej – wyniki badania ankietowego	62
Wykres 53 Ocena poziomu lokalnego patriotyzmu, dziedzictwa i historii – wyniki badania ankietowego	62
Wykres 54 Ocena jakości usług administracji publicznej – wyniki badania ankietowego	63
Wykres 55 Ocena życzliwości społecznej wśród mieszkańców – wyniki badania ankietowego	63
Wykres 56 Ocena możliwości prowadzenia działalności gospodarczej – wyniki badania ankietowego	63
Wykres 57 Ocena warunków dla rolnictwa, prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego – wyniki badania ankietowego	63
Wykres 58 Ocena atrakcyjności inwestycyjnej gminy – wyniki badania ankietowego	63
Wykres 59 Ocena poziomu oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze i edukacyjne, szlaki piesze i rowerowe, obszary chronione, zabytki) – wyniki badania ankietowego	64
Wykres 60 Ocena jakości terenów rekreacyjnych (parki promenada, mała architektura) – wyniki badania ankietowego	64
Wykres 61 Ocena poziomu bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe) – wyniki badania ankietowego	64
Wykres 62 Ocena stanu środowiska naturalnego – wyniki badania ankietowego	64
Wykres 63 Ocena poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy – wyniki badania ankietowego	65
Wykres 64 Ocena lokalnych produktów, wyrobów usług, z których znana jest gmina – wyniki badania ankietowego	65

Bibliografia

1. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Sierpc za 2022 r.
2. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Sierpc za 2023 r.
3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”).
4. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Sierpc (dokument gminny, BIP Gminy Sierpc).
5. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy; Dz.U. 2023 poz. 335).
6. Plan przeciwdziałania skutkom suszy (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy; Dz.U. 2021 poz. 1615).

7. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (Uchwała Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z 19 grudnia 2018 r.; Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 13180).
8. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia planów zarządzania ryzykiem powodziowym; Dz.U. 2022 poz. 2675).
9. Program Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027 (przyjęty Decyzją Wykonawczą Komisji Europejskiej C(2022) 8693; zmiana programu: Decyzja KE C(2025) 4079).
10. Program współpracy Gminy Sierpc z organizacjami pozarządowymi na 2025 rok (załącznik do Uchwały Nr 46/XI/24 Rady Gminy Sierpc z dnia 26 listopada 2024 r.).
11. Raport o stanie Gminy Sierpc za 2024 rok (maj 2025).
12. Strategia Rozwoju Powiatu Sierpeckiego na lata 2021–2027 (Uchwała Nr 301.LII.2022 Rady Powiatu w Sierpcu z dnia 23 września 2022 r.).
13. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku (Uchwała Nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 27 stycznia 2020 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku”).
14. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sierpc (Uchwała Nr 176/XVII/02 Rady Gminy Sierpc z dnia 5 października 2002 r.; zmiana Uchwała Nr 96/XIV/15 z dnia 30 października 2015 r.; Zarządzenia Zastępcze Wojewody Mazowieckiego: 20.03.2017 r., LEX-IV.742.78.2016; 23.12.2020 r., WNP-II.742.33.2020; 15.07.2022 r., WPN-II.742.17.2022).
15. Uchwała Nr 30/VIII/24 Rady Gminy Sierpc z dnia 22 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu ogólnego Gminy Sierpc.
16. Umowa Partnerstwa na lata 2021–2027 (Monitor Polski 2022 poz. 770 – komunikat MFiPR).
17. www.bdl.stat.gov.pl
18. www.gov.pl
19. www.geoserwis.gdos.gov.pl
20. www.sip.gminasierpc.pl
21. www.wody.isok.gov.pl
22. www.rspo.gov.pl
23. www.mwkz.pl (Delegatura w Płocku)
24. www.planowanie.gov.pl (SIPZP / Rejestr Urbanistyczny)
25. www.geoportal.gov.pl
26. www.gugik.gov.pl (PZGiK – ortofotomapy i mapy topograficzne)
27. www.google.pl/maps